Duchowieńſtwa LEWICIE

EMINENCYA
Minimi & Pusilli

* *Syna prawicy* * *y Syna wywyższenia.*
w Konsistorzu Troycy Przenayświętßey od wiekow, in petto

DESTYNOWANA

á dopiero od Naywyższego Pasterza Oyca S. BENEDYKTA XIII.
ostatniego dnia; y Grudnia y Roku 1726.
Minimæ *Societatis* Jezuitow Plantatora,
á w błędach przesadzających się *Ezauitow Supplantatora*
Nowo-Zakonnego Jakuba S. Oyca IGNACEGO,
dwom naymłodszym á oraz naymilszym Synom; Swiętym

LUDWIKOWI
GONZADZE
Y
STANISŁAWOWI
KOSTCE

Jędrzejowskim * Nowicyuszom
za Nominacyą Korony Polskiey
Kanonizacyiną Promocyą
* *z naznaczonym;* * in titulum; *Imieniem BENIAMINA y JOZEFA*
* y z oddaną * PURPURĄ Krwi JEZUSOWEY
w Obrzezaniu swoim nazaiutrz następującym, wylaney

KONFEROWANA
Y

Przy Solenney Introdukcyi
w Warßawskiey (Majestatu Polskiego; y Prowincyi S. J. Litewskiey) Metropolij.
Roku 1727. 12. Pazdziernika,
* *przy* pierwszym * otwarciu ust *Kaznodżieyskich na ten Akt złączonych*
na * SUMMIE

PROMULGOWANA

Naywyższemu, Polskiego Duchowieństwa LEWICIE
Ganowanemu *in delicijs generis Poloni* BENIAMINOWI
a prawicę Tronu Polsk: * wywyższonemu JOZEFOWI *
Jaśnie Oświeconemu Xiążęciu

TEODOROWI I. IENDRZEIOWI
POTOCKIEMU

DEI Gratiâ (*boday w krotce,* * miseratione Divinâ)
Gnieźnieńskiemu Archi Metropolićie, S. Stolice Apostolskiey*
Ordynaryinemu Legatowi, Polskiego Krolestwa; y Litewskiego
Xięstwa PRYMASOWI, y naypierwszemu Xiążęciu
Przy Pańskich Imienin * INTYTULACYI, tudźiesz Męczeńskiey *in effusione Sangvinis* S. Patrona, y zkolligowaney z tymi SS. Patronami, Krwi, * PURPURZE

PREKONIZOWANA

Y w przed-Wilią Festu S. Stanisława Kostki, á dźień S. TEODORA 9. *Listopada;* * z BIRETEM Kaznodźieyskim, (*Listami opadającemi;* skroconych dla krotkośći, Kodicillow) napełnionym
Przy Eminencyalney; * paris Regibus & majoris Principibus *godnośći, tudźiesz dni Beniaminowych y lat Jozefowych apprekacyi, iako DAROWI BOZEMU*

TEODOROWI

na Podarunek y PREZENT

PREZENTOWANA

Przez X. JOZEFA JENDRZEIA ZAŁUSKIEGO Referendarza Koronnego; Opata Hebdowskiego, Archidiakona w Katedrze Płockiey y Kollegiaćie Pułtowskiey, Kanonika Krakowskiego, Proboßcza Koadjut: Warßawskiego.

Anno * *præsenti* quo
FILIVs Dexteræ DeDVCtus est, VeLVt oVIs. Joseph. *Psal:* 79. 2.

Ornata Regis PURPURA
Electa digno stipite.

O Crux! Ave! spes unica (vitæ)
Tam Sancta membra | tange (PILAVITÆ)
| tinge

CELSISSIME PRINCEPS

DUm Do, Dum Dico, Dum Dedico, Tibi Celsissime Princeps *Jacobi* Plantatoris *seu verius Diui Jgnatij* Societatis *JESU* Protoplastæ, in Societate Civium supernorum, ultimogenitos *filios, Stanislaum nempe sub figura* Josephi *PUSILLI, Aloysium verò sub schemate* ... *vaticiMINIMI; horum* primo imperio (A) | *opportunium* | *quod ita sonat*; prior in donis ... oraculum; *nec enim alteri cuipiam, nisi* Tibi, Lechico MAIORI IN JMPERIO; *nec alio quoq; tempore, nisi ipsa die Divo* Theodoro: (*qui ex vocis ethimo*, Donum Dei (B) audit) *Tutelari Tuo* Sacra; in Tuæ Sacrarium exauditionis, *mea vota, simul ac hæc* Dei Dona *illibata, hæc* Sacra munera *PRIOR IN DONIS* * fero & offero.

Mea vota dixi, & bene, sunt etenim; sed hæc Dei dona; *quæ* prior * in donis *fero, non mea, sed Tua potiùs dicere malim*, Theodorea *nempe sunt, idcirco ad Te, qui THEODORUS donum* Dei nominaris esq; (C) *juremeritò spectant; Tua sunt, Tua tota sunt.*

Tua sunt, tua tota sunt, tota in toto, ac tota in qualibet parte; *& primò quidem; ALOYSIUS, Tuus est, nam Angelus est; at Tu Angelus Ecclesiæ Polonæ, locutione apocalypticâ ex condigno nuncuparis. Tuus est, nam Socius JESU est, cuius Tu* planè Oraculum, *& in extructo* Oraculo *Varsaviensi plenè Fundator es, Tuus est, nam Gonzaga est, Cuius Prosapiæ, Sanguine, per Jagellonianam stirpem in Ludovica* Gonzaga, *Vladislai IV & Joannis Casimiri Regum Fratrum,* thori & throni *socia, tum & affinitate; per Miscovianam propaginem, in Sigismundo* Gonzaga Miscovio, *Regni Mareschallo,* (1)

 nites

(A) Gen. 49. 3. (B) Theatr. vitæ hum. d. pag. 432. (C) 1 Joan. 3. 1.

nites & meris. Genuinus hic Beniamin Tuus est, nam ut & ille Amantissimus Domini (D) es. Tuus est, nam ut ille Patri, Tu Patriæ in delicijs es. Tuus est, nam prout huic Minimo; Filio dexteræ, maior pars venit, ita ut quinq; partibus excederet (E) ita & Tibi, quoq; id contigit, Tibi Maximo, Patri Patriæ, ad dexteram Solij Poloni sedenti; qui.

Quinq; Senatorum Fratrum Dux, Stemmatis (Crucis) (F) cum meo Avunculo, ac Tuo in Episcopatu Varmiensi Prædecessore, nunc jam juremeritò dici posses; nam quot PILAVA trabes: tot nunc simul & semel POTOCCIANA Domus: trabeatas numerat curules; in JOSEPHO Kijoviensi, MICHAELE Volhiniæ, STANISLAO Belzensi, Palatinis, STEPHANO Mareschallo Curiæ Regni, Fratribus, ac JOSEPHO, Castellano Braclaviensi Nepote; (ne tamen SOLTYKIOS; JOSEPHUM Belzensem ac NICOLAUM Premisliensem Castellanos, reticere videar; in Pilaviticæ Crucis tabella, ceu verius Tabula Tui cordis carnea, fidam ipsis linquo stationem) Tibi certè Maximo Patri Patriæ, maxima pars Senatorij ordinis venit, ita ut quatuor partibus excedat. Archiepiscopatus, nempe; Legationis, Primatiæ; Primiq; Principatus; utinam brevi voto meo, quinta quoq; parte; (quinti in Metropolitanâ Gnesnensi Ecclesia (2) Cardinalatûs;) excedat, emineat, augeatur, accrescat. *

Redeo ad filium * accrescentem redivivum Josephum Stanislaum Tuus est, nam Kostka est; cui Prosapiæ Domus POTOCCIANA per ... nislao; hoc ex trino capite affinitatem Colligata; ac ita demum Staceu nodo Gordio est hæreditatis triplici (3) & proinde irruptibili (G) li, & Castellanides fuit; At Tu PAULI Tuus est, nam frater Paucontexui: Pauli Castellani Camenecensis, (muri ahenei huius Castelli, Christianitatis (4) antemuralis) Pauli illius, bene actis, fortiter gestis, egregiè scriptis percelebratissimi; Tui Patriæq; Patris, cum STEPHANO Curiæ Regni Mareschallo es filius Sapiens (H) Patris Corona, Pauli * Stephanon. Stanislaus Tuus est; nam Prædecessor fuit * Petri Kostka Culmensis Episcopi, cuius in eo Episcopatu successor extiteras, ad altiora Culmina natus, altissima nactus. Genuinus hic Joseph tuus identidem est, nam ut & ille Accrescens es: utinam ad ascensum usq; purpureum (I) ut & ille uno tantum Regni Solio præcederis, (K) utinam ex ProRege: par Regibus (4) fias. Hic Joseph Tuus est, nam prout ille Pro rex; Ægiptij soli, Tu Poloni Poli Vice Rex, Sol es, robur es, Salvator es, (L) Hic Joseph Tuus est, nam ut ille in somnijs, tu propalam cernis, aureæ, Poloniæ à campo dictæ, (5) messis; cunctos manipulos circumstantes, tuum Jagiellonico (6) affinem adorare manipulum.

Munera igitur Tua jam tibi sint; (M) de tuis donis ac datis Tibi offero. Tuis dixi at Donis Dei dicere debui; Tuis tamen quia Theodoreis. Tuis dixi, aliqua tamen in parte meis. Stanislaus

(D) Deut. 33. 12. (E) Gen. 43. 34. (F) Hexastichon; effigiei Andreæ Załuski Episc. Varmien. Cancellarij Regni; Operibus ejus præfixæ, inscriptum. (G) Ecclesia. 4. 11. (H) Prov, 17 6. (I) Cant. 3. 10 (K) Gen. 41 40 (L) 2. Reg, 22. 2. (M) Daniel 5. 17.

... nempe, meus est, quia ... Joseph est, meus est quia Domus meæ (7) ex trino quoq; capite affinis est; meus est, quia Mazoviticus Junosza (8) Massoviticus adolescentulus herulus est, meus est, quia Stanislaus de Pultovia, (9) Romæ nuncupari voluit, meus est, quia bis Patruanæ, & nunc Fraternæ Diœcesis Plocensis Diœcesanus est, meus est, quia Coadiuti in Præpositurâ Varsaviensi mei, contribulis, eodemq; Sangvine cretus Kostka ROSTKOVIUS (10) est, meus demq; est, quia ipsius, olim in vita amicus intimus, ac in Domo Probationis Andreanâ, Connovitius, post mortem verò primus ejus vitæ scriptor, Stanislaus Warszewicki (11) meus in Referendariatu Regni Prædecessor fuit. Stanislaus igitur; meus ne jam verè? an Tuus? Apage! frigidum illud verbum! Tuus sit igitur totus, eâ dumtaxat ratione, ut ego ipse, quantus quantus sum, totus Tuus sim.

Cum igitur Aloysius ac Stanislaus * Tua Dona sint, mea saltem pro Te, vota sint, primum ut cum hoc genuino Josepho.
EXtra LIMItes PoLonIæ; TIbI vestIs poLLYmIta DetVr. Gen 37.3.
demum, ut cum illo genuino Beniamin; Tibi annorum
MaIor pars VenIat aLLata, Vt qVInq; partIbVs eXCeDat. Gen. 43. 34.

Stanislaus, atq; Aloysius Theodorei Dona Dei sunt, Donaq; jam Tua fiunt, cum voto perenni, ut Te Theodorum Donum Dei: nobis datum desursum; eorum multiplicatâ intercessione meoq; non vano vaticinio, ex Vaticano ab eius in terris Vicario amplius particula boni DONI non prætereat (N) in amplius & perfectius. (O) ut vel ita prorsus, re quoq; non nomine tantùm Theodorus efficiaris. Celsissime Theodore: Te Odore Ursiniana Rosa bonum ... odorem (P) in Gnesnensi vinea redolens, bonumq; Theodori nomen velut vnguenta (Q) pretiosa in Te recolens: ad hoc nomen ad Theodori odorem curret tandem in odorem unguentorum tuorum (R) * virtutum Tuarum; curabitq; ut sicut ros in Hermon (S) descendant an potius ascendant in barbam Aaron.

* Adolescentuli dilexerunt Te nimis, (T) Filij Jgnatij, natu minimi, * pusilli, Stanislaus ac Aloysius; sunt Tibi bene volentes, beneq; voventes pro eo, quòd coronâ sanctitatis, gloriâ honoris, & opere fortitudinis (U) redimita, in Vaticano Capitolio illorum simulacra, circa Varsaviensem Apotheosim, humeri Tui ferre non recusâssent, & cùm vires non valuissent, Vicariâ ope, Coadiutoris hac in parte Tui, meiq; * Natu Majoris, Antistitis Plocensis; suffragari voluissent. Tibi certè ora pro humeris (12.) dabunt, orationeq; id suâ, hi socii JESU efficient, ut qui cum Saulo * emines, ab humero super omnem populum (W) Polonum, annuente Vicario eius, quantociùs Romæ quoq; emineas.

Inclinat se super faciem suam, * cum Saulo, omnis is populus, & Te suum jam agnoscit Samuëlem, & cùm ex nominis ethimo, Nomen ejus

(N) Eccl. 14. 14. (O) Hebr. 9: 11. (P) 2 Cor 2. 15. (Q) Eccl. 7. 2. (R) Can. 1. 3. (S) Psal. 132. 2. (T) Cant. ibid. (U) Antiph: (W) 1 Reg. 9. 2.

ejus interpretem - Nomen ejus à Deo (X) Tuum certè THEODO-RI Nomen, Nomen à Deo, imò ipsius Nomen Dei confitetur; nihilq; jam in Te desiderat amplius, nisi ut integram Samuëlis superinduas formam, ut quantociùs vestiâre duplicibus; (Y) *ut quàmprimùm Archi Episcopali Pallio, purpureum superinduas Paludamentum, ac ita demum prout ille à Saulo, ita prorsus á nobis conspiciâre*, Vir senex, *qui* Pater Senatûs *es; utinam* in senectam, (Z) & senium *perennans, qui Piastæi populi Antesignanus, & cum Josepho penè Salvator es, utinam eundem in Josepho, ac Piasto annorum numerum, si non superans, saltem exæquans*; Vir senex *nempe*, & ipse amictus * palliô, (a) *tum quoq; Paludamento.*

*Prætextatus pusio Divinus, præter * vestitum, in habitu corporis, nil nisi Angelicum habens;* Sanctus Aloysius, *sub anagrammatico sonat involucro,* Jo! Laus sis! * *Hujus ego | laudati à me Benjamini* | laudes, *in* Matutino (13.) *&* Vesperis *concentratas, dum Tibi* legendas *exhibeo,* Laudes *jam* legere *Tuas, ac* Matutinam *ab Avis & Proavis nempè* illatam *laudum* prædam, *tum &* Vespertina, *à Te ipso Domui huic Tuæ* collata *præconiorum* spolia; (b) *evolvere & propalare deberem. Facilè tamen laudibus his, Tuorumq; Tuisq; supersedeo, quòd certò sciam, Te dudum, (utinam vel Te invito, erubescendæ) Modestiæ promulgâsse* laudum, *malleq; laudes promereri, quàm emeritis laudibus côllaudari. Et etenim, haud Te laudari debere crediderim, ex altissimi Generis Nobilitate, nam cùm illud Te præbeat Magnum, Tu Te ipso illud efficis maximum;mutuatumq;* decorem indutus,(c) *cum fænore multiplici in tam ampla dignitate restituis. Non ex amplitudine dignitatis, , nam virtus Te Consulem fecit, imò si eminentior ultrà Primatialem in Polonia Dignitas reperiretur,* [illegible] *latum iret; Non ex splendore virtutum, nam hæ* munerari *vix optant, numerari vix queunt.*

Quid igitur? THEODORE! Jo! Laus sis! * Secundùm Nomen Tuum, sit & laus Tua;(d) *Nomen hoc Tuum præbet* Laudis thema specialis, (e) *ergo jam in hoc Nomine Tuo,* Nomen Tuum mihi laudesq; manebunt. (f) *In hoc Nomine Tuo habebis à me* Pallium laudis, |g| *Nomen hoc Tuum erit mihi &* in Nomen, & in laudem, & in gloriam(h) *Tuam. Summo Sacerdoti Aaron, fecêre jussu Divinô Levitæ,* Laminam sacræ venerationis plenam de auro purissimo, scripseruntq; in ea opere gemmariô: Sanctum Domini |i.| *Habet in Te suum quoq; Orthodoxa Polona Ecclesia Aaronem, qui prout ille in* fronte, *in nominis proprij* frontispicio, *quatuor nempè prioribus* grammatis, Tetragrammaton, *laudabile Nomen Domini, impressum, sacramq; venerationem imprimens: geris, & bajulas.*

Invocandum, Observandum, Venerandum, Adorandum.

JOVA:

(X) Arias Montanus &, alij. (Y) Prov. 31. 21. (Z) Psal. 70 18. (a) 1. Reg. 28. 14. (b) Gen. 49. 27. (c) Psal. 92. 1. (d) Psal. 47. 11. (e) Himn S. Thomæ *Lauda Sion.* (f) versus vulg. (g) Isai 61. 3. (h) Jerem. 13. 11. (i) Exod. 39. 29.

JOVA, Divinum illud veri Dei, verioris JOVIS Nomen, omni apud singulas Gentes Dialecto ac Idiomate, legitur esse quadrilitterum. Ita Hæbreis dumtaxat sonat: Eloa, *Syris* Aloa, *Assyriis* Adad, *Persis* Syre, *vel* Zuri; *Ægyptiis* Toud, *vel* Dour, *Magis* Orsi, *Indis* Zimi, *Illyriis* Vogi, *Turcis* Agdy, *Sinensibus* Xant, *Thuscis* Esar, *Hethruscis* Idio, *Latinis* Deus, *Gallis* Dieu, *Hispanis* Dios, *Germanis* Gott, *solos apud Polonos* numero Deus impare gaudet; (l) *Theo, ubiq; Tetragrammaton, hìc tantùm trilitterum.*

Signemus nomina, notemus mysteria; (ll) *THEODORE!* Gemmee *Antistes, summe Electi Orthodoxi populi Aaron, gestas in Tua, hujusq; Tui Nominis fronte, Laminam Sacræ venerationis plenam, in qua conspiciendum venit inscriptum opere* gemmariô: Sanctum Domini, *Nomen Domini, seu veriùs* Donum Domini, *Donum es Domini! singula equidem sua in* Te *Deus congessit dona; at una adhuc manet* Te, boni doni particula, (m) *unum adhuc ad integrum nomen* Tetragrammaton *efformandum, in* Te *desideratur gramma, TE, O! Præsidium, & dulce Decus nostrum* !(n) *spectat adhuc H! nostræ aspirationis nota ! sicut in* Te Octava summa virtutum est, *ita in hac ordine* Octava, *Littera,* spei nostræ Octava perfectio est, (o) *ut qui* Temperatus, Heros, Æquus, Omniscius Ipse es. *ac ita prorsus in quatuor* Tui *Nominis Litteris* primis, *quatuor Virtutes* Cardinales exprimis, *eas demum brevi Romæ cernas* Cardinalitias, *ut* Te, *in quo ut octo elucent hæ Virtutes quatuor,* Justitia, * Robur, * Frænum,* Prudentia, * *mentis plenum* Cardineis *teneat virtutibus Urbs * hæc.*

*Fatale quondam in hac * Urbe fuisse, Valentis Cæsaris temporibus,* Theogrammaticum *nomen, testantur* (O) *Historici, nam ille à* * Justitia *ac* * Prudentia *longè aberrans, cùm de Successore sibi sufficiendo sollicitus, ab hariolis & haruspicibus præmoneretur, nomen ejus bis,* THEO, *nsigniri Litteris,* minarum & cædis spirans,(p) *& ita demum eundem è medio tollere* sperans, * effræni *tyrannide, Romanæ Nobilitatis* * Robur, *cunctos quotquot fuerant* Theodori, Theodorici, Theophili, Theophylacti, *& id genus nomine vocitati, enecare, interimere, exterminareq;* in ore gladii (q) *jussit, ita, ut verè tum dici potuisset,* Tercentos *Theodoros* abstulit una dies, (r) *Fatum tamen suum haud prævertere* valuit Valens; *nam* Theodosius *ex illa clade superstes, in Imperio eidem suffectus est. Non ampliùs fatale, imò triumphale jam nunc Romæ* Theodoreum *Nomen, etenim* in Libro vitæ | *an mortis?* | *Romani SS. Martyrum & Confessorum Necrologii; centenos ad amussim,* | *nec uno adjecto, vel dempto,* | *rèperio* Theo-*Divos,* (s) centum *Superstites, in* Cætum *Sanctorum adscriptos, hâc voce insignitos Sanctos, Dei* Dona, *Dei* Munera, *Dei* sancta Sacrificia illibata; *proindeq;* Theodoros *omnes. Et en jam nostra vota! nostra suspiria! nostra*

(k) Beurier in speculo Christ: Reli pag: 3. & Poligraphia Sacra, Deus (l) Virg: (ll) S. Aug:, (m) Eccli: 14 14. (n) Horatius. (o) S. Ambr. l. 5. in Luc: c. 6. Ammian Marcellinus l. 31. hist. Ruffin Socrates. Sozomen Theodoretus Orosius. (p) Act: 9. 1. (q) Iudic: 1. 8 (r) Ovid: (s) Confer: August: Lubin: in Martyrol: Rom: illustrato pag. 38. & 39. tabulæ Alphabeticæ. Ed. Paris 1660.

ſtra desideria! Tibi THEODORO, Dei Dono, dona ferentium, (t)
non dolia Danaidos, at aurea Pontificiæ inaugurationis doliola, cum ſo-
lito Classico ad multos annos - in donis offerentûm, mensuramq; an-
norum superefluentem (u) voventum. Desumptâ à Romanis præ-
xi, quibus tot ciere solitum cyathos, quot nomen ejus, cui bene vove-
batur contineret apices, enixè vovemus, ut Nominis Tui adimpleas
mensuram, (w) ut illum, illum Theodoreorum compleas numerum, ut
hanc mensuram annorum superefluentem, fluentis gratiarum, Cæle-
stiumq; donorum expleas; Jo! igitur! vivat!

Vivas centenos Præsul! diu sospes in annos,

Jo! vivat, terq; quaterq; congemino, vivat! imò me subticente
Annus ipse, in suorum Duce gregis signorum gentilitioq; meo Ariete clamat,
balatq;, vovetq;.

TheoDorVs ArChIepIsCopVs GnesnensIs, annos BenIAMInI
& IosephI VIVat.

Cum isto, vestis polymita, *cum illo* major pars | *ætatis* | veniat i-
psi, ita ut quinq; * partibus excedat.

Per Tetracten, * quaternarium nempè numerum Pythagoreis de-
erare in usu fuisse legimus, (x) eò quòd is videatur esse animi huma-
ni numerus, qui quippè constat mente, scientiâ, opinione, sensu; quæ
quatuor Aristoteles (y) instrumenta, interpres verò Hierocles, qua-
tuor judicandi facultates ritè nuncupavit. Mente in Patriam bonâ, o-
pinione sanâ, sensuq; rectô, tum scientiâ rerum pro Petri Sede agenda-
rum insigni, jam dudum promeruisti Celsissime Primas; ut Summus
Melchisedech, qui in ea sedet Benedictus; per frontale Tui Nominis
Tetracten, jusjurandum juraret ad Abraham Patrem nostrum, (z) Pa-
trem multarum Gentium, (A) Serenissimum AUGUSTUM, verè
SECUNDUM, daturum Te nobis plenè THEODORUM, quater-
nario Cardinalitium nempè, quartâ vice, (14.) in hoc nomine collo-
cando donum, eoq; quaternas in Te præmiando virtutes Cardinales. *

Dum * Cardines & bases primi illius Miraculi Mundi, Dianæ
Ephesinæ Templi. firmare, consolidareq; valeret nemo, solus id planè
effecit THEODORUS Samosatenus, | teste Diogene Laertio (B) pro
solido fundamento, carbonibus in viscera terræ projectis. Basilice su-
perinstruens Orthodoxæ Polonæ Ecclesiæ Basilicam; ejusq; sarta tecta
servans, Archi-Architecte THEODORE! Tu es Lapis angularis, (C)
Tu Petra quadrata hujus mysticæ in quadro positæ Civitatis, (D) Tu
deniq; Summus hujus Tribûs Orthodoxæ, Levi, qui non jam ut ille si-
mul cum fratre Simeone, * secundùm Paternum Vaticinium suffo-
dis, (E) imò verò Vaticanum; in voluntate Tua firmas murum,
atq; cum illo Sacerdote Magno * Simone, in vita Tua suffulcis Do-
mum

(t) Allusio ad illud *Timeo Danaos & dona ferentes* (u) Luc: 6. 38. (w) S. Amb.
(x) *Plato* de Phil: decretis. *Macrobius* in somno Scipionis *Pithag*: in aureis Carm.
Plutarch de Platonis Tymo: (y) Arist: l. 3. de anima (z) Luc: 1. 73. (A) A-
braham ita interpretatur (B) Hic primus est in ordine 20 Theodororum à La-
ertio recensitorum. (C) Ephes: 2. 20. (D) Apoc: 21 16. (E) Gen: 49. 6.

[...] corroboras Templum; curasq; Gentem Tu-
am. (F) Quidni igitur? non jam carbo, at Cardo Vaticanæ Eccle-
siæ, consolidet Te in fundaminibus Petræ, in * Simonis Barionæ Pe-
tra, (G) circa Ostiensem (15.) fundum, ut sicut OSTIUM vertaris
in CARDINE suo. (H) Quidni BENEDICTUS fiat Benefactor
THEODORI, qui venit in nomine Domini, (I) ponatq; in excelsis.

Circa desideratam ad hos pulsus, an potiùs compulsus, Vaticani
Conclavis * Portæ apertionem, solenne certè ac simul XVIII. sæculo,
Decimum octavum (16.) Polono Orbi ab Urbe promulgaretur Jubi-
læum, nam post magnum in oris nostris Jubilum, ex diu desiderata,
& à sesquisæculo exoptata, octodecim (17.) annorum Adolescentuli Po-
loni Apotheosi, nihil jam ampliùs tam anxiè Româ præstolamur, quàm
ut Te Celsissime Princeps, Decimum octavum, (18.) numerotenus
in Polonia videamus Romanô nobilem ostrô, & hôc numerô prorsùs,
expletam in Te cernamus * Quartam Purpurei Partem Senatûs. (19.)
Bono id certè omine, futurum iri, asserere ausim, sperandumq; fore, tum
fortè in Laribus nostris, ancipitis claudenda limina Jani, dum hæc
illius conclavis janua Theodoro patula fieret, dum nostræ quoq; Polo-
niæ; fores hæ patulæ forent, dum hæc, Ottomanicæ Portæ, (20.) antemu-
rali, Porta patens esset; sperandum veniret, bella haud nos premere
debere hostilia, dum hæc non clauderentur (21.) honestissimo Hospiti,
sed panderentur ostia.

In Cardinalium S. R. E. Elencho conspicuum cerno THEODO-
RUM, hujus nominis * Tertium; Trivultium, (K) Hic vero * verê
dignum & justum censeo, ut trinum vultum purpureô rubore suffu-
sum, induas THEODORE, aurei * Poloniæ sæculi (22.) Hermes, *
Trismegiste! qui in facie Tua; conglutinatæ, * aptisq; junctæ nexibûs,
summæ Sacerdotalis, ac Vice-Regiæ potestatis, lineamentis conspicuâ,
tam benè, tamq; feliciter exprimis ancipiti mirandum imagine Janum;
ut cùm de alijs conqueri possit, de Te quæri non debeat, an tot sustine-
as, sufficiasq; ad tanta negotia solus? (L) etenim, Te, ad alterutra, uno,
avulso, non deficis, Tibi, alter ipse * aureus. * Æquum certè & salu-
tare erit, ut, cujus auspiciis clauditur Templum Jani, quoq; nobis as-
sertore, patet Beata pacis visio, is Celsissimus de viventibus SAXIS
ad ostra tollatur, (M) is tangat limina Jani; (23.) Cardines, Latera La-
terani, Ostia Vaticani, utq; tandem ritè de eo possit, imprimis me Vati-
cani, - - modò namq; Patulcius, idem

*Nec jam sacrifico, Clusius * ore vocor.* (N)

In suo ad Regimen capessendum ingressu, Premislaus Majoris Poloniæ
Princeps, & Exarcha, Patriam * Clusiam cernens, clausaq; à tempo-
re longo, nempè 259. annis, Limina Throni patefacere satagens, nullo
Sanctæ Sedis ad id habito Brevi patente; effigiem suam Solio assiden-
tem,

(F) Eccl: 50 1. (G) Matth: 16. 17. (H) Prov: 26. 14. (I) Marc: 11. 10.
(K) Onuphr: Panvinus (L) Virg: (M) In hymno dedic: (N) Ovid:

tem, insigniisq; Regiis distinctam, nummis insculpi hoc præfixo jusserat carmine: - Reddidit hic primus victricia Signa Polonis. * (O)

Non absq; Sanctæ Sedis assensu, ascensum *Tibi vovemus* Purpureum, mediante *Sanctissimi* BENEDICTI charitate constratum, (P) Celsissime Princeps, *qui utriusq; Poloniæ* Exarcha *es, dum* (24.) *Primas sis, ac* Majoris *specificè* Princeps *es, cùm Gnesnensis Antistes sis, vovemus nempè, ut* * 18. (25.) annis *ab obitu ultimi Cardinalis Poloni, ac Prædecessoris* T*ui* Radziejovii, *ad nuperam nostri Patroni,* * duodeviginti *annorum adolescentuli Kostcæ Apotheosim, præterlapsis* *decimâ octavâ *in oris nostris vice, prætermissum abhinc in Polonia Cardinalitium decorem, affatim & luculenter restituas. Et enimverò annus ipse currens, Chronographicô vota nostra ratificat, ac promulgat artificiô.*

SVb RegIMIne SS, PP. BeneDICtI XIII. VInCentII,
Theo*Dor9 I. PontIfeX, * reDDat Ipse sVIs VICtrICIa*
sIgna PoLonIs.

Vetus est, & usu receptum nostratum Classicum;
Sauromatas nunquam Romana potentia fregit.

At infracta licet aliàs Lechia, à summa tamen potestate Romana frangi nunc beneficijs ambit. Exoptat certè, ut postquàm BENEDICTUS V. * *Crucem Christi simul cum Fide Christiana in his oris* plantâsset, * *per Consortem Miecislai,* | *ultimi in Principatu,* (25) *ac primi in Christianismo Principis* | *sponsi , proselytiq; simul sui* Dąbrowkam, * *postquàm* * BENEDICTUS IX. *illam* Arborem decoram & fulgidam * rigâsset * *per Pronepotem Miecislai Casimirum, Crucis Christi* Propugnatorem, *veræq; Fidei* Propagatorem *acerrimum, à se Monastico habitu, simul ac Votis solutum, ac* * ornatum Regis Purpurâ, (Q) *postquàm deniq;* * BENEDICTUS XIII. *per Gentilitias Kostkanæ* * Dombrovæ (26.) *Cruces Cælo transmissas, peropportunum* Benedictæ *Christi Cruci ornamentum ac* * incrementum dedisset, *in terris quoq;,* Magnum *Primatiali* PILAVÆ, *is ipse tribuat* incrementum. *Exoptat certè, ut* in hoc Signo Crucis ornatæ *Vice*-Regis PURPURA, * vincat *Præses militantis Ecclesiæ,* Miles in bello, (27.) Vincentius vincat in bono malum; (R) *vincat, at* reddat suis victricia signa Polonis, & *Laureæ loco, in Symbolum liberrimæ Gentis, brevi abhinc* tempore, THEODORI tempora, *symbolicô, effusionis sanguinis, pileô,* (28.) *Victor incruentus cingat &* deviniciat.

Inter cæteros Romanarum Basilicarum Cardinalatibus annexos titulos, unum quoq; ab ornato *Martyris* Purpurâ THEODORO, *nuncupatum, animadverti quondam fuisse Diaconiæ* Titulum, *sed qui* * octodecim 29. *planè, nec plùs, nec minùs, nactus sui nominis bajulos*

(O) Bielski in Chron: Pol: pag: 202. & Lubienski in vitis Episcop: Ploc: pag. m. 105. (P) Cant. 3. 10. (Q) Hymn de Passione (R) Rom. 12. 21.

[illegible] Cardinales, | *inter quos eminet* Theodorus; *tituli* S. Theodori *Paleologus, ex Jmpp.* Orientis oriundus, | *in Divo* Carolo *Borromæo, ni fallor, extinctus, factusq; est* titulus in monumentum, (S) non poterat *enim* tumulo nobiliore condi. (T) *Tibi igitur Summo Levitæ, Tibi redivivo, circa zelum cultûs Divini* Carolo, *Tibi Polono-logo* Theodoro; *Palæologi,* | *per affinitatis nexus, quos* POTOCCIANA (30) Domus, *cum Jmperij Orientis Dynastis habet* | *Successori* fortè; fortuna, *sors eaq; data est, ut pristinum illum Cardinalitio-Theodoreum titulum in* octodecim *Romanæ Ecclesiæ purpuratis inquilinum, ac deinde* proscriptum; *post solennem sacris dypticis* duodeviginti *annorum Sancti Poloni* asscriptionem *in Tuo* rescribas, *revoces, restituasq; Nomine, ac prorsus* * Reddas sic primus Theodorea * dona Romanis.

Illa ipsa, quæ titulum hujusmodi Cardinalitiæ Diaconiæ præbuerat Sancti * *Theodori Ecclesia, in eodemmet ipsô constanter asseritur, fuisse ædificata loco ad ostia Tyberina; in quo Acca* Laurentia, * Faustoli * Pastoris * *Conjunx,* gemmeos *illos* gemellos, *Romulum ac Remum suscepit, ac ablactavit,* (U) *seu, ut alij cum Ovidio volunt, ubi* - *Venit ad expositos, mirum! Lupa fæta, gemellos*
Quis credat! pueris, nec nocuisse feram. W

Non perperam post Christophorum Chodkievicium, | *in vita Sancti Stanislai, Polonico carmine exarata* | (X) *hos nostros gemellos, circa simultaneam Apotheosim,* eodem enixos partu, *Romuli* * *ac Remi* * *nomine, nuncupare ausim,* Modernus *SS. Ecclesiæ* Moderator, * Faustus * Pastor, *Ursinus die S.* Sylvestro * *Sacra* 31. *crebro linctu figurans, lambendo hanc nobis formavit Sobolem, & ut verbis Apostoli* Pauli *loquar, velut,* Filiolos suos iterum Cælo parturijt; (Y) Hæc * Sylvestris erat Romani, | *Poloniq;* | nominis altrix Bellua (Z) *Hos itaq; jam ablactatos ab uberibus* Ursæ maximæ *gemellos, ab eaq;* (A) honoribus affectos Divinis 32. *Aloysium sub figura Benjamini* Lupusculi rapacis, *Stanislaum verò* investimentis ovium, (B) *sub schemate Josephi, teneri agnelli; Tibi Summo Polonæ Ecclesiæ Levitæ* * Laurentio, *in terram cum jubilo & tripudio descendentes, præ oculis in his tabulis sisto cum supplici voto: ut hic Summus Naviculæ Petri Navarchus,* * Romuleum *manu præferens* * remum, *ad illud gemellorum Romanæ Urbis conditorum, circa ostia Tyberina, receptaculum; Ecclesiam nempè S. Theodori, Te quasi ad* promontorium bonæ spei *deducat, ibiq;* collocet cum Principibus populi sui; (C) *ut cùm Romæ* fraterno primi maduerint sangvine muri, (D) *nostra quoq;* | Christianitatis antemurale | *Polonia in suo Patre, ac Proto - Levita; sangvine* madeat, *dum Purpuram* adeat; & *ita prorsus Basilica S. Theodori* * *Romana, fiat planè Polono Theodorea, dum Theodorus Polonus inaugura-*

(S) (T) Hymn Eccl: (V) Rom. 12. 21. (X) Gen. 35. 20. (Y) Martinelli Roma ricercata nel. suo. sito. p. m. 66. Ed. Venet 1677. (Z) Ovid. l. 2, Fast. (A) pag. 107. Edi. Crac. 1606. (B) Galat. 4. 19. (C) Tullius l. 1. de divinat. (D) Lactanti9 l. 1. c. 10

gurabitur in Romanæ Purpuratum Ecclesiæ.
Romanum vulgus vocet utcumq; volet præmemoratam Sancti *
Theodori Ecclesiam, corrupto Italico Idiomate, S. Tuttoro, (E)*ego cer-*
tè & indè auguror, Purpureo Radziejoviano Agno avulso, *in Te Pa-*
store non deficere alterum, Aureum (F) totum; *cui jam Gentilitij Il-*
lius, simulq; mei Junossij Agni vellus Te Jasone, aureum supplex se
in Purpuram sternit.
Centoculum in indagando Nominis Tui arcano imitatus * *Ar-*
gum; non sinè mysterio hunc Tuum Tutelarem Patronum Tyronem,
ad differentiam Theodori Ducis nuncupatum fuisse, (G) *nec carere*
mysteriô, in nonam * *Novembris, eandem cum S. Theodoro diem, u-*
nicam S. Ursini *coincidere festivitatem,* (H) *animadverti. Quid enim*
arcani inibi latitat! nisi sub Ursino *Duce, Te Cardinalitiâ prætexta-*
tum chlamyde fore Theodorum Tyronem. *Mihi certè illud videtur*
Nomen *bonum Tibi portendere omen, nempè brevi fore, ut invocetur*
nomen Ursini *super* Theodorum, *ac circa hunc bis* novennalem *diei*
numerum illum duodeviginti Eminentium Polonorum Præsulum, in Te
decimo nono *augeri,* & supereminere *debere syllabum.* Justinianum
Cæsarem, Constantinopolitanam Sancti Theodori Basilicam restituendâ
curâsse, affirmat *Procopius.* (I) *Ego verò non* dubito *hunc* Justinianum
certè Papam acerrimum justitiæ *distributivæ, circa Te fore sectatorem,*
Te Theodorum; suæ; Romanæ inquam, S. Theodori: restituendo Basili-
cæ. Optata *dudum veniat tandem dies, ut hic tuus; Protoplasta Jacob;**
videat, *utrum in Te* * *Josepho, ProRege inquam nostro;* tunica fi-
lij sui sit, (K) *videat, ut Ipsius* * Beniamin; *prætextatus, circa Pri-*
matiale pallium, tanto sub Duce nuncupêre; * tyro; *ac ita planè*
efficiare Theodorus tyro: *
Romanam illam S. Theodori Ecclesiam; iterum diversimodè &
abbreviativè S. * Toro dici, *vulgariq; vulgo venire nomine asserit*
Martinelli (L) D. Martinum (*Cuius festivitatis. D. Theodorus pervi-*
gilium agit, tantaq; vicinia gaudet;) *Martinum inquam,* Beatum Pon-
tificem *Benedictum dixerim* (totis *enim, ut ille* visceribus diligit Chri-
stum Regem (M)) *in hoc tantùm ab illo discrepantem, quòd ille non*
formidaret, (N)*hic verò assumendum, summè at immeritò formida-*
ret Imperij Principatum. * *Ille ille igitur citra ullam formidinem,*
hac te veste contegat, *Theodorumq; suum reddat vicinum. Marti-*
num octodecim * *annorum* Catechumenum *fuisse* (O) *obaudio: un-*
de tibi enixè voveo, ut à Bene--dicto Martino * (*post evectum in*
cælis * octodecemnem *Stanislaum Polonum*) *in terris evectus, in*
illo * octodecim *Polono-Purpuratorum, Romani* * *Principatûs* Can-
didatorum; *summiq; Imperij, ut ita dicam;* Catechumenorum; rubris
indutorum; emineas numero. *Militem*

(E) Mat: 7. 15 (F) Ps: 112. 8. (G) Versus vulg. (H) Martinelli Lo-
co citt. (I) Virg. (K) Beda. Usuardus Ado. (L) Vid. Martyrol.
Rom. ad hanc diem (M) lib. 1. de ædific. Justin. Imp. (N) Gen. 37. 3a
(O) loco citt.

Militem in bello Benedictum non * Martinum *tantum; at Mar-*
tem *quoq; & me* hercule *diviniorem dici posse crediderim* Herculem
ego *certè Ursinum,* Phænicis * *instar raræ fortitudinis ac Sanctitatis*
Pontificem cum Hercule * Phænicio ; (P) melleum certè Melicer-
tam S Palemonium S *asserere minimè dubitavero. In Præsides &*
Antistites Sacrorum Herculis; ab Evandro Rege Italiæ, binas; Romanas
Familias POTOTIORUM (Q) *& PINARIORUM, institutas fu-*
isse, nemo inficias ibit, quorum priori tantum, de oblatis comedere
adipes, & Ambrosiâ ac nectare saturari licitum esset. Dum
igitur, Herculem, ita dictum fuisse, à * *toris* (R) *quod fortitudinis**
indicium Physiognomici putant ex Valerio, * *edisco, cui ille, audit.*
Conspicuusq; *toris Thyrinthius.*
Ego certe, in Te Theodore cum Seneca (in Hercule furente)
agnosco toros.
Humerosq;, & alto nobilem trunco manum (S) *æquas* (*enim*)
Herculeos toros.
Scimus, hercle! *tuos* * valere *humeros, scimus quòd* nil ferre re-
cusent; *scimus, non* * fortitudinem *tantùm, at cæteras quoq;* Cardina-
les *in Te* eminere *virtutes; ab illo igitur diviniore* * *Hercule Palemo*
nio, * *POTOCCIUS Præses suorum Sacrorum* * Palæmonicus, *quia*
Primas Lechicus, Romæ ad Tui Indigetis S. Theodori Basilicam
(*vulgo, ut dixi,* S. * Toro *nuncupatam*) Cardinalitio *titulo* poti-
tus POTITIUS Tipotij (T) *testimonio; Caroli Borromæi; Præsulis*
illius (34.) Ambrosiani *inibi successor, fias nectare* & ambrosiâ *sa-*
tur, ut ita in Te uno Pototiorum * *ac* Pinariorum * *concentretur*
familia, dum non jam ad * *Herculis* clavam, at, ad clavigeri *Ponti-*
ficis imperij clavum *destinata* * POTOCCIANA *Pilavitica, per*
Te, Romæ emineat * pinus. * *Hercules à Georgio Syncello ex Hæ*
breo (V) DIODAS *vocatur;* Diodas, *quid aliud nisi* Deodatus, *adeoq;*
Theodorus, *Tibi igitur THEODORO; Tibi* * *POTOTIO, Tibi*
PINARIO; Tibi * *Præsidi Sacrorum* * *PALAEMONICO, à*
melleo certe *HERCULE* * MELICERTA *URSINO ; jureméritò*
* Ambrosiana *illa ad Herculis* * *DIODATIS THEODORI nem-*
pè fanum divinioris ambrosiæ *debetur portio. Haud ignoro Civitatem*
Euchattam, quò, ex Amasea * *in* Ponto * *Caput* * *S. Theodori tran-*
slatum fuerat, à Joanne Zemisce * *Imperatore, dictam esse* * Theodo-
ropolim. (X) *At simili quoq; denominatione, Poloniam, cuius amatus*
Pro-Rex, & * Amaseus *ut ita dicam* * Pontifex, *Theodorus est; à*
* *Capite hoc Senatûs, suo, jureméritò dixerim* Theodoropolim. *Hanc igi-*
tur terram, desertam: & inviam & inaquosam * (Y) *Sclavoni-*
ca dictione * Zemiscam; *dum THEODORUS* * sic in Sancto ap-

pare-

(P) Antiph. de S. Martino (Q) ibid. (R) Brev. Rom. in 4. Lect. offi.
(S) Hercules, diversi modè vocatur ijs nominibus Vid. Stephani & Loidij
Di Hist. Ed. Londn. 1686. (T) Henr. Bebelius de Rom. Magistr. Varro.
in 8. Æneid. Titus Livius, Festus, (V) id. Dict. loco citt. (X) Seneca in
Hippolito. (Y) Jac. Typotius in Symb. Principum pag. 125. Ed. amhem. 1679.
asserit. S: Carolum fuisse Card. tituli S. Theodori.

parebit *nobis in Sacrario nempe S. Theodori Sanctioris* [...]
lis Romani (quem Romani Sancum, *vel* * Sanctum (Z) ſermo-
nem Fidem *dixêre*) ſermone *fideli aſſerere auſim; in terram* Lacte
& melle fluentem (A) *abituram fore; Ita eſt* Hercules Melicerta
(*quod nomen ex* Melech * *&* carta, *Hebreâ voce* Rex civitatis *ſonat*)
ſummus nempe Sacerdos * Melchiſedech (*nomine tenus* Rex Juſti-
tiæ) * (B) *dum Te Pro* Regem *huius* Civitatis * Theodoropolis, *in
Antiſtitem Sacrorum Sancti huius Herculis Romani Theodori conſtitu-
et, non jam ut ille Abrahamum* pane & vino (C) *at verius lacte
& melle munerabitur illud enim Theodoreum tituli S. Theodori
donum Lacte; in ablactatis inibi Romanæ urbis nutritijs Patribus, ge-
mellis, Romulo & Remo imbutum, tum & melle, in ambroſiano illo
Pontifice* Carolo, *exundans quis in dubium vocaverit? Te igitur uti*
* *THEODORUM,* * *POTOTIUM, PINARIUM (Pilavitam
videlicet) PRÆSULEMQUE SACRORUM PALÆMONI-
UM decet HERCULES DIODAS MELICERTA à* Deo *da-
tus MELCHISEDECH Summus Sacerdos ad illud HERCU-
LIS* * *SANCTI Romani, fanum; Lacte & melle nectare &* Am-
broſiâ *voto meo quantocius ſaturet, expleat & exſatiet; Alter,
juniorq;* *illius* Herculis Melicertæ *frater; Aſiaticus Hercules;* * Juſti-
no (D) *dictus eſt Tyrius* * *Tyri enim natus eſt, in inſula* Gaditana *
| *cui deniq; nomen* Erythiæ ex *Græco à* Rubore * *datum eſt* | *dena-
tus, teſtante* Mela (E) Melle ſolidoq; cibo *magis quam* Lacte (F)
opus *habes* ut ſcias eligere bonum (G) Theodore! *Militis in bello
Benedicti* * Tyro! *At optimè elegeris, ſi* * Tyrio *& à* rubore, *
rubeo *dicto; amictus habitu, ad reſtituendam in titulum,* à Melicer-
ta melleo certè *Urſino verè* * Juſtiniano *Papa*, S. Theodori Tyro-
nis, Ambroſianam *Baſilicam, ad illud* Sancti *huius* Herculis Ro-
mani fanum; *uti POTOTIO, PINARIO, competit* favum *mellis*
Ambroſiæ *& nectaris* guſtans (H) *cum Jonatha* guſtaveris & non
moriaris: vitamq; habeas, & abundantius habeas (I) *Theodorus es?
Donum Dei es; ſatis ad vota eſt, eâdem tibi quâ Paulo V. Ro-
mæ occinetur voce;* Qui Te nobis dedit, Te nobis ſervet. (K)
*Si non immortalitatem certè diuturnitatem, hic tibi pollicetur Deorum
potus* (35) *nectar* * *&* ambroſia. *

* Nectarium *Epiſcopum Conſtantinopolitanum tum & Orientalem*
* Ambroſium, *Mediolanenſis coætaneum* [36] Gregorium Nyſſe-
num, *elogijs concelebrâſſe, præconijsq; ſuis; S.* Theodorum Tyronem *
condecorâſſe teſtis eſt Cæſar Baronius [L] Oratorij *Romani facilè*
Princeps. *Tam verò* Lacteum & mellifluum Oratorem *fuiſſe Theo-
dorum* * Gadareum *Tyberij Cæſaris* Didaſcalum; *refert* [M] *Quinti-
lianus*

(Z) Jd. Dict. loco citt. (A) Zonaras in 3. parte annali ia Joan. Jmp. *Ce-
drenus* in Compend. in eod. (B) Pſ. 62. 3. (C) Feſtus: & Varro lib. 4. de
LL. (D) Exod. 3. 17. (E) ita interpretatur (F) Gen. 14. 18. (G) I.
44. (H) Pomponius Mela. l. 3. c. 6. (I) Hebr. 5. 12. (K) Jſai. 7. 15.
(L) 1. Reg. 14. 43. (M) Joan. 10. 10.

lianus * *ut qui* Aſcalone *Oratoriam ſub eo excoluiſſent artem, atq;
adeo in optimos evaſiſſent Rhetores,* Theodorei *dicerentur. In Te
THEODORO Laudando Celſiſſime Princeps!* * Theodoreum; Theo-
doriq; *Encomiaſtarum* * Nectariorum * Ambroſiorum * *Quintiliano-
rum Romanæ Eloquentiæ principum,* mellitâ; nectareâ; & ambroſiâ,
opus eſſet facundiâ ego certè adhuc * tyro, *meæ diffidens* ſuadæ, *be-
ne,* ſuaſum *mihi,* puto; *adſcititias ſubticere laudes, vota tantûm
pura* puta *nuncupàre. Chelyn igitur arripio, ſtylum* ſolutum ſolvo,
dictionem muto, Sybillinaq; *propalaturus oracula,* melleum mutuo à
Polonica ex nominis ethymo philomela (36) *noſtro inquam* Słowikio
(N) ſibilum; *Prædeceſſori in Archiepiſcopatu utinam & in Car-
dinalatu tuo Radzieiovio inſuſurrantem.*

Accipe purpureum Decus immortale! galerum Præſul; & anti-
quis ſuperincubet addita vittis Vitta, coronarum & capitis Suprema
corona. * *Pro* * coronide; *hoc demum Te proemonitum volo neſci-
us ne ſis* Celſiſſime Princeps, *ex hac exili quam* ſub limam ſubli-
mis *ingenij Tui inſinuo elucubratione; incultum me illico judi-
caveris* Oratorem, *pro* roſtris, *Cultiſſimum tamen ad* aras *pro Tuis*
exoratorem oſtris *me certò ſcias, & ſi non* * Theodoreum *totum,
THEODORI tamen totum, Tuum nempè. Totum quantus
quantus ſum qui ſum, exoſculando* oras *Pallij tui, imò præpropero
cultu fimbriam Sacræ Purpuræ dudum meritis Tuis deſtinatæ.*

CELSITUDINIS Veſtræ

*Devotiſſimus, Obligatiſſimus, & obſequentiſſimus
Servus Joſephus Załuſki*
RR. NN. AA. PP. CC.

*Dabam in Muſæo meo, Anno quem Ar-
tificio Caballiſtico harum Litterarum ex
primit, valor: THEODORUS POTOCCI-
US IO!* VIVAT (37.) *Menſe
dieq; Nonis.*

(N) Benedictus à S. Joſeph. in Mercurio. Civi. p. 143.

DO CZYTELNIKA.

Że pożno, *kazanie, na powtorzone, Xiążęcia JMci Prymaſſa D. rozkazanie,*
z praſſy Drukarſkiey wychodzi, przez to ſię ſtało, żem go na wiązanie S. Te-
odora *deſtynował, á przeſzło-roczny termin, dla uſtawicznych podroż uchybić przy*
ſſło, lecz tu non tam intereſt quám citò, ſed quàm benè. *Nie rozumiem*
w prawdzie, me bene valuiſſe, *Ale wiem dobrze,* me bene voluiſſe, *á tym* ſe-
ci quod potui, legem adimplevi. *Nie wypełniłem wſzyſtkie Oratora obligacye,*
przyznaię że ſtyl nie przetarty, dykcya nie wyśmienita, peryody nie ze wſzyſtkim
okrzeſane, ale ſtyl, dykcya, Peryody, ważyć, cerklować, kompaſſować nie będzie,
kto rzeczy, nie ſłowa ſzuka, waży y ſobie poważa. Lectorem volo, magis in-
dagatorem, quám vocum ſedulum captatorem. *Mogłbym odpowiedzieć,* qui po-
teſt capere capiat, *na objekcya, że texty tylko po łacinie kładę, ale ſię to* ſtudio
brevitatis *ſtało, żeby ſię z długim bez tego nie rozwodzić dyſkurſem; przydałem*
iednak z wſzelką pilnością, na margineſſach wſzyſtkie cytacye, Rozdział y wierſz
każdy ſpecyfikuiąc, aby tak każdy: konfrontuiąc z Biblią Łacinſką lub Polſką,
wſzyſtkie textow, alluzye applikacye, konnexye, łatwo zpenetrować potrafił. W
tey zaś pracowitey textow y applikacyi konnexyi, y niby wiążącey antecedentia
cum conſequentibus, *że tak rzekę, konkatenacyi, naywiękſze zakładam* artifici-
um oratorium, *y lubo do tych czas nie zdarzyło mi ſię żądnego czytać auto-*
ra, eâ methodo *piſzącego, podobno dla oſobliwſzych, ktore w takiey kompozycyi,*
zachodzą, trudności, (tollat, qui non novit, aut non credit) *przecież taki*
ſtyl, adaptowałem *ſobie, y dla tego wſzędzie,* adoptowałem; *że nie tylko atte-*
cyą auditora wzbudza, utrzymuie, y unosi, ale też, że Oratorowi, w objęciu
pamięcia y w przypominaniu co po czym idzie, ſrodze, ieſt ſpoſobny, ſprawu-
iąc niby iakaś, nie iuż omylna localem, *ale pewna* verbalem memoriam; *dla*
ktorey też, poięcia konnexyi, aſteryſki, *alias gwiazdeczki poprzydawałem, lubo*
ich siła ſrodze, dla inattencyi w druku ieſt opuſzczonych. Co kolwiek w mo-
wieniu ſkrocić y opuścić dla krotkości czaſu muśiałem, to w druku amplifiko-
wać y rozſzerzyć wolałem, bo tu, iak tam, non adeſt tædij periculum, *Przykrzy*
ſię, długiego Kazania ſłuchać, ale nie przykrzy ſię, czytać, bo go może powoli,
cząſtkami, interpolatim, *czytać, á kiedy ſię ſprzykrzy na ſtronę odłożyć. O-*
dłożyłem, na ſtronę y odłączyłem z tąd drugą część prawie całą o S. Staniſła-
wie Koſtce, y lubo rownie, pomiarkowana, według założoney partycyi, na 2 czę-
ści, powinna była, być, o tych dwoch S S. exdywizya; przecież zdało mi ſię, o S.
Staniſławie, tylko co w mowie, á zaś o S. Aloizym, co kolwiek miałem na
piśmie, tu, wydrukować, albowiem, ſrodze siła, partykularnych o S. Staniſławie
pozbierawſzy rożnie cyrkumſtancyi, (ktore nawet w traktuiących o tym ex profeſ-
ſo *nie znayduią ſię, Xiąſzkach) umyśliłem te wſzyſtkie* fragmenta colligere ne pe-
reant, *y na większą, ile ze mnie, tego S. Patrioty naſzego promocyą, cały iego*
bieg życia, pod figurą Patryarchy Jozefa, (iakom tu wywiodł medoſkonale,
Aloizego pod figurą Beniamina) wypiſać, nie hyſtorycznym, (bo takim; kilka-
naście żywotow iego rożnemi ięzykami mamy zpiſanych) ale methodo paræ-
neticâ, *temu podobnym ſtylem; iakoż iuż kilkanaście arkuſzy, tey lukubracyi ieſt w*

teyże

teyże Typografii in 4. wydrukowanych, ktore daley, pro opportunitate temporis, *kontynuować będą; á tak co w tym Kazaniu wypiſać ſię dla wielkiey obſzerności, nie mogło, to ſię w tamtey Xiażce, S. Koſtce rekompenſowáć będzie, dla ktorey też racyey wolałem, nie co rozſzerzyć ſię tu, w mowie o S. Aloizym, bo ſię iuż w tamtym ſkrypcie, nic, albo mało, o nim wſpomni, w czym y powinna S. Aloizemu, iako pierwſzemu* in Bullâ Canoniſationis, *zachowałem precedencya. Lubo inſze miane o demnie,* utroq; idiomate *kilkanaście Kazania, w czaśie to poprzedziły; choć nie należało, tamte wprzod* typo deſtinare, *temu iednak dałem precedencya, á to dla wyraźney, Xiażęcia J. Mci woli, y żadania, tudzież aby tym prędzey mieć mogło mieyſce, w Kollekcyi, iedenaſtu innych Kazan, pod czas Oktawy tey Jntrodukcyi, mianych, iż, inne moie, mogą powoli* ſubſequi, (*iakoż w krotce ſpodziewam ſię,* publicæ luci mandare, *miane na pogrzebie S. P. Woiewody Mazowieckiego Hetmana Polnego Koronnego, na podobnie uśilne J Mci Pani Woiewodziny żadanie,*) *więc* in capite libri, *przydałem znaczek* Numero 1, *y tak ſię do każdego z przyſzłych, numero po ſobie idacych przyda, aby, tak, ktoby był ciekawy zbierać ie do kupy, tym ſpoſobem mogł ie włożyć* ſerie Editionum, fragmenta ne pereant, *y dać razem* unâ compage *oprawić. To do przeſtrogi; co do exkuzy, nic nie powiem, bo, ta pierwſza* in hoc genere *lukubracya moia ſama z ſoba gotowa nieśie apologia. Nie może żadna paść cenſura, tylko, chyba, na ſtyl, y y ſłowa, (á o to nie ſtoię;) bo wſzyſtkie ſenſa na applikacyach piſma S. funduia ſię, gdyż , ten powinien być Kaznodzieyſki proceder,* ut Scriptura Sacra prædominetur cæteri vero omnes ſcriptores ancillentur, *dla tego też, iak naymniey mogę* prophanos authores *cytuię, wiedzac że Piſmo S. nie przebranym Kaznodzieyſkich konceptow zrzodłem, inśi zaś autorowie, ſa tylko ſtrumykami,* à dulciùs ex ipſo fonte bibuntur aquæ. *A za tym łaſkawy Czytelniku,* dum aquam hauris, puteum corona. *Byway zdrow.* Benè te valere, & mihi benè velle, te, cupio.

NB. Podaię do wiadomości że Polſkie opera poſthuma *S. P. Xiażęcia Biſkupa Warminſkiego Stryia mego, iuż dawniey drukowane, a do tych czas nie dokończone, y za ſtaraniem moim dodrukowane; y we 2. tomy in folio zebrane, w krotce wynida, z tuteyſzey Typografii, y tam ich każdy, według, taxy, doſtanie.*

PAUCI. PUSILLUS MINIMUM	Słowo z Ewangelij	dźiśieyſzey Niedzielney. S Staniſławowi K. wydzieloney. Niedźielney, w ktorą doroczna Jego przypada Uroczyſtość.

DEO gratias! DEOgratias! y także mowić do *zacnego* Audytora *zacznę,* czym inśi kończą? Tak á nie ináczey zacznę! Wprzod podźiękuię, á potym uproſzę.

BOG zapłać za ieden? BOG zapłać za drugi! A kto? y komu? *Przeſwietna* Kompania JEZUSOWA; *Przeſwiętey* Stolicy Rzymſkiey. A za co ? Za dwa ſrebrniki; za dwa minuta, *Miſit in gazophylacium duo minuta.* Mar:12.42

Prośi o jeden, prośi o drugi! A kto y kogo? Prześwięta SS. Nowo Kanonizowanych, z Kompanij JEZUSOWEY Kompania; Przeſwietnego audytora mego. A o co? o dwie audiencyi *minuty;* o ieden quadrans. *miſit duo* minuta, *quod eſt quadrans.* Ibid:

PAUCI.

DO tychczas Societas minima (1) Negotiatorow Niebieſkich. (*Negotiamini dum venio*) w Niebieſkim Skarbie (*Simile Regnum Cælorum Theſauro*) trzy zliczyć tylko umiała pieniądze, teráz dopiero z Ewangelicznym włodarzem, do władnącego Skarbami Niebieſkiemi, mowić potrafi Namieſtnika: *Domine quinque talenta tradidiſti mihi.* Luc. 19.13 Mat. 13.44. Mat. 25.20.

Y ktoryż był pierwſzy talent? *Oſtendite mihi numiſma? At illi obtulerunt denarium.* A to co za dźieśięczny pieniądz! *Cuius eſt hæc imago?* Jeſt to Jgnacy S. przy dźieśiątku *Socyuſzach* Fundator Soc: ktory to teſton, (2) Głowa Kośćioła S. Grzegorz XV. (*In tribulatione pacis;*) (3) na dowod zawartego z nią *Sojuſzu,* na otwartey źiemi Xiędze; *in libro vitæ:* przez Kanonizacyą zapiſawſzy; y na Zodyaczney Nieba wadze; ſub ſigno *libræ,* przez naznaczenie feſtu od- Mat. 22.19. Ibid. P. Drews in Faſtis ad 9 Febr. p. 53.

drugą *librę* Xawiera á ten ſię nazwać może, w Apoſtolſtwie podwoyny Pa-uł, (4) Hiſzpańſki Portugał; doppia, czyli duplonowy *dukat* kiedy dwoiaki świat *luſtrali Baptiſmatis aqua** zwiedźił y *zluſtrował, binum ducatur in orbem.*

2. Apr. Burius. in Notitia RR. PP. p. 263

Z morza łaſkawośći, (*de flumine magno*) (5) Clemenſa X. wypłynął ſztemplem Apoſtolſkiego Rybołowa *wypiętnowany*, y trzeći do *piaćiu* przybył talent. A ten iaki? *Numiſma Regale Philippos*, (6) owto, na dworze Hiſzpańſkim, drugiego y trzećiego Philipow, delicium Regum; Borgiaſz Gandyiſkie Xiążę. Od tąd ſkarb Jezuicki *Necrologium Societatis*, już nie iako owo ktoś ſcómaticè przezwał; *ſepulchrum mortiferorū*, ale prawdźiwiey *Theſaurus piè defunctorum*, z depożytowanych przez Apotheoſyą Numiſmatow (*Nummus à numine dictus*) tych trzech doliczywſzy *Divos, trino ſat numine dives*, do *piaćiu dopiać* nie potrafił; Trafił na Kanonizacyey godne Panowanie Benedikta XIII. az ten zaraz *Benedicere & Sanctificare*! wyczytawſzy in *Canone miſſæ*, przez Solenną *Kanonizacya*; do trzech dawnych, dwoch SS. Societatis, Staniſława Koſtkę y Aloizego Gonzagę, w poczet *Wyznawcow* policzywſzy; do komputu 5. talentow dolicza. Jakoż to *wyznaie uſtawicznie, w uſta* moie, *gratâ mente repoſta* Jezuicka *wdźięczność, y z wdzięcznym dźwiękiem, tenorem* Ewangelicznym bo ſłowy

Luc. 21. 2.

hujus tenoris intonuie. (Już nie *viduam*; lecz) *vidi virum mittentem æra minuta duo.* Tobie *utalentowany* Świątobliwośćią Oycze Swięty, ſwoich przypiſuie Synow Swiętych; oraz przed całym światem *intymuie, Domine quinq; * talenta tradidiſti mihi*

PUSILLUS.

DOtychczas Manus Congregatorum, (7) Ręka zebrania JEZUSOWEGO, ktorą te dwa *zebrała*; y ze ſkarbu Kośćioła S. *wyzebrała *quatryny*, (8) *pięć* palcow, na palcach zliczyć nie umiała trzen a tylko w Empireyſkim władnela Pańſtwie; *Appendit trib9 digitis molē* (*Cœli.*)

Iſ. 40. 12.

I. Pierwſzy palec *pollex*, (*dictus ab eo quod polleat & cæteris ſit potentior*) ieſt to Jgnacy S. ktory regułę Societatis, (*Digitus DEI eſt hic*) Boſkim napiſał palcem, *Divino pollice ſcripſit.*

Cnapius. 637.

II. *Pollux*, nierozdźielna tego Caſtora, tuż wſchodźi gwiazda. Pokazuie *Index* Jezuickiego zegaru drugą godźinę (*quod ſi in ſecunda vigilia venerit*) aż też zaraz wchodźi per *Indictionem proximus primo* drugi palec (*Index ab indicendo* dictus,) á ia nim *Indyiſkiego* Apoſtoła nazwę Xawiera, y tenći właśnie, nazwać ſię może, *digitus ſilentij, digitus ſalutaris*; kiedy bałamutnym zamilczeć kazawſzy bałwanom zbawienną depredykować nie przeſtał naukę.

Luc. 12. 38. Cnapi. 688.

III. Srzedni zabrał palec *medio tutiſſimus ivit*, Borgiaſz, ktory w Jezuickiey Legendźie, *medium tenuit Beatus tenuitq; Sanctus.* Ten y tu palec, nie przeſtaie być *deriſionis ſignum*, bo Francíſzek weſoły śmiech Niebu ſprawił, (*Riſum fecit Domino*) gdy świat, nim wzgardźiwſzy wyśmiał.

Sipontinus. Cælius. Gen. 21. 6.

Weſelſza

dentis. Y czyieſz to ſpytam ſię palce? palcem ſkaże Malachiaſ Archi-Epiſcopus *Armacanus, armaq; canit*, dezygnuiąc Benedykta XIII. Y tenći *gaudet monſtrari digito & dicier hic eſt*. Y tenći ieſt, *in manu forti, in brachio excelſo*, wielowładny *Miles in bello* (9) uſzykowanych *militantis Eccleſiæ* huſſcow á zwłaſzcza Towarzyſzow JEZUSOWYCH pod zaćiągiem *Domini Exercituum, bella Domini bellantium.* Ktorego to waleczna ręka, palcem namieſtniczey władzy: *ad Sancta Sanctorum* ſkazuie y *Opera digitorum ſuorum*; Koſtkę y Gonzagę *vaſa* (*Sanctitatis*) *bellantia*, do boku; *Benedicti Domini qui docet manus ad prælium & digitos ad bellum*, (Pſalmo David, *adverſus Goliath) adreſſuiąc, *hos* digitos *pro* Indigetibus *Societatis nakazuie.*

Horat. Pſ. 135. 12. Pſ. 8. 4. Gen. 49. 5. Pſ 143. 1. Pſ. 143. titulum.

MINIMUM.

DOtychczas, iuż nie *Dawidowa *proca*, ale *pracá*, ulubioney JEZUSOWI Kompanij; trzy tylko była zgromadźiła kamienie, na założenie fundamentow; miſtycznego Societatis Pantheonu. *Ecce ego mittam in fundamentis Sion, Lapidem angularem, probatum, pretioſum* 1. kamień (angularis) to ieſt Ignacy *factus in caput Anguli*, przy Jezuickiego założeniu Syonu, 2. kamień (probatus) probſtein, to ieſt *probatus terræ, purgatus* (iuż nie) *ſeptuplum*, ale boday nie ſeptuageſies ſepties *wyprobowany* w Indyach Apoſtolſkiemi pracami, *approbowany* po całym świećie znakomitemi pochwałami Xawier! 3. kamień (pretioſus) to ieſt dla miłośći Niebieſkiego Jubilera, hoynie rozrzutny wzgardzonych Xiążęcego Domu Kleynotow *dilapidator*, ſam *ſuper aurum & topazion*, koſztownieyſzy Borgiaſz.

David. i. e. dilectus. Iſ. 28. 16.

Do tąd dwoch ieſzcze nie doſtawało Kamieni na fundamenta tey miſtyczney fundacyey. Owoż *fundam manu tulit; Benedykt XIII. DEUS terminus* kamień węgielny Kośćioła S. y iuż nie węglem *atro carbone*, lecz *candido* zapiſuie *lapillo*, dwa koſztowne *Kamyczki* czyli *Kanaczki* Koſtkę y Gonzagę, przez zobopolną Kanonizacyą; na iednę ich przeformowawſzy Perłę *unionem*; á to z inſtynktu Ezechiela. *Et adiunge illa unum ad alterum, & erunt in unionem in manu tua.* Y takći iuż o miſtyczym Dawidźie Paſterzu duſz naſzych dopiero mowić ſię może, że w procy ſwoiey (Kompanij JEZUSOWEY) ten kámienny przy Koſtce záchowuie cynek. *Elegit ſibi quinq; limpidiſſimos lapides de torrente, & miſit eos in peram Páſtoralem.**

1 Reg. 17. 40. Ezec. 37. 17. 1. Reg. 17. 40.

Obćiążoną niby; przez aggrawuiącè angaryzacye, lubo ſię Polſka ſtała * *tobołą; to bolało*, y na ſercu ćiężało naybardźiey, że iako S. Krzyſtoff Chryſtuſa, nowo-kanonizowanego nie była portytorem Staniſława; owoż Benedykt XIII. niebotyczny Kośćioła S. Atlas; *divertit ab oneribus dorſum ejus* * Wygłodniała już nie *triduò ſuſtinebat*, owſzē troywieczną práwie *ſchudzona* dietą *tłuſſcza* Polſka; na ſwoię apetyt oſtrzyła *koſtkę*; owoż ią uniwerſalny, paſtwy ſłowa Bożego dyſpenſator, Oćiec S. zupełnie naſyca; * *manus ejus in cophino ſervierunt*; * Kiedy roku po otrzymaniu dekretu kanonizacyey dwunaſtego, *collegit duodecem*

Pſ. 80. 7. Marc. 8. 2. Joa. 6. 13.

lat od śmierći S. Stanisława przepędzonych *ułomki*; na posiłek *ułomnym*, *żebraiącym* dźiećiom, y w massę kanonizacyi ziednoczywszy,
in animarum *pastum*; przesyła nam Stanisława *parvū pusillū*, wielkiego
Ps. 16. 14. już teraz Swiętego za reliquij *pastę* * *dimisit reliquias parvulis suis*; Y
więćći muiuż, przy dźisieyszym *Feśćie*; ieżeli nie słowy, to myślą przy-
Ps. 75. 11. namni dźiękować przynależy zDawidem* *Reliquiæ*,* *cogitationis diem*
festum agant tibi.
2. Tim. 4. 8. Od 1568 Roku po śmierći Stanisława szeptała sobie Societas *Jn* *
reliquo; reposita est mihi spes mea; Roku 1717 po otrzymaniu dekretu
Ex prosa pro defun. kanonizacyi; mowiła Clemensowi XI. *mihi quoq; spem dedisti.** Tego
Item. dopiero roku przy dźisieyszey Solennizacyey * (*Dies (gratiæ) dies il-*
Item. *la*) * tubalnym * (*Tubâ mirum spargente sonum*) intonuie Benedy-
Ps. 49. S. August. ktowi głosem. *Tu Domine singulariter in spe constituisti me.* Jusz
tesz więcey Polakow: prożnie nie *nadziewa nadzieia non fallit sed alit*,
kiedy *ad januam magni Patris familias*, niebieskiego Janitora następcy,
Ps. 36 19. wygłodniałą kanonizacyiney koronacyi *Martyris castitatis* Stanisława
auri, (*aureolæ*) *sacrā famem*; nasyca oskominę. *Jn die famis* * *saturabuntur.*
4. Re. 4. 38. Wznowił się był głod Galgaliyski w Polszcze; *erat* * *fames in ter-*
ra, spiżowa przyszłey Oyca * oyczyżny naszey Stanisława kanoniza-
cyi nadźieia: była to, iako łomisty iakiś garnek. *Moab* (*id est* * *de Pa*
tre) *lebes*, (*olla*) *spei.* W tym kotle kośćistey warzyła się śmierći *przy*
Ibid. *wara; mors in ollâ vir Dei* * (iakosz ta iest Włoskiego przysłowia *przy-*
prawa, że kazda nadźieia *prożna* nic od śmierći nie *rożna.* (10) Ta ko-
śćista śmierći mummia kośćią nam była w gárle stanęła; że smako-
witą niebu; *mille mulcendo basijs* osyssać nie mogliśmy *Kostkę*; y miasto
iakiego ogłodniałym chućiom posiłku, nicesmy przez tyle lat * *in hâc*
lachrymarum valle, nie zbierali; tylko *colocynthidás agri ex vite SILVE-*
Ibid. *STRI**. Owosz w wigilią * Roku nowego, á w dźień * S. SYL-
Mat. 3. 4. WESTRA: * *vir Dei*, ociec S. miodorodny Ursyn *daie nam escam mel*
Prov. Eras. *sylvestre* kiedy (wiedząc że *melior pugillus rei, quam olla spei*:) na łeż
pokarmy, *męki* gorzkie; rzuca *maki* dla osłodzenia *garka garstkę*, á
tak z losem tey szczęśliwey kostki, Polską uszczęśliwia y fortunną czy-
4. Reg. ibid. ni *farynę*. *Misit farinam & non fuit amplius quidquam amaritudi-*
nis in ollâ. A to roku blisko-ostátniego, dnia oraz y miesiąca ostatnie-
Esth. 3. 7. go, bo dwunastego. *Missa est SORS in urnam quo die, & quo men-*
se gens (*Polonorum*) *deberet* (*salvari*) *& exivit mensis duodecimus.* A
tu iuż w *ostatku*, z tego szczęśliwey faryny *statku*: po dwa białe propozy-
cyi moiey posiągnę *kałkuły*; y zechcę dostáteczną o SS. Aloizym y Ko-
stce wywieść *kalkulacya*; naprzod z Zodyacznego *mensis penultimi* (11)
strzelcá, Swiętego Aloyzego horoskop, że iest ugłaskanym Jgna-
cego wilczkiem; więc Beniaminkiem *Beniamin* choć nie *lupus rapax*
Gen. 49. 27. potym z Zodyacznego *mensis ultimi* (12) Koźiorozca, S. Stanisława,
Mazowieckiego Junoszy bo Panicza młodego (13) horoskop; że iest ła-
Ps. 79. 2. skawym Jgnacego Barankiem więc Jozefem. *Quem deducit velut o-*
vem

ko Jakubowi: (*Jacob id est planta*) tak y plantatorowi, protoplaśćie, Rcb. 3. Go.
Societatis Jgnacemu, *naymilśi*; są dway *naymłodśi* synowie, *pauci*; Jozef
y Beniamin. *Pusillus* Stanisław Kostka iest Jozefem, *minimus* Aloizy
Gonzaga jest Beniaminem.

O S. Jędrzeju Korsinie *czyta* nam Kośćioł Swięty *w legendźie*:
Mater gravida, sibi visa est per quietem lupum edidisse, qui ad Car- Brev. Rom.
melitarum ædem pergens, in ipso templi vestibulo statim in agnum conver-
sus est. Przed solennizantem *Jędrzeiem* (14) nie zmazanego immo-
luiącym Baranka, o *Jędrzejowskich* (15) mowiąc nowicyuszach; *de a-*
gno edito, & lupo converso; ex ædibus Carmelitarum, idę *ad Carmelum* Arias Mon.
(*Carmelus id est agnus circumcisus*) do ćjebie się obracam Baranku
Boży: *Agnelle Dei mystice* *

* *Rex Christe primogenite* Maleńki J E Z U! *Quasi modo genite* o Prov. 8. 31.
niezmazanych Jgnacego Synach; *in albis*, o twych pieszczotach *deli-*
ciæ tuæ esse cum filijs (*Jgnatij*) mowiącemu, pobłogosław tąsz samą *zło-*
tem toczoną rączyną, (*manus tuæ tornatiles aureæ*) ktorąś wilczkiem y Cant. 5. 15.
barankiem *obtoczony*; *złotym* ich spoiwszy ogniwem, tę ántypatyczney
miny * *parę*; *para* łaski twoiey afflatu *ductuq;* divino; przy niniey szey
ziednoczyłeś *jntrodukcyi*: *habitabit lupus cum agno; & puer parvulus* Jsa. 11. 6.
minabit eos.

Pierwsza Zakonu Societatis I E S U *planta*, zda się być figurowaną DIVISIO
przez Staro-Zákonnego Synow Jakubá (Jacob i. e. *planta*.) *Chrze-*
śćiáńska Kompanio! JEZUSOWE Zgromadzenie! Fratres in CHRI-
STO!

Dwunastu było Jakuba Synow, tylcż y Jgnacego, ieżeli do złączo-
ney Stanisława y Aloyzego pary; przyłączemy, dźieśiąćiu naypier-
wszych Jgnacego Socyuszow; pierwiastek Jezuickich Dekalog. Singularia

1. *Ruben.* (i.e. *videns filium*) to milliony sobie przysposabiaiący quæq; de pri
Synow, *Xawier. per Evangelium ego vos genui.* mis 10 Socijs S. Ignatij.

2. *Simeon* (i.e. *obediens*) to dla niepomiarkowanego posłuszeń- 1 Cor 4. 15
stwa; (iako swiadczą Fasti Societatis) doczesne tracący; á wieczne po- Drews in Fa
zyskuiący żyćie, *Petrus Faber.* (16.) stis. p. 294.

3. *Levi.* (i.e. *copulatus.*) to; zaslubiony annulo piscatoris, bo in Sachinus
Conclavi po Pawle V. od 12. Kardynałow na Papiestwo promowowany H.S. p. 2 lib.
Jacobus Lainez. 3. n. 477.

4. *Juda.* (i.e. *Laudatio vel confessio*) to chwalebny na Missy- Drews 472.
ach, w Irlandyi, Niderlandźie, exkursor, chwalebny, na Trydeńskim Drews p. 59
Synodzie assessor, naypierwszy z swego Zakonu; ktory w Polszcze ośiadł Nic. Orland.
(17.) *Alphonsus Salmeron.* H S. ed. Col.

5. *Zabulon* (i.e. *habitaculum*) to Ewangeliczny; *non habens Ci-* 1615. p. m 536
vitatem manentem, tułacz; Xawiera Konmissyonarz, ofiarowanego so- Drev p. 270
bie Biskupstwa Konimbryceńskiego wzgardzaiący mansyą *Simon Ro-*
dericus.

6. *Issachar* (i. c. *merces vel præmium*) to płacą Ewangeliczney Id p. 301. O rland. p. 39.

pracy,

...leckiego, utalentowany; á Biſkupſtwy Tergieſtynſkim y Wiedeń-
ſkim traktowany (Claudius Jajus.
7. Nephtali (i. e. comparátio) to Jmieniem y laty wieku ſwego;
z S. Janem Chrzćićielem przyrownany; w iegoż Swięto; świata, Ołta-
rza y Nieba Primitiant; (kiedy w dźień Narodzenia S. Jana; urodźił ſię,
Orlan. p. 77 prymjcye odprawił, y umarł primitiæ dormientium) ſwoiey do Nieba In-
trodukcyey; ſamego za Spektatora maiąc Jgnacego. Joannes (Codu-
rius. (18)
Drew. p. 359. 8. Dan. (i. e. Judicans) to; znakomite Angeli Societatis, od J-
gnacego pozyſkuiący Judicium, Nuncyaturſkim w Hibernij, Patryar-
chalnym w Æthiopij władnący Trybunałem. Paſchaſius Broetus.
9. Gad. (i. e. accinctus) to ſzczęśliwy, na Miſsyach, przepaſane
biodra y Ewangelij lucernę zachowuiący; á takiey ſamo prawodawca
Reguły, (canis in dormitorio, columba in refectorio, cæcus in urbe, mutus
Id. p. 372. in viâ, ſuſpenſus in Cælum, cadaver inter mulieres.) Nicolaus Bobadilla.
10. Aſer (i. e. beatitudo) to oſobliwſzym od B O G A obdarzony
błogoſławieńſtwem, (że oſtatnim będąc Jgnacego Socyuſzem, naypier-
wey ze wſzytkich umárł; pierwſzym ſtawſzy ſię in Societate Niebosz-
czykiem in Soc: (Civium Supernorum exſpectantem do Nieba; eo ſpectante,
Id. p. 123. od Aniołow wprowadzony, Didacus Hoſius. (19)
11. Jozef (accreſcens) y 12. Benjamin (filius dextræ) ta za ręce,
braći, (20.) trzyma ſię para, bo Staniſław (accreſcens) poraſtaiący w
cnoty, lewą JEZUSA piaſtuie ręką: Læva ejus ſub capite, á Aloyzego
(filium dextræ) ſwoią ściśle ściſka prawicą. Dextera illius amplexabitur,
toć już co * Jozef, co Beniamin Jakuba; to Staniſław to Aloizy
Jgnacego, naymłodſzemi y naymilſzemi mianować ſię maią Synami.
Tr. de Iubi- * Joachim Floraceńſki Opat, jeſzcze roku 1200. piſząc, á pewny Za-
læo c. 8. f. 42 kon (przez ktory Rutylius Benzonius Lauretańſki Biſkup, nie inſzy tyl-
Lib. 5. ca. 18. ko Societatis JESU rozumie) opiſuiąc (in Concordiâ veteris ac novi Teſta-
p. mihi. 69 b. menti,) w Staro-Zakonnym tego Zakonu czyni konkordancyą Jozeffie. (
ed antiqui- natis ex fiijs Liæ, mox circa finem editus eſt Joſeph qui præfuit fratribus, &c.
ſsimæ. ve futurum eſt enim, ut Ordo unus convaleſcat in terrâ ſimilis Joſeph, ut comple
netæ. 1519. ctatur in eò promiſſio illa. Dominabitur à mari uſq; ad mare, y tam daley)
In. comem. Obiawił nam toż ſamo; explikuiąc Obiawienie S. Jana temi ſłowy (Pro-
Apo. 1. par- mittit Dominus Ordini amabili & præclaro quem deſignat JESUS, daturum
te cit a. Mé- ſe oſtium apertum; ſecundum quod & JOSEPH datum eſt in Ægypto ſolve-
do in Criſi. S. I. p 119 ed. re occulta myſteria, qui & ipſe eundem Ordinem pari modo myſticè deſignat)
Lugd. 1666. Y takći już, Societas JESU, pod żadną lepiey dezygnowana być nie może,
jako pod JOZEFA figurą; ale niemniey y BENIAMINA. Pomienio-
ny miſtyczny Commentator, podobnym; Kompanią J E Z U S O W Ą
ſpoſobem, do młodźiuchnego; temi ſłowy przyrownał Beniaminka.
Lib. 70. in (Erit quidam Ordo deſignandus in JESU, qui clarebit extremo Eccleſiæ
Apoc. pag tempore, DEUS diliget Ordinem iſtum ultimum, quemadmòdum Jacob
93. & 98. BENIAMIN filium ſuum, eò quòd in ſenectute genuerit eum.) Co y
potwier-

...Sanchez Luterus w Kazaniu ſwoim; po Hi-
ſzpańſku na Beatyfikacyey S. Jgnacego mianym. (Certè cuncti Re- Citt. à Go-
ligioſi Ordines magni Eccleſiæ fontes, appellari queunt &c. inter eos Soci- mez. in Elo-
etas JESU parva quidem (parvus fons) & natu minima, * ſed Eccleſiæ gijs. S. J. p.
Beniamin, in eum excrevit fluvium, qui totum per orbem ſeſe effuderit.) 420 ed Ant. 1677.
A kiedy Societas Jesu ze PUSILLA circa finem edita, więc do JO-
ZEFA, że * natu MINIMA in ſenectute genita; więc ſtoſuie ſię do BE-
NIAMINA; Toć ſłuſznie naymłodsi Societatis JESU Kadetowie oſtatni
Societatis (Civium Supernorum; Kandydatowie, STANISŁAW JOZE-
FEM, ALOYZY juſz u mnie BENIAMINEM.
Jozef y Beniamin iedneyże owcy Racheli (Rachel id eſt ovis) ia- Rob. Steph
gnięta; Staniſław y Aloizy; jedneyże Matki Societatis, Synowie, z tą
tylko dyſtynkcyą że Aloyzy Beniamin; lupus rapax * ale nie intrinſe-
cus; á Staniſław; Jozef; * in veſtimentis ovium * velut ovis Joſeph.
O Pharuzach powiedział CHRYSTUS; venient ad vos * in ve-
ſtimentis ovium; intrinſecus autem ſunt lupi rapaces. Przychodzą do was
niby jaſno ſwiętne Societatis Pharos Caſtor y Pollux Kostka y Gonzaga; á Mat 7. 15
jakże? Staniſław niby Jozef w poſtaći Baranka; qui deducitur velut ovis Ps. 79. 2
Joſeph; * á Aloyzy niby Beniamin w poſtaći wilczka; ale iak? in veſtimen
tis lupi rapacis, intrinſecus autē agnus manſvetus.
Zapatruiąc ſię na obroſłego; wilczatey maśći Ezaua, ruffus
erat, & in morem pellis hiſpidus. Rozumiałbym; że nie poraſta Gen. 25. 26
w błogoſławieńſtwo; á przećię Jakub oycowſkiego otrzymać nie
może; poki go matuſia koźlęcą na wzor Ezaua nie okryie
ſkorką; induit * eum, pelliculasq; hædorum * circumdedit manibꝰ & colli Gen 27. 16
nuda protexit.
Zapatruiąc ſię na błąkaiącego po puſzczach Jana; * veſtitum pilis Marc. 1. 6.
cameli; rozumiałbym że facilius (Camelum per foramen acûs tranſire niż: Lu. 18. 25
iemu błąkaiących; na drogę naprowadźić ludźi, á on przećię parat vi- Mat. 3 3.
as; rectas facit ſemitas.
Zápatruiąc ſię na Aloizego in veſtimentis lupi; w poſtaći grze-
ſznika; oſtroſiecznemi włoſiennicami; veſtitum pilis Cameli najeżone-
mi okrytego katenułami, in morem pellis hiſpidum rozumiałbym że Prov. Eras.
habitu inventus ut homo; (homo homini lupus) az on w ćiele ludzkim Phil. 2. 7.
anioł; minoratus (Beniamin, minimus) paulò, minus, ab angelo aż on w Heb. 2, 9.
poſtaći wilczatey Baranek, ſequitur agnum quocunq; ierit; aż mu lubo Apoc. 14. 4,
niby Ezawowi pelliculis hædorum contexto; Pan Bog; inter oves locum Proſa Eccle.
præſtat, ab hædis (lupis) ſequeſtrat; Rozumiałbym widząc Aloizego w
włośiennicę przybranego veſtitum pilis in morem hiſpidæ pellis że naśla-
duie Adama; ktorego dopiero po upadku przybrał Pan Bog tunicâ Gen. 3. 21.
pelliceâ; aliśći na jego Anielſką zapatrzywſzy ſię niewinność, przyznać
muſzę że ſię prawie ſtaje Adamem; ale jakim był in ſtatu innocentiæ; tam Brun in Faſt
innocens eſt, ut in eo Adam peccaſſe non videretur; o Aloizym twierdzę; Mar. p. 442
co Alenſis o Bonaventurże. *
Umieraiący Jakub * mala bonaq; ventura; przyſzłe z błogoſławień-

ſtwem

Gen. 49.1. *mini ut annuntiem quæ ſunt vobis ventura;* Jozefa, paſtuchem (*inde pa-*
ſtor egreſſus eſt) więc y *ſkopem;* á Beniamina wilczkiem z takim nazy-
wa *horoſkopem. Beniamin lupus rapax, manè comedet prædam & ve-*
Ibjd. *ſpere dividet ſpolia.* Mogłbym we wſzytkich cáłego żyćia cyrkum-
ſtancyach; ściſłą Aloizego z Beniaminem pokazać konnexyą; ale dla
ſzczupłośći czaſu, tylko, *binum vitæ, ac mortis rotabo polum,* kiedy; *manè*
przyśćia na świat; y *veſpere* zeyśćia ze świata tego Beniamina; * *ante*
lucanam prædam; y *veſpertina ſpolia;* tego ugłaſkanego pokażę wil-
czka * *Jam ſi placet audiamus illum mane prædam comedentem, & ad ve-*
Ser.14. de S. *ſperam eſcas dividentem.* Są słowa S. Auguſtyna.

I. PUNKT Rachel w ćięſzkich przy porodzeniu Beniamina zoſtawała bolach
(y niedźiw bo ſama owcá (Rachel ovis) z antypatycżnym ſympa-
tyzować muśiała * wilczkiem) owſzem nowo-narodzonego Beno-
Gen. 35. 18. nem *filium doloris* nazwawſzy żyćiem okupić muſiała ſyna *Cum par-*
turiret Rachel, ob difficultatem partûs periclitari cæpit egrediente animâ præ
dolore & imminente jam morte vocavit nomen filij ſui Benoni ideſt fi-
lius doloris mej.
Gallucci in vita Martha Tana, (pierwſzym* w Hiſzpanij według dyſpozycyi Synodu
Trydeńſkiego, Xiążęćiu Ferdynandowi Gonzadze zaślubiona przykła-
dem) tak ćięſzko, *enixa eſt puerpera natum* ſwego porodźiła Aloyzego;
Hym. Eccle: że, go dla wielkiego niebeſpieczeńſtwa, * pierwſzym podobno przy-
kładem wpuł żywego, ieſzcze w wnętrznośćiach ochrzćić muſiano
maćierzyńſkich, y z tądći słuſznie, Aloizego Beniaminem; ale nie na-
zwę Benonem, bo nie *filius doloris,* ale matce naturalney: *Socyußcze*
Jezuſowey bo *Marćie,* * iako y *Matce* przyſpoſobioney; *Societati*
Jeſu ſatagenti circa frequens miniſterium ejus ſtaie ſię *Pater totius conſo-*
lationis.

Szczęśliwa Ewangeliczna nazwać ſię może Martha, że *wćielone-*
mu potrawy do *ſtołu ſubminiſtrowała* Bogu; (*ſatagebat circa frequens*
Luc. 10,40. *miniſterium*) ale nie mniey y naſza ſzczęśliwa Marta, kiedy ſwoy
płod ledwie co *wćielony,* Bogarodzicy Maryi w obraźie (z Nazaretan-
In vi. Ibid. p. 2 ſkiego * *ſtołu* przeformowanym) Lauretańſkim; *in frequens miniſterium*
konſekruiąc, niby ſmakowity *Niebieſkiemu podniebieniu* * (*placentem*
palato) podaie kąſek, Y więćći iuż co Ewangelia o Maryey Sioſtrze
Marty, to ia beſpiecznie mowić mogę o Marćie Aloizego *matce* Maryą
Pannę Synowi obieraiącey za matkę, (*Martha*) *optimam partem**
elegit, (*Mariæ in filio*) *qui non auferetur ab eâ.*
Iud. 14, 14. *Judicum* 14.14 Samſon w winnicach Thamnaty pozbył lwiey *na-*
paśći; rozdarſzy go rękoma gołemi *napaſſy;* á w krotce potym w tego
lwa * podniebieniu, roy pſzczoł, y plaſtr zaſtawſzy *miodu,* z Rodzicami
podzielił ſię miodem *dedit patri & matri*partem;* á 30. Philiſtyńczykom
coś tylko y to namieniwſzy *ſub roſâ* dał tylko powąchać, *cæteris autem*
Luc. 8. 10. *in parabolis;* kiedy taką ſiedm dni fryſztu do zgadnienia *daiac zadaie*
Iud. 14. 14. im parabołę *proponam vobis problema. De comedente exivit cibus, &*
de forti

za wydaniem ſekretney ſolucyi; przez Samſoná zonę; po długim do-
ćiekli *examinie;* że chćiał *wyrażić* przez to problema; *Examen apum* Ibid.
in ore leonis ac favum mellis.

To słowo *Thamnataar* anagramaticè *wyraża* imie matki S. A-
loyzego *Martha Thana* á tłumaczy ſię z Hebrayſkiego, *figura;* więc Rab. Steph.
ia tu upatruię *figurę* Swiętego Aloyzego y Matki jego. U tey ſtaną-
wſzy *Thamnatij;* czyli *Marthy Thany:* przećiwne Samſonowemu; y
wſpak obrocone formuię problema. *De cibo exivit comedens; & de*
dulci (*miti*) *egreſſa eſt fortitudo,* tak trudną Samſon, rozumiał być od
ſiebie Philiſtińczykom zadaną gadkę; że gdy mu ią doſtatecznie *opowie-*
dźieli, odpowiedźiał: Si non araſſetis in vitulâ meâ, non inveniſſetis pro- Iud. l. x.
poſitionem meam Ja zaś o moiey przeſtrzegam; *ſi non arabitis in ove*
& lupo, non invenietis propoſitionem meam: Zakazano w ſtarym Teſta-
mencie, *arare in bove & aſino;* ale nie in *ove & lupo;* więc w pług za- Deut. 22. 10.
prząc muśi owcę, y wilczka kto moiey doćiec zechce propozycyey;
wilkiem by chćiał orać, ktoby inaczey chćiał zrozumieć. *Rachel* w
Swiętym ięzyku tłumaczy ſię *ovis* owieczka, a Beniamina; oćiec na-
żywa wilczkiem; A co Beniamin z Rachelą, to u mnie Aloyzy z ma-
tką. Owoż z matki owieczki pochodźi ſyn wilczek, *de cibo comedens* z
matki ćichey łaſkawey, ſyn mocny nieugłaſkany; *de dulci egreſſa*
fortitudo. W ſolucyey tamtego problema; taka zaſzła probacya;
Quid dulcius melle, quid fortius leone? á u mnie taka, *quid dulcius* (*mi-* Iud. 1. c.
tius ove) *quid fortius* (*lupo*)? Ale jakże tu owieczka pokarmem, *cibus?*
á wilczek ſtaie ſię jedzącym *comedens?* W wnętrznośćiach owcy, ma-
tki ſwoiey zaſtaie wilczek Aloyzy, już nie słodkiego plaſtr miodu;
ale owſzem zkwaśniałą Rayſkiego jabłka partykułę *particula* (*mali*) Eccl. 14. 14.
doni; non ipſum præterijt zgorzkniałą pierworodnego grzechu przy-
ſadę; więc przy Sakramentalney Chrztu S. ablucyey, ten nieſtrawny
kośćią w gardle ſtojący połyka ogryzek; *de cibo exivit comedens.* Y
tuć iuż naſz Beniamin, przy pierwſzym żyćiá ſwego poranku, z grze-
chowych piekło *złupił łupow; manè comedit prædam,* kiedy drapie-
żnych na Chrzćie S. wyrzekł ſię *lupow; adverſarios, diabolos, leones* 1. Pet. 5. 8.
*rugientes,** (*lupos rapaces.*) Y tuć już wybielałym, *in albis* ſtawſzy
ſię Katechumenem: za niezmazanym idąc Barankiem; *przeſtaie* być
wilczkiem; y z jakim *przeſtaie,* takim ſię ſam *ſtaie amictus ſtolis albis* Apoc. 7. 9.
ſequitur agnum quocunq; ierit. Y takći co Jakub nażywa Beniamina *lu-* Apoc. 14. 4.
pus rapax, dla tego że *comedit prædam,* to ia Aloyzego dla tego; że *co-*
medit prædam peccati, przeſtaję nażywać wilczkiem. S. Piotr * iako 1. Pet 5. 8.
codźień mawiamy w *komplećie* * czartow nażywa * *leones rugientes*
dla tego; że w nocy łupieſtwem ſię bawią; (*vigilate, quærunt quem de-*
vorent.) Ja Aloyzego nie mogę nażywać *lupus rapax;* dla tego że *mane*
comedit prædam że przy* *matutinum* kurſu żyćia ſwego; iak dziećin-
ne *łupiny* grzechowe rozpraſza *łupy. In matutino interficiebat omne* Pſ. 100. 8.
peccatum terræ.

C Jeſzcze

Joh. 18. 27. Hymn. Eccl: Dominicæ ad Laudes. Piotr, trzy razy się _zaprzał * statim gallus cantavit; gallus negantem arguit._ Jeszcze _gallus jacentes excitans_ * w domu Ferdinanda Gonzagi, nie zapiał; jeszcze Ludwiś w wnętrznościach maćierzyńskich, niby w łozeczku spoczywa, á już się trzy razy, przy Chrzćie * wy-
Form. Bapt. rzeka. Odrzeka się ducha złego, y wszytkich spraw jego, y wszelkiey pychy jego. S. Piotr * _gallo canente_, S. Aloyzy _antequam canat, culpam diluit._* W odjutrzney kantaćie; Kościelny twierdźi hymno-
Hymn. Idem diasta, że _gallo excitante Lucifer * solvit polum caligine._ Ja bespiecznie twierdzę, że Aloyzego _gallo nondum excitante,* Luciper solvit peccati_
Ibid. _caligine._* We dnie zwyczaynie, * _omnis erronum cohors; jubare solis evocata; viam nocendi deserit,_ * Aloyzy jeszcze przededniem, _viam_
Ps. 109. 3. _nocendi deserit._* U Psalmisty _Pańskiego principium virtutis in die._ tu _ante diem_* zostającego _in splendoribusSanctorum_* Aloyzego. U Poety _Pogańskiego; filius ante diem, Patrios inquirit in annos._ Tu Aloyzy
Virgil. ochrzczony _filius,* ante diem;Patrios exspoliat nævos;_ kiedy chrzestną wodą,* pierworodną, pierwszego rodzica,na sobie _zmazuie zmazę;_ á tak nie tylko* _ex utero ante Luciferum genitus:_ ale też _in utero ante diem_
Ps. eod _regeneratus est._

Noc chcąc pożądanego znużonym siłom zażyć odpoczynku,przy
Hymn. Idem. schyłku generalnego * wod Kataklizmu* _hoc (gallo canente*)nauta vires colligit; Ponti, mitéscunt freta;_ wypuszcza z arki, na _posłuch_,go łębicę za _posła_; ktora się nazad wraca; á kruk osiada na ścierwach. Jeszcze nie wypuszczony ź arki wnętrznośći maćierzyńskich Aloyzy; á już odlatuie *od ścierwow powszechnego przez grzech pierworodny potopu; toć nie kruk ale gołębica; á gołębica nie _oley_ grzechowego
Ps. 140. 5. fuzu; _oleum peccati non impingvet caput ejus;_ ale _oliwna_ pożyskanych
Gen. 8. 11. przy niewinnośći cnot SS. przynosząca roszczkę, _ramum olivæ virentis_, y więc co hymn pomieniony przydaie *_gallo canente spes redit_, to
Hymn. Idē. ja dodaię; _columba cum ramo redeunte, spes (fides, charitas) redit._ Aloyzy nie kruk ale gołębica, aże co kruk y gołębica, miedzy ptastwem, to wilk y baranek miedzy czworonogiemi zwierzęty, toć nie wilczek ale baranek lubo Beniamin ale nie _lupus rapax._

Ose. 9. 11. Aloyzy odlatuie od ścierwu generalnego potopu; _Ephraim* quasi avis avolavit;_więc co Ozeasz * o Jozefa synie á Beniamina synowcu Effraimie; to ia mowić mogę o naszym Beniaminie * Jozefa socyuszu
Ibid. Aloyzym; _Quasi avis avolavit gloria ejus, & à partu & ab utero, & à conceptu._

Ozeasz tłumaczy się _Salvator._ Co Pan Bog Jozeffowi w _Ægypćie_ udźiela Salvatora imię, to naszemu Beniaminowi z _Ægyptu_ (niewoli szatańskiey) przez czerwone Chrztu S. przeprowadzaiąc morze; staie się Salvatorem. _Qui deducit velut ovem Joseph, coram * Ephraim,* Beniamin, excitavit potentiam suam, & venit ut * salvum fa-_
Ps. 79. 3. _ciat eum._ Y takći _Qui deducit velut ovem Joseph_ Stanisława Kostkę, _deducit lupum * velut agnum, Beniamin*_ Aloyzego Gonzagę.

Jako

padku pierworodnego grzechu powstaiącemu Pan Bog: _occisus agnus * à lupis_, staie się _faciens agnos ex lupis_,(tak o nawroceniu Pawła S.po Serm. 14.
swoim napisał Augustyn). S. Paweł* był z pokolenia* Beniamin, ia- de Sanctis.
ko sam _przyznaie (Circumcisus 8. die ex gente Israel, de tribu Benia-_ Phil. 3. 5.
min) y był tesz ten czas że był niby _lupus rapax_, jako Pismo S. uznaje _spirans minarum & cædis._ A zawszesz był drapięźnym wil- Act. 9. 1.
kiem? _Quid ergo? lupus rapax semper? absit sed qui mane rapit prædam_ Serm. eod.
ad vesperas dividit escas; pyta się y sam sobie odpowiada Swięty Augustyn.

* Szaweł tłumaczy się; _sepultus fovea infernus_; á Pawła imię S. Hieronym twierdzi _mirabilem * sonare._ Poki Szaweł _sepultus in foveâ inferni;_ w błędach swoich grąźnie, _infixus in limo profundi;_ poty, _lupus rapax_, poty _rapit prædam_ skoro Pawła podźwignie Pan _faciens agnos_ Ps. 68. 3.
ex lupis; tak zaraz staie się _mirabilis_, cudowney na sobie doświadcza S.Augu l. c.
metamorphosij, tak zaraz z wilczka staie się barankiem, _dividens spolia_, tak zaraz ręką _figuli luti_, wydźwigniony _ex limo profundi, ex vase_ Rom. 9. 21
contumeliæ, staie się _vas in honorem, ex vase iræ apto in interitum, vas misericordiæ præparatum in gloriam, vas electionis est iste!_ Przemie- Act. 9. 15.
nia się S. Paweł z wilka; przemienia się y Aloyzy w Baranka. Y coż przećię zá dystynkcya? S. Paweł przemienia się w Baranka, wieczor dopiero, w ten czas dopiero kiedy _ad vesperam dividit escas;_ á Aloyzy kiedy? rano, y dobrze rano, w ten czas jeszcze, kiedy _manè comedit prædam._

S. Paweł poki Szawłem; poty _sepultus in foveâ inferni;_ Aloyzy jeszcze _sepultus_ * jeszcze w wnętrznośćiach maćierzyńskech, á już _ereptus de manibus inferi;_ kiedy zagrzebiony przy Sakramentalney chrztu
S. inhumácycy; do wiecznego powstaie żyćia * _Consepultus cum Chri-_ Rom. 6. 4.
sto per baptismum in mortem: ut vitam* habeat & abundantius habeat. Joh. 10. 10
A tak nie będąc nigdy Szawłem, zaraz się staie Pawłem, nie będąc nigdy _in foveâ inferni sepultus_, zaraz zostaie _Christo per baptismum consepultus_, nie będąc nigdy _lupus rapax_, zaraz mu się dostaie Beniamina
mina; à Domino factum est istud, & est mirabile * in oculis no- Ps. 117. 23.
stris.

Pospolite niesie przysłowie; _Omnis Petrus * mirabilis;_ S. Pawła
imię, _admonet Hieronimus mirabiliorem sonare ab Hæbreis ethymologiam_ Rab. Steph
mutuatus; U mnie Aloyzy, że tak rzekę _mirabilissimus._ W Pawle * in explic nō.
Pan Bog cudowny! przez coż? że _mortificat & * vivificat, ad infe-_ SS. pag 114.
ros ducit & reducit. W Aloyzym cudownieyszy; przez coż? że * _vi-_ 2.Reg.2. 6.
vificat non mortificat, ab inferis ducit, non reducit.

S. * Paweł do Kolossénczykow napisał, _Nolite mentiri * invicem,_ Colos. 3. 9.
exspoliantes vos veterem hominem cum actibus suis, & induentes novum eum qui renovatur in agnitionem, secundùm imaginem ejus, qui creavit illum; ubi non est circumcisio. A ja proszę kazde tego textu pilnie zważyć słowko. S. Aloyzy przestaie być* _mendax_, gdy przy Chrzćie S.

C2 prze-

catot, twierdźi S. Auguſtyn). A coſz zatem? *exſpoliat veterem hominem cum actibus ſuis*; ſtaie ſię iak inſzy człowiek; ba co mowię? owſzem przeſtaie być człowiekiem; niby wćielonym, przy odzyſkaney w żywoćie maćierzyńſkim na Chrzćie S. niewinnośći, ſtaiąc ſię Anjołem: Przeſtaie być człowiekiem, więc przeſtaie być wilczkiem, *homo homini lupus. Deo fit agnus, hominibus lupus dum deſinit eſſe.* Przeſtaie być wilczkiem, więc baranią na ſię przywdziewa ſkorkę; *Induit novũ hominem, renovatur in AGNItionem (in AGNI aſſimilationem.)* Przy Baranku Bożym, gładzącym przy chrzćie grzechy ſwiata, ſtaie ſię Boſkim Barankiem; *ſecundum imaginem ejus, qui creavit illum.* Przy nowo-zákonney Chrztu S. circumcyzyey; ſtaie ſię już nie *novus annus* ale *novus agnus renovatur in agnitionem*; á w oſtatku y *novus annus*, Zodyacznym nowo-zaczynaiącego ſię u ſtarych Rzymianow roku zna-
Comput Ecc. kiem, Marcowym Barankiem (16) Poſpolićie u zakow, (*Ciſio Janus Circumciſionem, Januarius*, u mnie *Martius ſibi vendicat*; kiedy nayſzczupleyſze Jgnacego pacholę Aloyzy; *Beniamin minimus*, na wzor
Ovid. *ancipiti mirandi imagine Jani*, w odmienną metamorphoſuje ſię poſtać, y przy Marcowym Baranku ſtaje ſię *agnus circumciſus*. *
vita eius P. Galuc. p. 16 Carmelus tłumaczy ſię z Hebráyſkiego* *agnus circumciſus*. W życiu S. Aloyzego czytam, że niż niebieſkie do zgromadzenia Jezuſowego uſłyſzał powołanie, wielką do Karmelitow boſſych kongregacyey Hiſzpańſkiey, czuł w ſobie wokacyą. Niech Hiſzpani, białemi ſwoich Tereſſianow, nazywają Jezuitami, (Gieſuiti bianchi,) ja nie tylko Aloyzego nazwę Karmelem (*agnus circumciſus*) ale y Swiętym Karmelitą, bo drugim Jendrzeiem * Korſynem. O tym Swiętym, (ktorego właśnie w ſam dźień trzech Krolow przypada ſwięto) Kośćielna czy-
in faſt. Mar. pa. 25. ta nam legenda, że we śnie, (ale Brunner upatruie, że ten ſen nie mara; ale Boſka wiara, *oraculum fuit non ſomnium*) Matce jego zdało ſię, że porodźiła wilczka, ktory ſkoro ſtanął w progu Karmelitańſkiego
Brev. Rom. Kośćioła zaraz ſię przemienił w Baranka, *Mater ſibi viſa eſt lupum edidiſſe, qui ad Carmelitarum ædem pergens, in ipſo templi veſtibulo, ſtatim in Agnum converſus eſt.* Skoro przy Sakramentalney Aloyzy circumcizyey, ſtanął *in templi veſtibulo*, w przyſionku miſtycznego
1. Cor. 3. 16. Kośćioła, (*Templum Dei eſtis vos*) w żywoćie jeſzcze maćierzyńſkim nie już w materyalnym ochrzczony Kośćiele; ſkoro ſtanął *in ædibus Carmeli, (id eſt agni circumciſi)* tak zaraz z wilczka przemienia ſię w Báranka.

Decor Carmeli pag. 21. Zakon Karmelitańſki S. * Jendrzeia Apoſtoła, za prawdźiwego Eliaſza przyznaie Dyſcypuła, á zatym za Karmelitę uznaie. Alo-
Galat. 2. 19 Hymn. Eccl. yzy w Rzymſkim u S. Jendrzeja nowicyaćie, miał być *Chriſto confixus cruci* rozpiętym na krzyżu Barankiem, *agnus in crucis levatus immolandus ſtipite*; więc *levatus de fonte*, czyli *lavatus luſtrali chriſmatis aqua*; ſtaje ſię białym *in albis* (17) Katechumenem; białym Jezuitą, Kármelem, *Agnus circumciſus*. A tu już *Ciſio Janus Epi, circumciſum*

[illegible] ſtaje ſię Regią bo- Antiph. Epi.
miniq; Deoq;, y Jendrzeiem, y Korſynem, y przemienionym z wilczka Barankiem; naprzod (*Regi*) Jendrzeiem; bo rozpiętym; u S. Jendrzeia nowicyuſzem, na krzyżu Krola ktory *Regnavit à ligno*; Powtore (*Homini*) *Corſinem*, człeczym *synem, filius hominis*, ale nie poſpo- Phil. 2. 7.
litym człekiem; (*homo homini lupus*) lecz zſkładaiącym wilczą poſtać człekiem, *habitu (non) inventus ut homo*;* Potrzećie (*Deoq;*) przemienionym Baránka Bożego jagniątkiem: *Agnellus Dei; qui (ſua) tollens peccata (fit) mundus*.

S. Paweł do wyżey wyrażonego przydaie textu; * *Induite ſicut* Col. 3. 12.
electi Dei, ſancti & dilecti viſcera miſericordiæ. * S. Aloyzy ſtaie ſię przy Chrzćie S. *electus Dei, ſanctus & dilectus*, więc przeſtaie być, *Korſem*; * (17) piratą, drapięznym wilkiem; y przemieniaiąc ſię w Baranka, *S. Andream imitatus* (*Corſinum*; * ma iuż *cor patens ad omnes*
ma *ſinum*, * (*viſcera miſericordiæ*) ; *portans nos in ſinu ſuo: ſicut portare* Num. 11. 12.
ſolet nutrix infantulum.

Pierwſzą * Mſzą odprawuiącemu * Korſynowi MARYA, niby iuż Nadaſin an-
przyſpoſobionemu rzekła ſynowi; *Meam ſervies * ſervitutem, ad hoc* no Cælpag 55.
à me delectus. Przy pierwſzych poświęcenia ſię Bogu na Chrzćie * ad 6. Jan.
prymicyach, Aloyzy lubo w Anielſkim ćiele, *habitu *(non) inventus* Phil. 2. 7.
ut homo, przećięſz *formam * ſervi accipit*, na dożywotnią MARYI w dom- in vita cit.
ku Lauretańſkim od matki oddany ſłuzbę; *Sanctus, electus, dilectus*, pag. 2.
ad ſervitutem Matris MARIÆ delectus, á zatym zwleka wyzuwa z
ſiebie drapiężną * wilczą á przyodziewa báranią poſtać; *exinanivit* Phil. Ibid.
*ſemetipſum; non * rapinam arbitratus*, aby ſię godnym ſtał, *formam ſervi (MARIÆ) accipere*; y takći co Korſyn *ad Carmelitanam*; to Aloyzy *ad Lauretanam, Mariæ ædem pergens, ſtatim in agnum converſus eſt.* A tu już przy tey *konwersyey*, metamorphoſij *kommutacyey*, * z nawracaiącym ſię zawołać mi przychodźi Dawidem. *Memor eſto Domine* Pſ. 88. 51
iuż nie *opprobrij* ale (*decoris*) *ſervorum tuorum*, Aloyzego: *quem continuiſti in * ſinu tuo; (ſinu) multarum gentium.* Już nie *exprobrant* Ibid.
inimici tui, owſzem (*gratulantur amici*) *commutationem (Chriſti tui, (uncti tui)*. Godne powinſzowaniá, piękne *Pańſkie przemienienie* ſługi twego MARYA! przy Sakramentalney *jnunkcyey* Aloyzego; ktorego już odtąd, (jako JEZUS Jana Ewangeliſtę) niby Jana nie już *Chrzćićiela*, ale *ochrzczonego*, na twoim piaſtuieſz łonie, *commutatio Chriſti (uncti) tui, quem continuiſti in ſinu tuo*. Przez ktorą *kommutacyą*, Aloyzy; prawdźiwſzy Januſz; (*ancipiti mirandus imagine Janus*) MARYI *sy-* Ovid.
nem, niby drugim *Corſynem*; kiedy przemienionym z wilczka ſtaie ſię Barankiem. A jakże ſię ſtaie? JanaEwangeliſtę z naczyniem *winnym*, á *Chrzćićiela* maluią z Barankiem. Aloyzy przy *chrzćielnicy*; *wodnym* ſtatku ſtaje ſię Janem; ſtaje ſię Barankiem; zaczyna Beniaminem przeſtaie być wilczkiem. *Beniamin (non) lupus rapax; manè comedit prædam, veſpere dividit ſpolia.*

A tu już pokazawſzy że *Ciſio Janus Epi*; że *circumciſum agnum*

2Reg:14.14. woda: morieris & quaſi ...
ſmierć *zaſtanieſz*; jeżeli z Rzymu *wyidzieſz*, ſmierći *uydzieſz*; oto dwie
maſz przed ſobą drogi; dlaBoga ſalwuy ſię, wſzakże ćięBoſkim zJeremia-
ſzem*przeſtrzegam imieniem; *Hæc dicit Dominus, ecce ego do coram te, vi-*
Ierem: 21. 9 *am vitæ & viam mortis; qui habitaverit in urbe hâc, morietur fame & pe-*
ſte; qui autem egreſſus fuerit, vivet & erit anima ſua quaſi ſpolium.
Coſz na to? Aloyzy? nie tylko nie uſtępuie na krok; nie tylko bie-
rze pozwolenie, aby mogł zapowietrzonym w *lazaretach* ſłużyć *Łaza-*
rzom, nie tylko śiłu innych, á zwłaſzcza Tyberyuſza Bondi naypier-
In vita citt: wſzego miłośći męczennika; do podobney ſwoim przykładem pociąga
pa. 102. uſługi; ale nawet, ſolennym ſłużenia zapowietrzonym z hażardem ży-
Ar: Mont: ćia obowięzuie ſię votum; *dans animam ſuam in ſpolium.** Ezechiaſz
tłumaczy ſię *fortis* u Aloyzego *fortis ut mors dilectio*; więc dla miłośći
bliźniego, ſmierć gotuiąc ſię ponośić, z Ezechiaſzem tymi ſię oświad-
cza ſłowy. *Non aſpiciam hominem ultrà & habitatorem quietis; præ-*
Is. 38. 12. *ciſa ſit velut à texente vita mea.** Ezechiaſz tłumaczy ſię jeſzcze *ap-*
prehenſio; Aloyzy niewinnośći lilia, nic nie *apprehenduie*, już już wi-
Ibid. ſzącey nad karkiem ſmierći koſſy,* *dum adhuc ordirer ſuccidas me*,
Ibid. dnia tegoż ſamego umierać gotow * *de manè uſq; ad veſperam * finias**
me. Oto przy Rzymſkich Sycylijſkim rownaiących ſię nieſzporach,
na *morowa* zapadſzy infekcyą; gdy na uſłudze ſzpitalney *moratur im-*
moriturq; ranną ſrodze (*dum ad hoc ordiretur*) y na wzor poſtnych nie-
ſzporow przedpołudniową życia ſwego intymuie kompletę (20) * *no-*
Benedict. ad *ctem * quietam & * finem perfectum concedat mihi Dominus omnipotens.**
complet. Dawid grzebiąc 70000. powietrzem wyniſzczonego ludu (*tumulo*
* *completa reponit*;) taką *confitens Deo * omnipotenti* zeznaie konfeſſyą:
Ego ſum qui peccavi, ego iniquè egi; iſti, qui oves ſunt, quid fecerunt?
Przećiwnym mogł Aloyzy uſprawiedliwić ſię Bogu ſpoſobem. *Iſti*
2Reg.24.17. *ſunt qui peccaverunt, iſti peccatores ſunt. qui iniquè egerunt, ego qui*
OVIS ſum, quid feci? Aloyzy zeznaie *ovis ſum*; á ja przyznaię; że lu-
bo nie *lupus rapax*, przećięż inne Beniamina weryfikuią ſię w nim pre-
dikcye, bo *veſpere dividit eſcas, dividit ſpolia*. Rzekłem *veſpere* bo
przy podobnych Sycylijſkim Rzymſkich nieſzporach, z tą ſię oświad-
cza Bogu rezolucyą: *de mane uſq; ad veſperam finias me, noctem quietam*
& finem perfectum concedas mihi. Rzekłem *dividit eſcas*, bo głodnym
Job. 36. 31. zapowietrzonym, umieraiącym ożywiaiące rozdaie pokarmy; *dat eſcas*
multis mortalibus (*morientibus*) á gdy im życie przedłuża ſwoie ſkrá-
ca. *Ukaranych* od BOGA Jzraelitow; tak opiſał Pſalmiſta; *adhuc eſcæ*
Pſ: 77.30. *eorum, erant in ore ipſorum, & ira DEI aſcendit ſuper eos,** ja tak *ukar-*
mionych Rzymianow, y wokowanego na gody Aloyzego; *adhuc eſca e-*
jus erant in ore ipſorum, & (gratia) DEI aſcendit ſuper eum Jdę daley
* *electum Iſrael impedivit*. Jakob inſzym imieniem Jzrael; ktoſz *ele-*
Ibid. *ctus Iſrael, dilectus Jacob?* jeżeli nie naymilſzy bo naymłodſzy Benia-
min; á zatym Aloyzy, więc tego *electum Iſrael* Pan Bog (*dividere e-*
ſcas) *impedivit*; ażeby go na Niebieſkich utraktował godach, y takći

... regna; w niebie *regnat* Apho. Polit.
bo na ziemi *diviſit*, | *eſcas*. |

Grzeſznicy; *lupi rapaces*, zgrzeſzyli, *manè tulerunt prædam*; *iſti*
ſunt qui iniquè egerunt; á Aloyzy niewinna owieczka, *ille qui ovis*
*eſt, veſpere dividit ſpolia.** Rozdaie pokarmy dla zgłodniałych; 2.Reg:24.17.
śćiele łoſzka dla zapowietrzonych, ſzafuie życiem dla umieraiących;
dividit ſpolia; á tak *juſtus fert ſpolia * impiorum*. Mogłby był Aloy-
zy ſwoie *ſalwować* życie; gdyby ſię był z Rzymu *ſalwował*; wſzakże Sap.10 19.
była przeſtroga: *Qui egreſſus fuerit de urbe hâc vivet, & erit ei anima* Jerem.21.9.
*ſua quaſi * ſpolium*; ale, niż nierozdźielne ćiała Chryſtuſowego od-
ſtąpić członki, wolał raczey na oſtateczną duſzy z ćiałem rezolwo-
wać ſię ſeparacyą, diviſią; *diviſit ſpolia* (*animæ.*) Mogłby ſię był
ſalwować Aloyzy, gdyby ani zapowietrzonych, ani ſię ich dotykał był
rzeczy; ale ſię dotykał; puchem wiecznego ſnu napełnione przeście-
łał pośćiałki, *univerſum ſtratum verſatum in infirmitate*, więc jak ſo- Ps. 40. 4.
bie poſłał, tak ſię wyſpał, *obdormivit in Domino*. Rozdawał zapo- Ac. 7. 59.
wietrzonym potrzebne do ćiała rzeczy; *diviſit ſpolia*; coż za tym? du-
ſzą przypłaćić muſiał: *eſt anima ſua quaſi ſpolium*. Co Jzaiaſz *napi-
ſał, *dividet ſpolia, pro eo quòd tradidit in mortem animam ſuam*, to ia Jsa: 53. 12.
przećiwnie odmieniwſzy, okkazyą ſmierći Aloyzego wyrażę; *tradi-*
*dit in mortem animam ſuam, pro eo quod diviſit ſpolia.**

Y jakże już mam nazwać Aloyzego? to pewnie tak, iako temuſz
kazano * Jzaiaſzowi; *voca nomen ejus accelera,* ſpolia detrahere, feſti-* Js: 8. 3.
na prædari?* tak á nie inaczey. Wiadomey od *zarazy* pzwietrza *zra-*
zu zaraz nie zażył recepty, *citò, longè, ſero*, to ieſt; *citò fuge, abi longè,*
redi ſerò. Nie tylko nie ućiekał z Rzymu; (*citò fuge*) ale ſię owſzem
prędko ſpieſzył do ſzpitalow, lazaretow; toć imię iego *accelera*, nie tyl-
ko daleko od zapowietrzonych mieyſc nie ſtronił, (*abi longè*) ale o-
wſzem, nayniebeſpiecznieyſzych do łożka kładąc, z ſukien obnazał
y z obuwia zzuwał peſtiferentow; toć imię iego: *ſpolia detrahere*; nie
tylko nie *pedetentim paulatim:* (20.) Zwolnego odpowietrza wychy-
lał ſię mieyſca, (*ſerò redi*;) ale *ſpytane* Rzymſkie powiedźiałyby *ſſpi-*
tale; że po nich prawie latał; *amor (proximi) addidit alas*; toć jmię ie-
go *feſtina*. Ale co tu znaczy oſtatnie tey denominacyey ſłowko: *præ-*
dari?* To znaczy, że Aloyzy chwalebnie *rapax*, bo nie tylko *fe-*
*ſtinans prædari manè tulit * prædam*; ale też *veſpere diviſit eſcas*; *
á zatym Beniamin.

Ezau całe na łowach ſtrawiwſzy á ſtraćiwſzy rano, *tota (die) la-* Luc. 5.5.
borans; *nihil capiens*, pod *wieczor podwieczorku* ſzuka, *manè (non) tulit*
*prædam, veſpere * eſcas (cupit.)* *Kupuie* u Jakoba ſoczewicy, czyli
grochu młodego nowalią; ale ią opłaćić muśi ſtarſzeńſtwem. Y takći
ſtryi Beniamina ſtarſzeńſtwo traći, gdy potrawę płaći. *Non ſic (pius)* Ps. 14.
non ſic. Nowo-zakonny Beniamin Aloyzy; gdy potrawy udźiela,
duſzę od ćiała rozdziela; *dividit eſcas, dat animam in ſpolium.*

Wſzytkie tu Ezawowi przećiwne pokazuią ſię cyrkumſtancye.

Ezau bez zadney w wieczor p
ſzcze zaſzczyca ſię połowem, *manè tulit prædam*; Ezau, w *wieczor poa-*
wieczorku ſzuka, aby ſię pośilił; Aloyźy w wieczor ſzuka ubogich, aby
ich nakarmił, *veſpere dividit eſcas*; Ezau w tey okazyey tytuł ſtar-
ſzeńſtwa traći, Aloyzy z tąd, naymłodſzego Beniamina u mnie naby-
wa imienia. Pierwſzy Staro-zakonny łowczy był, * *impius Nem-*
Gen. 10 9. *brod; & exivit proverbium quaſi Nembrod robuſtus venator coram Do-*
mino, naypierwſzy u mnie Nowo-zakonny łowczy Aloyzy: bo nay-
rannieyſzy, *manè tulit prædam*. Y dość że na tym ? nie; ale ſpełnia
wcale Beniaminowy prognoſtyk. *Nembrod* w niemieckim ięzyku
znaczy *weś chleby*; Aloyzy nie już *animalium*, lecz *robuſtus vena-*
tor (animarum) coram Domino; *rano nabrane*: czyli wyżebrane chle-
by *manè tulit prædam*; w wieczor, razem ćiało *pośilaiąc*, y duſzę *pośił-*
kuiąc rozdaie, *veſpere dividit eſcas*; á tak co Ezau * za potrawę zbywa
ſtarſzeńſtwa; temj pokarmami, nabywa Beniaminowego młodſzeń-
ſtwa, prerogatywy: *Beniamin minimus* bo że *dividit eſcas* z tąd Beni-
amin, á zatym *Beniamin minimus*.

* Ezau *primogeniturâ minutus; nomine auctus* (22) nowe Edoma
Gen. 25. 30 z tey okoliczności nabył imię; *quam ob cauſam vocatum eſt nomen ejus*
Edom. Edom z Hebrayſkiego ięzyka, troiaką ma ſignifikacyą, y tłu-
maczy ſię; *rufus, terrenus, ſangvineus*, roztrząśnijmy te trzy tego i-
mienia interpretacye; á obaczemy, że Aloyzy, ani *rufus*,* ani *ſan-*
gvineus, ani *terrenus*, á zatym nie Ezau; że Aloyzy *veſpere dividit*
eſcas á zatym Beniamin.

Pierwſza imienia Ezawowego interpretacya. * *rufus*. Co według
poſpolitego aphoryſmu *alimentum in aliti*, to Ezau *alitum tranſit in*
ſubſtantiam alimenti: Ezau od tąd zowie ſię Edom. *Id eſt rufus*;
czemu? bo takaz za ktorą ſtarſzeńſtwo przedaie potrawa, (*da mihi de*
coctione hac rufâ.) Przećiwnie u Aloyzego, *alitum tranſit in ſubſtan-*
Ibid. *tiam alentis*. Aloyzy już od tąd u mnie nie *rufus*, ſzarym wilczkiem;
Exod. 12. 5. ale białym Barankiem, *agnus anniculus, maſculus; ſine maculâ*. Cze-
mu? bo *dividit eſcas*, karmi, rozdaie pokarmy owieczkom; owym iak
owce odchodzącym od życia, zapowietrzonym. *Dedit eos tanquam*
Ps. 43. 12. *oves eſcarum, & (gentes) diſperſit*.

Druga imienia Ezauowego interpretacya, *ſangvineus*. Sapient
Pański decyduie. *Panis egentium, vita pauperum eſt, qui defraudat*
Eccl. 34.25. *illum, homo ſangvinis eſt*. Aloyzy gdy życie z chlebem rozdaie *vitam*
pauperum panem; ſwoje życie traći *panis egentium, vita pauperum*,
(*mors Aloiſij*) *eſt*. U Aloyzego *pauper venit*; *Chriſtus venit*; ſamego
S. Bernar. w poſtaći ubogich karmił Chryſtuſa; owoż, Chryſtus Pan *quisquis*
autem recepit eum, dedit ei poteſtatem filium ſuum fieri, * toć Aloyzy
Joa.1.12. nie *filius homo ſangvinis*, ale *filius Dei*,* *qui non ex ſangvinibus ſed ex*
Ibid. *Deo natus eſt*. Aloyzy nie *ſangvinis*? toć nie *ſangvineus*; nie *ſangvi-*
neus? toć nie *Edom*; nie *Edom*? toć nie *Ezau*? nie *Ezau*? toć nie ob-
mierżły; ale ći *miły Boże*; rzekł Chryſtus o tobie Boże! *qui me odit,*
& pa-

oſmielam ſię, *qui diligit patrem, & filium ejus diligit*. Beniamin był
ſyn Jakuba; á Aloyzego kochaſz; jako ſyna ktory *non ex ſangvinibus*
ſed ex te natus eſt, toć muśi być Beniaminem, *Jacob (filium) dilexi*, Rom. 9. 13.
*Eſau * odio habui*.

Trzećia imienia * Ezauowego interpretacya *terrenus*.* Chryſtus
Pan pilne; beż doczeſnego ſtarania; zalecaiąc o duſzy ſtaranie powie-
dźiał; *ne ſoliciti ſitis, animæ veſtræ, non ne anima plus eſt quàm eſca*. Mat. 9. 25.
Ezau *ſolicitus de corpore*, za nikczemną potrawę przedaie nie przepła-
coną ſtarſzeńſtwa prerogatywę; *eſca plus illi quàm primogenita*. Aloy-
zy maiąc ſtaranie o ćiele bliźnich ſwoich, chce oraz Bogu pozyſkać ich
duſze: *ſolicitus de animabus*; pokarmy bliżniego ćieleſne, bardźiey niż
właſną powaza ſobie duſzę; *eſca illorum plus illi quàm anima ſua*. Y
takze traći duſzę? traći; ale tak jak ią ſam Chryſtus traćić każe; *qui per-*
diderit animam ſuam propter me, inveniet eam.* Traći na wieczny zyſk Luc.99'24.
ſwoię, á oraz pozyſkuie od wieczney ſtraty bliźnich ſwoich duſze; *
prodeſt (Aloiſio) ut mundum lucretur, animæ ſuæ detrimentum patiatur.* Ibid.
Gotowa na Chryſtuſową queſtyą ſolucya;* *Quàm dabit homo commu-* Ibid.
tationem pro anima ſua? U Aloyzego *eſca pauperis, plùs eſt quàm anima*
ſua, toć *eſcam dat in commutationem pro anima*. Ziemſkie zamiany
ſzálbierſkie; wąz Rayſki *oſzuſt*, za iedno jabłuſzko *ſzuſta* ſię z Adamem
na nieśmiertelność; y z tąd ći na węza dekret, *gradieris ſuper * terram*; á Gen. 3. 19.
Adama taka potyka ſentencya *in ſudore vultus veſcêris pane*. Niebie- Ibid.
ſkie zamiany cudowne. Aloyzy; za ſztukę chleba, kupuie ſobie nie-
śmiertelne duſze. Byle duſze zbawił, ćiało w grobie złożyć gotow.
Jakoſz: *gradietur ſub terram*; za to że *in ſudore vultûs (nutrivit) pane*.
Ezau; *inter fabas fabula mundi* (22) za ſoczewiczną nowalią przefry-
marcza ſtarſzeńſtwa pierwoći. *Profanus Eſau, qui propter unam eſcam*, Hæb.12. 16.
vendidit primitiva ſua: y z tądći ſtraſzny na niego dekret, *Eſau odio*
habui.

Precz z takiemi *ſzuſtami* czyli *oſzuſtami*, *odi * profanum vulgus &* Horat.
arceo, to mi to Aloyzego zamian. Co Krol Sodomſki do Abrahama
kiedyś; to Aloyzy do Rzymſkiego mowi Pentapolu; *da mihi animas*, Gen. 14. 21.
(*eſcas*) *cætera tolle tibi*. Sodoma tłumaczy ſię *calx, cæmentum*, Aloy-
zy nie * *terreus*, nie zakładaiąc ſobie miaſta na tym świećie mięſzkal-
nego, o nic nie ſtoi, tylko o niebieſkiey mięſzkańcow Jerozolimy; y
coż czyni? *animam dat in commutationem pro animabus*; traći na wie-
czny zyſk ſwoię, á pozyſkuie od wieczney zguby, tych wſzyſtkich du-
ſze, ktorych karmi ćiała: *De panibus ſuis dedit pauperi, animam autem* Prov. 22.
aufert accipientium. Ja tobie chleba, á ty mnie ſerce, ja tobie pokarm
doczeſny á ty mnie nieśmiertelną duſzę, ja tobie *ſalutem corporis* ty mnie
ſalutem animæ. Y takić Aloyzego zamian, *animam aufert accipienti-*
um panem; ale co czyniſz Aloyzy? nie mozeſz tych zapowietrzonych
żywić, chyba przeſtanieſz być żywy! Tu idźie o śmierć bliżniego, ale
tez idzie o życie właſne. Natura z łaſką, bliżnego miłość, z philaucyą,

 życie

Ale uſłyſzmy co za tym; |*author*| *vitæ mortuus; regnat vivus.* Alo-
yzy życie umieraiącym daiąc, życię umieraiąc traći, ale tak traći, że
wieczne pozyſkuie żyćie. Ziemſkie to tylko umieią pokarmy, że śmierć
zbliżaią, w zyćiu *ublizaia*; *Oblizuie* coś tylko z gałązki miodu Jonathas;
aż zaraz śmierć mu zażiera w oczy: *guſtans guſtavi & ecce morior.* A-
1 Reg. 14. 43. dam jabłuſzka tylko *ugryzł ogryzek*; aż zaraz śmierć kośćią w gardle
ſtawa. *Jn quocunq; die comederitis, moriemini.* Aloyzy źiemſkim
karmi pokarmem; *ut vitam habeant*, ale oraz y Niebieſką tuczy ſłowa
Bożego paſtwą; *ut abundantiùs habeant.* Umierać gotow byle *bliżni*
żyli; ale iak umierać? żeby ſię ſam do wiecznego żyćia *zbliżył: Jn-*
Gen. 2. 17. *quocunq; die comederint; (ut vitam habeant) moriar, (ut vitam abun-*
Joa. 10. 10 *dantiùs habeam.)* Jonathy duſza do duſzy Dawida, Aloyzego przy-
1 Reg. 18. 1. lgnęła do duſzy bliźniego *conglutinata eſt anima ejus animabus (pro-*
ximi; glutino charitatis) więc co Jonathas, *guſtans * guſtavi*, to Aloyzy
mowić może: *paſcens pavi & ecce morior.* S. Auguſtyn *napomina, non*
paviſti, occidiſti. S. Aloyzy śmierći ſię dopomina, mowiąc: *occidar, mo-*
Marc. 8. 39 *dò paſcam; moriar, modo (omnes) de hîc ſtantibus, non * guſtent mortem.*
Co Jakub * miał za rzecz niepodobną; *numquid poteſt aliquis * guſtare*
Job. 6. 6. *quod guſtatum affert mortem*, to Aloyzy umieraiących od głodu kar-
miąc * Jobow, á ſam ſię zaraźiwſzy od nich umieraiąc, w ſkutku po-
kazał, że tych karmił, ktorzy wykarmieni, śmierć mu przynieśli. *Ci-*
bavit, quod cibatum attulit mortem. Ezau ſtarſzeńſtwo zbywa; byle
nie umierał, *en morior quid mihi proſunt primogenita?* Aloyzy umierać
gotow, byle naymłodſzego Beniamina prerogatywy nabył; *Beniamin*
(ultimogenitus) dividit eſcas.

Co Krol Babilońſki Nabuchodonoſor,* *diviſit eſcas*, miedzy Sy-
nami Jzraelſkiemi, *wydźieliwſzy* pewną liczbę młodźieńcow, kazał im
udźielać *liczne* y *rozliczne* ſtołu ſwego potrawy; aby ſtali na obliczu
Dan. 1. 5. Pańſkim; *pueris in quibus nulla eſſet macula, aſpectu decoris, conſtituit*
*annonam de cibis, ſuis ut enutriti poſſent ſtare in conſpectu * Regis.* To
tu przećiwnie Aloyzy; *puer in quo nulla eſt macula, * aſpectu decorus*,
Proſa defun Js. 30. 20. kiedy lud Rzymſki *tanquam reus ingemiſcebat* y przy ćięſzkiey *arcti-**
Ps. 101. 10. *panis* koarktacyey, *cinerem tanquam panem manducabat, & potum cum*
fletu miſcebat; przenoſząc, *à * facie iræ & indignationis*; owych to u-
Rob. Stepha- karanych od Boga Nabuchodonoſorow (*Nabuchodonoſor id eſt * gemi-*
nº p. m. 200 *tus, * coarctatio generationis anguſtæ preſſuræ*) rozdawał im pokar-
my: *diviſit eſcas; conſtituit eis annonam de cibis ſuis*, ale takie po-
karmy że nie tylko ćiało tucząc, ale y duſzę pośilaiąc, godnemi ich nie-
bieſkiey przy obliczu Boſkim uczyniły uczty, *ut enutriti poſſent ſtare*
in conſpectu Regis; Nie ſłuchał Nabuchodonoſor Danielowey rady *pec-*
Dan. 4. 24. *cata eleemosynis redime, & miſericordijs pauperum*; więc z człeka prze-
mienia ſię w wołu: *fænum ut bos comedit, donec capilli ejus in ſimilitu-*
Ibid. *dinem aquilarum creſcerent.* Aloyzy nie ſwoie; bo * *puer in quo nulla*
eſt maculâ, ale odrzuconego od oblicza Boſkiego ludu, grzechy oku-
puie

puie jałmużną, y zlitowaniem ſię nad ubogiemi, y więcći u mnie, już
ſię przemienia w Baranka, już włoſy zamienia za wełnę; *capilli ejus*
in ſimilitudinem (agni) nie tylko *dividit eſcas* ale też *ſe dat ipſe, in*
eſcam, a zatym Beniamin, á zatym *agnus*, |nie iuż *hircus*; | *pro pec-* Levit. 23. 19
cato.

Syn Nabuchodonozora Krol Baltaſſar, podczas ſolennego tyſią-
cu * Babilońſkich Satrapow traktamentu, na ſufficie; pokoiu, *in ſu-*
perficie parietis triclinij; niby oſtre *trzy kliny* w głowę, wbijaiącą |*cõ-* Dan. 5. 6.
pages ejus ſolvebantur;| kiedy trzy owe ſłowa piſzącą uyrzał rękę; *Ma-*
ne, Thecel, Phares, ktore niż powiem, iak wſpoł-imienny przetłuma-
czył mu Daniel-Baltaſſar, tłumaczoną z Hebrayſkiego ięzyka; tego
imienia namienię etymologią; w ktorym Baltaſar explikuie ſię, *in*
anguſtiâ abſcondit theſaurizans. Aloyzy *in anguſtâ preſſurâ* Rzym-
ſkiego ludu, chcąc ſobie wieczno-trwałe gromadzić ſkarby; *theſau-*
rizare, theſaurum non deficientem in cælis, codźienną; po Ewangeli-
cznemu, nie iednemu ślepych y chorych tyſiącu, ſprawuie ucztę;
dividit eſcas pauperibus; y więcći mu podobnąſz lub w innym ſen-
ſie piſzę inſkrypcyą; *Mane, Thecel, Phares.*

1. *Mane* tłumaczy Daniel. *Numeravit Deus Regnum tuum;*
& complevit illud. Co Baltaſſarowi P. Bog *Kroleſtwo* to Aloyzemu
zrachował lata; *numeravit annos & complevit illos.* Ledwie co do-
pędźił rok dwudźieſty trzeći, y już ći go do Niebieſkiego wokuie *kro-*
leſtwa; Mane; numeravit, czemu? bo *manè* rano ſrodze począł ſobie
zarabiać na nie, *manè tulit prædam*; á ták; *Conſummatus in brevi* Sap. 4. 13
explevit tempora multa.

2. *Thecel* tłumaczy Daniel: *appenſus es in ſtaterâ & inventus*
ès minus habens. Waży Aloyzy; na iedney ſzali ſwą duſzę, na dru-
giey kładąc bliźnich ſwych pokarmy, y nie *wazac ſię*; ich *pożywienie*
nad ſwoie przekłada życie * *Nonne eſca plus eſt (illi) quàm anima?* Mat. 9. 25.
Alec iako *non fuit digna ponderatio auri & argenti*; przy *okupionym* ccl. 6. 15.
S. Woyćiecha ćiele, tak y tu, *omnis ponderatio non eſt digna continen-* ibid. 26. 20
tis animæ, przy *okupuiacey* S. Aloyzego duſzy. Y takći, ziemſkie
pokarmy; ku źiemi na doł, nieśmiertelna; ku Niebu, w gorę, idźie
duſza; idźie w gorę ku Niebu, bo lekka; bo grzechowym nie obćią-
żona ćiężarem, *inventa eſt minus habens.* Przy S. Woyćiecha ćiele
argentum probatum terræ, naywyżſzey proby ſrebro, od źiemi wzwyż Ps. 11. 7.
podnośi ſię w gorę. Przy S. Aloyzego duſzy; złote na doł pedaią
bryły; boć z tąd Aloyzy wywyżſzony w Niebie, że *theſaurizavit in* Mat. 6. 20
terris theſaurum non deficientem in Cælis. Staiąc ſię Baltaſſarem | *the-*
ſaurizans in anguſtiâ | przy Rzymſkim Samaritańſkiemu rownaią-
cym ſię głodźie, kiedy to *modius ſimilæ terdeno ſtatere erat*, codźien- 4. Reg. 7. 1.
ną ubogim ſprawował ucztę; y ztądći; *appenſus in ſtaterâ, inventus*
eſt | magis | habens. Ze *diviſit eſcas*, z tąd Aloyzy *Beniamino ſi-*
milis; Aloyzy *alter Beniamin*; Beniamin w prawdźie *minimus*, ale *in-*
ventus, nie *minùs*, lecz *magis habens.*

3. *Phares*, tłumaczy Daniel. *Diviſum eſt Regnum tuum:* niech
Luc. 14. 7. *Pharuzowie; primos accubitus;* pierwſzego na *poſiedzeniach* dopomagaią ſię *poſadzenia;* Beniamin naymłodſzy, oſtatnie w rangu Braterſkim mile przyimuie mieyſce, y wprawdźieć *nie wſzytko ſiada, ale śiła jada* bo na uczćie Brata Jozefa, pięćkrotną nad inſzych Braći otrzymuie
Gen. 43. 33. porcyą; *ſederunt coram eo, primogenitus juxta primogenita ſua; & minimus juxtà ætatem ſuam, major pars venit Beniamin, ita ut quinq; partibus excederet.* Beniamin pięćkrotną odbiera, á Aloyzy ſtokrotną rozdaiąc porcyą, *dividit eſcas,* ſtokrotną otrzymuię rekompenſę,
Mat. 19. 29. *centuplum accipit,* to kapitał, *& vitam æternam poſſidet,* owoż y prowizya w zyſku. Jako numeracya pierwſzym, tak *divizya* ieſt piątym y oſtatnim, *exdivizij* aritmeticzney *elementem.* Aloyzy *ożywiaiące* ſupplementuiąc *żywioły, alimenta,* piątey trzyma ſię częśći, dyvizyey; *dividit eſcas,* więc przy oſtatnim Beniaminowym mieyſcu, pięćioraka z Beniaminem, á tak nayobfitſza w niebie potyka porcya, *Major pars venit Beniamin, ita ut quinq; partibus excederet.*

Mane tłumaczy ſię *numeravit,* á *Phares diviſit.* Aloyzy co rano, zrachował, *zebrał,* czyli *wyżebrał,* mane tulit* to w wieczor rozdał; *veſpere diviſit;* otoż za *mane,* y *Phares,* uſzedł *Thecel,* (*non*) *inventus eſt minus habens;* za numeracyą y divizyą znaczney doſzedł multiplikacyey; co dla Nieba ſtraćił *in numero,* to mu Niebo rekompenſowało *in pondere;* (*appenſus in ſtaterâ, inventus eſt* (*magis habens,*) to mu Niebo rekompenſowało *in menſurâ,* (*major pars venit Beniamin; ita ut excederet.*) Wprzod ieſzcze przed Baltaſſarem; rzeczono Salomonowi, (*Phares*) *diviſum eſt Regnum tuum;* kiedy Ahias Silonites, Prorocką á 12. pokolenia Jzràelſkie ſymbolizuiącą na 12. ſztuk rozdarł togę; á z nich Jeroboam, z liczbą ſztuk płaſzcza, dźieſięć odźiedźiczył pokolenia; á tak nad tylą władnął Prowincyami Jeroboam, ile mu Ahias ſztuk płaſzcza *rozdarł.* Aloyzy ile ſztuk chleba *rozdał,* tyle ſobie przyſpoſobił Kroleſtw. Swiatowa maxyma,* *divide & regna;* Niebieſką ſtaie ſię dla niego ethyką; *dividit* (*eſcas*) *ut regnet, ut maxima pars veniat illi.* Za to że *chleb powſzechny rozdaie,* z tym ſię ſłyſzeć daie, *badź Kroleſtwo twoie;* á tak nie, iuż Bog iemu; *Phares * diviſum eſt regnum tuum;* ale on intymuie Bogu; *adveniat regnum tuum.*

* *Phares* ſynowiec Beniamina; był *syn* Judy z Tamary *synowey* ktorey on idąc na poſtrzyzyny owieczek do Thamnaty | *aſcendebat*
Gen. 38. 12. *in Thamnàs ad tondendas oves* | nie już na zgładzenie; ale w *korrupcyey* za tę *generacyą* ofiarował (niby *hircum pro peccato;*) barana, *mittam tibi hædum de gregibus.* *Thamar, puro anagrammatiſmo* wychodźi *Martha,* to iuż iedno; *Thamnas* | alias po Hebrayſku *Thamnataa* wychodźi *Martha Thana* to już y obadwa Matki S. Aloyzego mamy imiona. Wſpak przewrocone imion *Thamnary* y *Thamnaty* littery, właſne matki Swiętego Aloyzego miſtycznie wyrazaią Jmię; | więc też y opaczne przećiwne ſobie, w Tamary á Marty ſy-
nach

nach upatruią ſię przymioty. Thamar tłumaczy ſię *palma,* Thamnas explikuie ſię *numerans,* á Phares interpretuie ſię *dividens;* w ten czas naybardźiey, *juſtus ut palma floret;* kiedy *dividens, rozliczne* Ps. 91. 13.
rozdaie im pokarmy. Aloyzy z Staro-zakonną *Mądrynią;* * *palmas* Prov. 31. 20.
ſuas extendit ad pauperem; á zatym *ut palma floret;* z Starozakonnym * *Mędrcem* Salomonem: *ferculum fecit de lignis Libani;* obſzer- Cant. 3. 9.
ny dla ledwie *żyiących* od głodu *Konwiwow;* wyſtawił wieczernik; á żatym *ſicut Cedrus Libani multiplicatur.* Już z niego nie *Phares, divi-* Ps. 91. 13.
ſus; ale *Beniamin minimus multiplicatus.* Po Salomonie; na dwanaśćie częśći Krolewſki rozdźielono paludament | *apprehendens Abias* Reg. 11. 30.
pallium, ſcidit in duodecim partes; | á Beniaminowi piąćią częśćiami obfitſzą udźielono porcyą, (*major pars venit illi, ut quinq; partibus excederet.*) Takim Aloyzy Beniaminem; *u Boga* wielkie ma partes, bo *ubogim* rozdźielił *partykuły; particulas boni doni non prætcrijt.* A Eccl. 14. 14.
loyzy *victum & veſtitum,* y płaſzcze nagim, y porcye rozdał łaknącym, *diviſit ſpolia; diviſit eſcas,* y z Mędrcem *ferculum fecit;* y z Mądrynią; *palmas ſuas* (*pallium ſuum*) *extendit ad pauperem;* więc mu nie rzeczono iak Salomona następcy; *Phares diviſum eſt regnum,* ale jak Beniamina ſukceſſorowi; *multiplicatum eſt regnum tuum,* (*ut quinq; partibus excedat;*) z Salomonem, *ferculum fecit de lignis Libani* á z Beniaminem *ſicut Cedrus Libani multiplicatur.* Tenże Sapient 1. 42. 7.
Pańſki napiſał, *ubi manus multæ ſunt, claude, quodcunq; trades numera & appende.* Przećiwnie mędrſzy y hoynieyſzy nad Salomona Aloyzy; *plus quàm Salomon hic, wychudzona,* żebrzących mendykow Mat. 12. 42.
tłuſzcza, ſicut oves populum, nie *liczy;* boć *pauperis eſt numerare pe-* Ps. 76. 21.
cus; ale | *pecuniâ à pecude dictâ* | ſowitą jałmużną ich defekta *leczy, in deficiente pecuniâ reficit omnes.* (23) Jm gęſtſza u żebrzących, tym hoynieyſza u rozdaiącego Aloyzęgo ręka; *ubi manus multæ ſunt non claudit ſed manum ſuam aperit inopi;* jm gromadnieyſza huffcow Chryſtuſowych diwizya (*pauperes militia Chriſti;* tym obfitſza u nie- S. Aug.
go bez numeracyey diwizya; *dividit eſcas; quodcunq; tradit non numerat, nec appendit;* gdźie nieźliczona mendykow zgraia, Aloyzy, ręką czyni, ale nie kontentuie expenſy, *cuicunq; tradit non numerat,** więc u niego, *non apparet manus ſcribentis, mane;* numeratum eſt Regnum.* Gdźie *manus multæ ſunt, non claudit;* owſzem, *manum ſuam aperit* Prov. 31. 20.
inopi, więc u niego *non apparet manus ſcribentis, Phares; divisum eſt Regnum.* Gdźie *ćięſzki głod,* ubogi *lud,* iak wyſchłą *ſzczepę,* czyli *lekkie,* wyćięcza *ſzczepy; quodcunq; tradit non appendit,* nie *waży,* nie *rozważa,* więc u niego nie *Thecel minùs,* ale *appenſus in ſtaterâ, inventus eſt magis habens.* Nie numeracya, *numeratum,* nie diwizya, *diviſum eſt regnum,* ale go potyka multiplikacya; *ſicut Cedrus Libani multiplicabitur.* Po multiplikacyey; idźie piąta, eraz oſtatnia áritmetyczney *ſubdiviſij* część, *diviſia;* Aloyzy przy diwizij wſzytkie pięć w ſobie zawiera częśći; bo gdy *dividit eſcas,* za iednę, pięćioraka, bo ſtokrotna wraca mu ſię porcya, *major pars venit illi ut quinq;*

parti-

partibus excèdat; owſzem Aloyzy, *multarum diviſor particularum*
nie tylko *hanc novit artem*, że *majorem* ale że *maximam*, *optimam*
ſcit ſumere partem (24) y takći co Ewangeliczna ſioſtra Marthy
MARYA, nie uſługuiąc do ſtołu CHRYSTUSOWEGO, ode-
Luc. 9. 42 brała pochwałę, MARIA *optimam partem elegit*, to tu ſyn pobo-
zncy Marthy uſługuiąc do ſtołu Chryſtuſowym członkom, *opti-*
mam maximam partem elegit. Thamary, ſyr, Phares (to ieſt *divi-*
ſus) á Marthy Aloyzy, *dividens*, á zato że *dividit eſcas*, *multipli-*
catus, *optimam*, *maximam partem eligens*. Ledwo co wyćiągnioną
z wnętrzności maćierzyńſkich ſwiat przywitał rączką, ſyn Judy *Zara*,
Luc. 14. 7. aż go *zaraz* młodſzy bliźniak *Phares*; czyli *Pharuz primos accubitus*
pierwſzego domagaiący ſię zleżenia poprzedza, pierwſzego w ſtar-
ſzeńſtwie ſam *pośledny upośledza*, á tak *w bliźniackiey* precedencyey *u-*
bliża.

Gen. 38. 29. *Zara retrahente manum, egreſſus eſt Phares*. Nie tak, nie Aloy-
zy, owſzem przećiwnie; choć ſtarſzy Brat Rudolffa; przećięż świato-
wey *odſtępuie* precedencyey, doczeſnego majoratu *uſtępuie* mu pre-
Galucci in „ rogatywy, aleć jeſzcze z iak dobrą uſtępuie gracyą „ nie tak (pra-
vitá Italice „ wi) Rudolff; powinien być kontent, że mi *naſtapił* na Xięſtwo *ſuk-*
ſcripta pa. *ceſſya*; iak ia żem *uſtapił*, żem uczynił *ceſſya* „ Zara tłumaczy ſię,
51. *Oriens claritas*. Trzebali ze ſtołu pokarmy *rozdawać*? Aloyzy świa-
Virgil. tłem; wſchodzącym ſłońcem *diſpergit cum ſole* | *oriente* | *manus*, trze-
4. Reg. 20. bali u ſtołu mieyſce *zabierać* Aloyzy ćieniem, umbrą, *reverſa umbra*
10. *decem lineis*, cofaiącym ſię na *żegarze* Ezechiaſzowym ſłońcem, *re-*
verſus eſt ſol; trzebali *uſługiwać*, gdźie morowa graſſuie *zaraza*? A-
loyzy bynamniey, nie *Zara retrahens manum*, trzebali *panować*, pri-
mować, precedencye zabierać? Aloyzy *zaraz* ſtaie ſię *Zara*, przez po-
korną modeſtyą *retrahens manum*. Y takći z niego iuż nie uprze-
dzaiący w ſtarſzeńſtwie *Phares*; iuż nie ubiegaiący ſię *ad primos ac-*
cubitus, *Pharuz*; ale raczey Zara, (id eſt claritas) jaśnie oświecaiący
inſze cnoty, świętey pokory *Pharos*; ale raczey oſtatnie zaſiadaiący
mieyſce, á przytym nayobfitſzą na Niebieſkich godach obdarzony
Gen. 43. 33 porcyą, Beniamin, *ſedit minimus juxta ætatem ſuam*, & *major pars*
venit Beniamin. Oznaymił *Marćie o Maryi Magdalenie*
CHRYSTUS, że *optimā partē elegit*; owoż y o drugiey *Marthy* ſynie oznay-
muie drugiey *Maryey Magdalenie*, *Pacownie* że mu *maximam*
partem elegit. Słuchaymy co o wyſokiey tego Beniamina chwale; w
głębokim dowiedźiała ſię zachwyceniu, *de Beniamin adoleſcentulo*,
in mentis exceſſu; á nam, (Roku 1606. 15. Kwietnia; przyſięgą urzę-
downie ztwierdźiwſzy; *rewelacya*) *rewelowała* | *etenim opera Dei re-*
Tob. 12. 7. *velare honorificum eſt*. | Niech Swięta o Swiętym świadczy o S.
„ mowi; *ſinamus ſanctam pro ſancto teſtari*. (25) „ O! iak wielka
„ (prawi) ſyna JGNACEGO, Aloyzego chwała? - - - - nigdybym
„ nie rozumiała; ani temu wierzała, gdybymi iey, na oko nie poka-
„ żywał oblubieniec moy CHRYSTUS - - - - nie rozumiem, aby mo-

„ gła bydz w Niebie *chwała*; nad tę, ktorą ma Aloizy *zuchwalſſa* - -
„ - - Duſzkoſzby cały świata okrąg zwiedzić; aby cały swiat mogł
„ wiedźieć nieokrążoną duſzy Aloizego chwałę „ y tam daley. Ale
„ z kądże? Magdalena de Pazys, tak wielkiey Aloizego bierze mia-
rę chwały? iabym rozumiał że ze ſwoiey imienney Patronki, bo ieże-
li Magdalena koſztownym głowę Chryſtuſową namaśćiwſzy oley-
kiem; taką chwały ſwoiey od Chryſtuſa otrzymała promulgacyą;
Ubicunq; prædicatum fuerit Evangelium, in univerſo Mundo, & quod Matt. 26. 13.
fecit hæc narrabitur; dopieroſz Aloizemu niemnieyſza przyzwoita chwa
ła, kiedy ſam wonieiacym cnot SS. ſławſzy ſię zapachem; *Chriſti bo-*
nus odor zaraźliwe zapowietrzonych członkow Chryſtuſowych perfu- 2 Cor 2. 15.
mował infekcye; á przez to chwalebną Magdaleny de Pazzis (w ſwo-
iey po całym świećie promowowaniu chwały) uprzedzaiąc intencyą
ſwoią, iuż po całym świećie rozprzeſtrzenił chwałę; *in univerſo mun-*
do & quod fecit (hic) narrabitur. A tu uważam; że Aloizy razem,
Marthy y Magdaleny w ſobie zkoncentrował pochwały; kiedy y z Luc. 10. 39
Magdaleną; ſłowa Bożego paſtwią; *audiens verbum Dei* | *prædicans-*
Evangelium| y z *Marta martwe* prawie od głodu, Chryſtuſowe człon
ki, ćieleſnym opatrzył pokarmem; *ſatagens circa frequens miniſte-* ibid.
rium; z Magdaleną Eccleſiaſtes * z Marthą *architriclinus*; razem y do- Joh. 2. 8.
ſtołu ſłużył, y u ſtołu duchowną ſprawował Lekcyą; a tak z Magda-
leną *optimam* á z Marthą *maximam partem elegit*; iakoż to w ſwoiey
upatrzyła rewelacyey Magdalena de Pazzis *in mentis exceſſu*, że *Ben-* Pſ. 67. 28.
iamin adoleſcentulo Aloizemu; za to znać, że *diviſit eſcas maior* (*opti-*
ma) *pars venit*; *ita ut quinq; partibus excederet*. Gen. 43. 34.

Mądry * Eccleſiaſtes * napomina *Mitte panem tuum, ſuper tran-* Eccl. 11. 2.
ſeuntes aquas, da partem ſeptem, nec non & octo. Tey mądry Aloi- Matt. 18. 22.
zy nie zapomina przeſtrogi; rozdawſzy bowiem, nie już *ſepties*; ale
uſq; ſeptuagies ſepties; chleb powſzedni, do ſtyxowey zbliżaiącym ſię
rzeki zapowietrzonym; *miſit panem ſuum ſuper tranſeuntes aquas*;
ſam już czarne tego świata maiąc przebywać morze; chleb świąte-
czny BOŻEGO Ciała, w ſamę rezerwuie ſobie Bożego ćiała oktawę,
dat partem ſeptem accipit partem octo; á tak nie tylko przez całą ży-
ćia ſwego, rozlicznemi wſławionego cnotami oktawę; (*octava ſum-*
ma virtutum eſt,) ale też y przy śmierći, w ſamę Bozego Ciała okta- Ambr. L. 5 in
wę | ktorą Francuźi nażywaią (26) *parvum feſtum Dei*| nie już Luc. cap 6.
małą, owſzem nader wielką odbiera porcyą y z tąd właśćiwym, na
wybor *ut octo*, ſtaie ſię Beniaminem; kiedy za to, że *plures prædas di-*
viſit, *æquam portionem debilibus fecit*; za to mowię, *Maior pars ve-* 2 Mach. 8. 30.
nit illi; *ita ut* |*octo*| *partibus * excederet*.

Mądra Heroina; (iako ią mądry opiſuie Eccleſiaſtes) *ſpolijs non*
indigebit; *quæſivit Lanam*; *facta eſt quaſi navis inſtitoris portans pa-* Pro. 31. 13.
nem ſuum; & *de nocte ſurrexit deditq; prædam domeſticis ſuis*, & *ci-*
baria ancillis ſuis. Poznawamy już zupełnie, po tey deſkrypcyey;

Mulierem, fortem; ale ja tu, nową wnoſzę queſtią; *Molliorem*
ibid. *adoleſcentem*, á przytym *fortem quis inveniet?* y ktoſz tym męſkim
młodzieńcem? oto delikatny Beniaminek Aloizy! choć oſtatni, choć
naymłodſzy, choć od końca rey wodźi, á przećię naymożnieyſzy;
naymężnieyſzy; nayokazalſzy; *& de ultimis finibus pretium ejus:*
J tenći, nie tylko tą *miſticzna* oraz y *miſterna* ſtaie ſię nawą; *navis in*
ſtitoris ,ale też *porta puppiq; carens navis avis*; nie iuż Eliaſzowym;
Pawłowym krukiem; lecz Noemową gołębicą, *Navis (avis) portans*
panem; *portans ramum olivæ*, czyli *oleum miſericordiæ*; iuż ten *krętny*
okręt nie *krzata ſię* o wełnę; *quæſivit lanam*; bo Colchicką z Jaſonem
ſtaieſię argonawą; *de ultimis finibus pretium*, złote przynoſzącą runo,
żywiącey ſobą owieczki; *ſi caro lana deest omnia præſtat ovis*;* a tak
*ovenus iuż razem, *Navis* |*âvis ovis*| *portans panem*. Alec ta owieczka; ten
Baranek, w Beniaminowego wilczka transformuie ſię naturę; kiedy
iako tamten *mane tulit prædam*, *veſpere diviſit ſpolia*; tak ten *de nocte*
ſurrexit, deditq; prædam cibaria domeſticis (*Dei*;) A zatym iuż *ſpo-*
lijs non indigebit;bo przy Niebieſkim Bożego Ciała ſpoliale, *eſt ei a-*
Jerem. 21. 9. *nima quaſi ſpolium*; bo przy oſtatniey inſtituowanego, Bożego Ciała
feſtu kommuniey, Pańſkim w drogę ſzczęśliwey wieczności prowi-
antuie ſię wiatykiem; *in ſupremæ nocte cænæ accepit prædam, cibaria ſibi*
W ten czas właśnie, kiedy Kośćioł S. taiemnicę Bożego Ciała obcho-
dźi, Aloizy z tego świata ſchodźi; *Cùm Chriſtus dividit exuvias car-*
nis, Aloyſius dimittit ſpolia corporis. Chryſtus Pan, *ad veſperam di-*
viſit eſcas, kiedy przy oſtatniey wieczerzy; ćiała ſwego | pod figurą
wielkonocnego Baranka | między Apoſtołow rozdźielił pokarm: *Jn*
Hymn: S. Th. *ſupremæ nocte cænæ, cibum turbæ duodenæ ſe dat ſuis manibus*. Nie w
Pange Ling. inſzy czaś, tylko w ſam wieczor tę taiemnicę obchodzącego feſtu,
to ieſt w oktawę Bozego ćiała, (*in Dominicæ nocte cænæ*) Aloizy
ad veſperam dividit eſcas kiedy na łoſzku *recumbens*: *cum fratribus*,
z Braćią ſwoią, y z tym ſię *rozdźielaiac* światem; ſwoiemu na *używa-*
nie za pośiłek ,Boże *wydźiela* Ciało, á ſwoim na *używanie* za reliquią
liczne konnowiciuſzow regalizuie zgromadzenie. *Jn (Dominicæ)*
nocte Cenæ, Recumbens; (*coram*) *fratribus obſervata lege plenè, cibis*
paſcitur Regalibus cœtus turbæ duodenæ, ſe commendat ejus manibus.

Kiedy * *cœtus turbæ duodenæ*; *congregatus*, lud wybrany we dwu-
naſtu zgromadzony pokoleniach z Egypſkiey niewoli, do obiecaney
poſpieſzał źiemi, Pharao *id eſt diſſipans* czerwone przebywaiąc w po-
goń za nim morze pożyczone, y od Egypcianow uproſzone; gotował
ſię im zagrabiać y rozpraſzać ſpoliały; *Dixit inimicus: dividam ſpo-*
lia, implebitur anima mea. Aloizy od Ægypſkiey tego świata niewoli,
do obiecaney, Paleſtyny Niebieſkiey,przenoſząc ſię źiemi; przy oſta-
tniey Krwi Pańſkiey kąpieli, Ægypſkie świata, czarta y ćiała, roz-
Exod. 15. 9. praſza łupy; y dźień ſwego zapowiadaiąc zeyśćia; mowi: *Dividam*
ſpolia, implebitur anima mea | viſione Dei. | Tam Synowie Jzrael-
ſcy

ſcy Ægypcianow z okazałych złupili łupow *filij Jſrael ſpoliaverunt* Ex. 12. 36.
Ægyptios, a tu Syn Jzraela; (bo Beniamin) Aloizy; nie mniey zna- vide Gen. 35
komite z tych duſznych nieprzyiaćioł otrzymał ſpoliały; *filius* (*Ja-* 10.
cob) *Jſrael*; *ſpoliavit Ægiptios, diviſit* á kiedy ? *veſpere diviſit ſpolia*
Tam czas wyśćia z niewoli Ægypſkiey za ſwą mocą, wielką iakąś
chćiał mieć Pan Bog nocą: *Nox iſta eſt obſervabilis * Domini, quando* Ex. 12. 42.
eduxit eos; Tu Aloizy,* *obſervata lege plenè, cibis in legalibus*; wiel-
ki ſwemu ze świata wyiśćiu upatruie nieſzpor; *in ſupremæ nocte cæ-*
næ. Tam na oſtatek Pan Bog czas inſtitucyey *Phaſe*; wielkonocnego
figury Nowo zakonnego Baranka, na ſamym odtąd ſtawiać kazał
Roku czele | *Menſis iſte vobis principium menſium primus erit, in* Ex. 12. 2.
menſibus anni | á Aloizy przy Bożym Ciele; *in ſupremæ* oraz *infimæ*
nocte cænæ przy konkluzyey Pańſkiey, wieczerzy oraz y żyćia ſwego
podwieczorku, wielkonocnego Baranka gdy pożywa; ſam ſię wiel-
ko dniowym, bo dni y mieśiące roczne zaczynaiącym zodiacznym
Barankiem nażywa; | ARIES | *Agnus absq; macula anniculus ma-* Ex. 12. 5.
sculus.*

Nie mogł Zacharyaſz (*id eſt * maſculus Domini*) okropnieyſzey
Jzraelczykom intimować klęſki, iako taką publikuiąc predykcyą:
Ecce venient dies Domini, & dividentur ſpolia tua in medio tui.
Nie mogli zaś nigdy lekarze poćieſznieyſzey Aloizemu inſinuować
trwogi, iako wielkie żyćia obwieſzczaiąc niebeſpieczeńſtwo. A to
czemu?bo Aloizy,*maſculus Domini*;męſkim nie boiaźliwym,nie *niewie*
śćie te *wieśći* przyimuie ſercē.Nie zna Aloizy co trwoga,kiedy iść trzeba
do Boga (27) owſzem iak do ślubu * (28) weſoło *gaudens & exul-* Apoc. 19. 9.
*tans ad cænam * nuptiarum agni*, ſpieſzy y *z przyśćiem* Bożego Cia-
ła dźień ſwego *zeyśćia* á na wieczerzą Pańſką Baranka *weyśćia* Pro-
rocką *obwieſſcza wieſſczka*; mowiąc: *Ecce venient dies* | *corporis* | *Do* Galluci invi
mini, & dividentur ſpolia mea in medio veſtri. Virgiliuſz Aloizego la pag. 118.
y ſwoią tak opiſzał oyczyznę Mantuę: *Paſcentem niveos herboſo flu-*
mine cygnos. Aloizy w tey właśnie circumſtáncyi Mantuańſkim poka-
zuie ſię Łabęćiem, *eſt cántor cygnus funeris ipſe ſui* Aloizy śmierć Georg. 2.
prognoſtykuie ſwoię iak łabęć, ale nie lamentuie iak łabęć; *carmi-*
na nam moriens canit exequialia cygnus. Aloizy nie *exequialne* defun- Grad ad Par
ctorum officium,ale triumphalne umieraiąc każe ſobie recytować *Te* *naſſis cygnus*
Deum, y na dokument że nie z *dyſguſtem* ale owſzem z ochotą na Gál. in vita
Niebieſkie Baranka poſpieſza gody, aby pożywał *nectar & ámbro-* pag. 111.
ſiam, latices epulasq; Deorum.tę weſołą (od *Auguſtyna* y *Ambrozego*
SS. złożona) każe ſobie intonować hymnodyą. To weſołe canticum
źiemſcy ogłaſzać zwykli Potentaći; kiedy po otrzymaney wiktoryi
licznemi *kupami* z bogatemi do domu powracaią łupami; *Exultant*
victores captâ prædâ; *quando dividunt ſpolia*. Aloizy nie ſmutne z ła- Jſai. 9. 3.
bęćiem *De profundis* * ale ſobie rozweſelaiące intonuie *Te Deum Lau-*
damus; * Czemu? bo weſoło powraca do Domu wieczności, z rzęśi-

ſtemi

ſtemi cnot Swiętych ſpolialami; *victor captâ prædâ* ale kiedyſz *quando? dividit ſpolia*; kiedy w ubogich ćiebie Boże uznaie;* *Te Dominum confitetur* y takći wprzod Aloizy, *dividit ſpolia* á potym dopiero; *exultat victor captâ prædâ* za to, że *veſpere dividit ſpolia* za
Apoc. 6. 8. to mowię *mane capit prædam.*

Kiedy graſſuiący po świećie śmiertelnośći Kuryer, *qui ſedebat ſuper equum pallidum, nomen illi mors* ewokuiącą na tamten świat przy-
Sleidanus & alij in adriano — nośi komu expedycyą: *Morieris tu & non vives*; *blednieć* mienić ſię y od ſtrachu *zadrzeć z Adrianem* Ceſarzem nie iednemu przychodźi mowiąc iak on „ *Animula,* * *pallida, vagula* * *rigida, nudula,* „*blandula, hospes comesq; corporis? quæ nunc abibis in loca? nec ut* „*ſoles dabis jocos* * ? „ A to czemu? bo ſię boi, aby tego duſza nie była *vagula* * bo nie wie, *candidone Lapillo atrove carbone*; czy białą *kandidatow* kretką; Niebieſka zapiſana iey będźie goſpoda; czy też z czerniałym Reprobatow węglęm; okropna bez żadnego *quartieru*, wydźielona iey będźie u węgłow piekielnych *quatera*. Aloizy przyiąwſzy Niebieſkiego do goſpody, do przybytku ſerca ſwego gośćia;
in vitâ citt. pag. 112. — pośilaiącym uprowiantowawſzy ſię w drogę wiatykiem; á tak w oktawę Bożego ćiała ſtawſzy ſię; *hoſpes comesq;* | *Corporis* | *Domini;*| właśnie *animula blandula*; podług zwyczaiu wybieraiących ſię w drogę Jezuitow; oſtatnie wſzytkim y każdemu zoſobna konfratrom z duchownemi kareſſami daiąc *oſculum pâcis*, każdego uśmiechaiącą ſię żegna twarzą; á gdy ſię go X. Provincial Carminata pyta; coby czynil; odpowiada. *Idę idę w drogę poſpießam do nieba*; na ktorą za„dumiawſzy ſię rezolucyą *Carminata* „ Patrzćie (prawi) iako na „tamten świat wyprawa: źda ſię bydz Aloizemu; ſpacyer *Carmina*„*ta* niby weſoła do *Freſcaty* na dyvertiment promenata „ Ale niemaſz tu nad czym ſię zadumiewać! Aloizego duſza nie *rigida* nie źimna iak chłodząca w *Freſkatach* kaſkata owſzem miłośćią pałaiąca Boſką iak rozzarzona Weſuwiuſza huta; Aloizego duſza nie * *nu-*
Apoc. 19. 9. *dula* nie *naga* bo bez *nagany* nieſkażoną niewinnośći od Chrztu dochowała ſukienkę, *veſtem nuptialem, ad cænam nuptiarum agni*; więc nie dźiw że ani od źimna ani też *drzy* od ſtrachu; wie Aloizy; że *drzwi* niebieſkie otworem do wiekuiſtego wprowadzą go gmachu; po dobrym Ciała Chryſtuſowego popaśie *in ſupremæ nocte cænæ*, po Pańſkiey w oktawę Bożego Ciała wieczerzy, dochodźi iak *foremny* po podrozney *formance* nocleg za tym wiatykiem z *wielkonocnym* czeka go Barankiem; *ſcit quæ nunc abibit in loca*; więc ćieſzy, weſeli,
Pſal. 15. 11. y uśmiechaſię & *ut ſolet dat jocos.* Oznaymił mu Pan Bog *author vitæ* że proſtą do wiekuiſtego żyćia zaydźie drogą *Notas ipſi fecit*
ibid. *vias vitæ* * że iako Beniaminowi *filio dextræ* nieſkończone na Boſkiey prawicy przygotowane mu ſą delicye, * *delectationes in dextra uſq; in finem*; Pewien ieſt że na Boſkim ſpocznie Łonie, y więcći
Proſa pro defunctis — twarz iego nie płonie *Culpâ* (*non*) *rubet vultus ejus* nie płacze *non*

ingemiſcit tanquam reus; ale ſię raduie mowiąc do Boga: *complebis me lætitiâ cum vultu tuo.* David w tym Pſalmie mowi o ſobie Quoniam Pſal 16.
a dextris eſt mihi. Aloizy słowko odmieniwſzy o ſobie: *Quoniam adextris** (*ſum ipſi*) *propter hoc lætatum* * *eſt cor meum, & exultavit* * Pſal. eod. 8.
lingva mea. Ten Pſalm taki ma tytuł taką *inſkrypcya*: (*Tituli inſcriptio ipſi David*) Ja z tego iuż Pſalmu, Aloizego wyczytuię tytuł; Titu. Pſal. 15
prawdźiwą mu daię inſkrypcyą, że nie Benoni *filius doloris*, ale Beniamin *filius* * *lætitiæ* * *exultationis*, bo *filius* * *dextræ*. Przy * ſmutnym Kośćielney Liturgyi obrządku oſobliwſzą czynię obſerwancyą, że kiedy we wſzyſtkich innych Officiach po * Pſalmach naſtępuie hymn y Canticū; tedy w ſamym tylko officiū deſunctorū; ani hymny ani ſię zwykły mieśćić Cantica; y lubo ad laudes * mawiamy Pſalm *Te decet hymnus*; * żadney iednak weſołey, *załobna Rubryka* na * *wychwalenie*
Pańſkie, nie *uchwaliła* hymnodyi. Przy pogrzebach; światowych nie Pſal. 64. 1
Niebieſkich nieboſzczykow *łkania, iękània, lękania* (*lamentationes* Ezech. 2. 9
& carmen & væ !) nie weſołe hymny, ani triumphalne maią mieyſce cantica. Ci *turbować ſię Agonizanći* muſzą; ktorzy iuż ſię bydź widzą na czas *wyłaczonemi* od ćiżby Predyſtynatow *niewyliczoney à*
Turba magnâ quam dinumerare nemo poterat; za to że *in agone* źiem Apoc. 7. 9.
ſkiey utarczki między ſwywolne łączyli ſię kupy. Ci obawiać ſię konaiący muſzą, ktorzy niechcąc iednego Przykazań *wykonywać* Dekalogu, od wielkiego millionowych, elektow millionow iuż ſię widzą wybrakowanych śćiſku, na *ućiſki* wieczno trwałe *ſkazani*, za to że byli wielką grzechowych ſzkarad mnogośćią ſkazeni. Ci obawiać ſię maią *piekielni nieboßczykowie*, ktorzy terminalne, y całym świata okrągiem diſlimitowane, od Przeznaczonych Pańſkich, idą ſobie zakładać bez terminu *mięßkania* á raczey *męczarnie*; iakoſz w tym że *Te decet hymnus* * zaczynaiącym ſię Pſalmie, zaraz doczytuię ſię. *Turba-*
buntur gentes & timebunt qui habitant * *terminos à ſignis tuis* * ćie- Pſal. 64. 9
bie zaś Aloizy; * *Te Decet hymnus* bo u ćiebie * *exitus matutini.* * ibid.
Jeżeli *manè cepiſti prædam*, toć słuſznie ſobie przy oſtatnim żyćia wieczorze, ſprawuieſz *Largum veſper*, słuſznie przy tym wieczorze weſołą * delektuieſz ſię kantatą * *veſpere delectabis*; słuſznie niebieſkich maiąc bydź uczeſtnikiem *delicij*, triumphalne intonuieſz *Te Deum*. *Exultant victores capta*(*mane*)*prædâ*, *quando* (*veſpere*) *dividunt ſpolia*
Z Jmienia *weſoły Freigius, á przy pochmurney graſſuiącego powietrzá Ich. Thom. Freigius in libro triſtiū
aerycy ſmutny *in libro triſtium** takie na morowey prezerwatiwę zara„zy napiſał antidotum. „ *Recipe, Providentia Divinæ ſemi unciam*; „*pænitentiæ unum pondo, patientiæ duas libras*; *contunde omnia in mor*„*tario cordis*; *fac inde cataplaſma ſeu epithema, quod mane & veſpe*„*ri* * *imponas*; *utere ſæpe antidoto Pſalmi* 90 *Qui* * *habitat in adju*„*torio Altiſſimi*, * &c: „ Aloizy na puł umarły nie puł ale całą * *Opatrznośći* Boſkiey (w rekompenſę chlebem ubogich opatrzenia;) pod czas Bożego Ciała przy Bożym ćiele otrzymał uncyą, * *in prote-*

ctione Dei cæli commoratur; * bo nie już iak Paweł na puſtyni poło-
wą chleba, ale całym z nieba opatrzony podpłomykiem (*Panem*
Pſal 77.24. *terræ dedit ipſe filiis Dei*) *panem cæli dedit ei Deus.* Aloizy przy-
iął czyli na ſię za grzeſznikow *przeiał* (iakośmy widźieli) cetnaro-
we ćiężary alleruiacyą gniewu Bożego ſprawuiącey * pokuty. Aloi-
zy zażył czyli zważył, w gorączce pałaiąc iak z *huty ważne odważney**
ćierpliwośći *łuty*. Zażył to troiakie per tria *P. RECIPE, Providentiæ,*
Pænitentiæ, Patientiæ; á przećię żadnego morowey prezerwatywy nie
odbiera ſkutku. To pewnie ſmućić, fraſować ſię, *libros triſtium* nućić
In vita citt. ſobie będźie? Prawda ſmući ſię, fraſuie ſię y *libros triſtium* nući ſo-
pagina 102. bie ten Boſki *pupill*; naſz *patient*, za nas *penitent*; ale nie o to że
żyć przeſtaie, owſzem że nie dość prętko umiera. Rzućmy oko na
te *libros triſtium*, * nadſtawmy ucha owey iego zazdroſney (przy
śmierći konnowiciuſza Tyberiuſza, á w krotce przed ſwoią uczynio-
ney) exklamacyi. (Taka niech ſię święći zazdrość.) *CHARE*
Ovid init 1. li- *ſed invideo ſine me TIBERI ibis ad ASTRA; Hei mihi! quòd SO-*
bri, t. iſtium *(IO non licet ire tuo.* Widźieliśmy? uſłyſzeliśmy? y więcći przyznay-
my; że ten agonizant wſzyſtkie konaiących pokonał y zbił na mia
zgę apprehenſie, alteracye, melancholie, * *contudit in cordis mortuario*;
czyli, że tak rzekę *in corde mortuario* bo kiedy całym ſercem śmierći
z ochotą wygląda, ſercem przed śmierćią umiera, co u wſzyſtkich
ſerce *ultimum*; to u niego ſtaie ſię *primum moriens*. Ale z kąd że Alo-
izemu to mężne ſerce, ta odwaga, ta rezolucya, ta konſolacya? bo zba-
wiennym nie tak morowe wrzody iako ſerce okłada * kataplazmem,
y iakiſz ten * (*qui mane & veſperi imponatur*) plaſter? iakieſz to in
epidemia epithema? Oto owo nie raz odemnie wſpomnione *enthimemá;**
Mane tulit prædam, veſpere dividet ſpolia; Nie obawia ſię Aloizy przy
Confer Pſal. 90. qui habitat * śmierći okropnych wieczney nocy poczwar * *non timet à timore no-*
cturno, à negotio perambulante in tenebris, bo ſię przez całe wyſtrzegał
żyćie *ab incurſu & dæmonio meridiano;* nie podpada ſzatańſkiey *ve-*
ſpere circuientis adverſarij diaboli przy śmiertelnym wieczorze zdo-
byczy, *veſperi in ſpolium*; bo przez cały żyćia poranek, z grzechowych
złupił piekło *łupow*; *máne tulit prædam.* Pewien Aloizy * *quæ abi-*
bit in loca? że * *habitabit in adiutorio Altiſſimi* że *in cælo commorabitur*,
Apoc. 7. 4. że znaczney Przeznaczonych *domieśći* ſię liczby *numerum ſignatorum*
turbam magnam in conſpectu Agni; że pod znakiem Baranka *mieśćić*
ſię po śmierći będźie; *habitabit (in) ſignis* za to że za żywota w ter-
Apoc. 7. 8. minalnym oſtatnim Benjaminowym mieśćił ſię pokoleniu; *habita-*
vit terminos (in) ſignis (Beniamin.) (Ex tribu Beniamin duodecim
millia ſignati) y więcći ſię nie lęka, z deſperaciey ręce nie opuſzcza, ze
Heb. 12. 12. ſtrachu na *kolana* nie pada, nie *klęka*, owſzem *remiſſas manus & ſoluta*
genua erigit. Pewien Aloizy że po doczeſnym *Matutinum*, po trze-
ćim, czyli dwudźieſtotrzećio letnim dni ſwoich nocturnie, na wieczno
trwałe do nieba przenieśie ſię *laudes*, | *clamabit dicens: Salus Deo no-*
ſtro,

ſtro qui Sedet ſuper Thronum & AGNO | y iako źiemſki z niebie- Apoc. 7 10.
ſkiemi wykrzykiwać będźie Serafinami Sanctus Sanctus; * więc we-
dług kośćielnego zwyczaiu na *Te Deum* * powſtaie: *ſtantes erant pe-*
des eius * czemu? bo * *Participatio ejus in idipſum.* Pewien Aloizy Pſal. 121 2.
że Niebieſkiey będźie *participantem* diſtribucyi, * *participatio ejus* ibid.
in idipſum, więc z wielką do niebieſkiego Baranka mowi ufnośćią Confer Pſal
in loco paſcuæ (27) *ibi me collocabit* * więc tuż zaraz przydaie; * *&* 22 2.
ſi ambulavero in medio umbræ mortis non timebo mala. Ci w poſzrzod ibid 4.
ćienia śmierći * *in medio umbræ mortis* ſwego ſię lękaią * ćienia, kto-
rzy finalney nie uczyniwſzy reſtytucycy; ſumnienia obawiaią ſię,
roztrząśnienia; *Tremens factus ſum ego & timeo, dum diſcuſſio venerit;* Reſp: offi: de
ktorzy *tulerunt prædam* á non *diviſerunt ſpolia.* Aloizy w wieczor *ve-* funct. 4 1
ſpere diviſit ſpolia, y więc ći nie trwoży ſobą, przy wieczorney śmier-
telney umbrze *in medio umbræ mortis non timet mala.* * Ci ktorych
virga & baculus consolata * *ſunt;* ktorych paſtuſza czuyna ćieſzyła Pſal 22. 5.
maczuga, ktorym Paſterſka Zbawićiela naſzego na tym świećie nie była w-
zgardzoną *laſka* czyli *łaſka*, oſobliwſzą przy śmierći czuią kon ſolacyą, *ipſi*
conſolati ſunt. Owieczki z trzody ktore parſzywemi nie były zarazone
wrzody, iagniątka z *owczarni* ktore w białey wełnie poraſtały nie w
czarney, ſkopy ktore nie w wilczą przybierały ſię ſkorę, lecz owczą Pſal 64 14.
brały na ſię *inweſtiturę:* *Induti ſunt arietes ovium* * zwykły *ovan-*
tes ingeminare balatus; zwykły przy weſołych chorow Anielſkich
baletach, triumphalne ogłaſzać himny, *clamabunt etenim hymnum di-* ibid
cent. Alo izy, przy finalnym żyćia ſwego wieczorze, przy oſtatnim
śmiertelney umbry mierzchu, (á *crepuſculum* Francuſkim terminem
nażywa ſię (28) *inter canem & lupum*) *wielka* między *wilkiem* á ba-
rankiem czyni diſtinkcyą, bo ludzką, á zatym wilczą (*homo homini*
lupus) z darſzy z śiebie ſkorę, (po łaćinie ſkora odarta ſpolium)
veſpere diviſit ſpolia, iagnięcą; przy przyięćiu Baranka Bożego, z nie- Dict: daſy
winnośći kandorem bierze na ſię poſtać, *Indutus veſtimenta ovium*, * podij Cath.
więc ſłuſznie *more* * *ovantium* triumphalną przez *Te Deum* obwoły-
wa hymnodyą, * *clamabit etenim hymnum* * *dicet.*

Ci ktorych *dum diſcuſſio* * *venerit*, czeka *ventura ira, in die iræ,* Proſa def.
die illâ, * ſłuſznie nie weſołe hymny ale ſmutne nucą prozy, ſłuſz-
nie z prozą za umarłych, umieraiąc apprehenduią; * *Quantus tre-*
mor eſt futurus, quando Judex eſt venturus, cuncta ſtrictè * *diſcuſſu-*
rus; * Ci ktorych czeka *wielki dźien* * *dies magna & amara valde.* Reſp off: def
Słuſznie ſię przy śmierći ſmucą, * *In gemiſcunt tanquam rei* * ale ſię Conf. Amos. 8. 10
ći ſłuſzniey ćieſzą; ktorych wiekuiſta, po Pańſkiey Bożego Ciała wie- ibid
czerzy, czeka * *wielkanoc, Paſcha iam Chriſtus eſt qui immolatus agnus* Hymn Paſch
eſt; ktorych ten wielkonocny Baranek na prawą przy ſobie deſtinuie
ſtronę, * *Inter oves locum præſtans, ſtatuens in parte dextrâ.* Aloizy
pewien że będźie Beniaminem, że ſię ſtanie *filius dextræ;* * że *inter* Proſa def.
oves * *ſtatuetur in parte dextrâ*, y więc ćieſzy ſię nie ſmęći; śpiewa

 weſoło

wesoło nie ięczy; niestaie się *Benoni* * *filius doloris*, ale *filius consolationis*,
(*ipse consolatus est*) bo Beniamin; bo *filius dextræ*. Rachel (*id est* *
Gene. 35. 17. *ovis*) niby owieczka dla ćięszkiego porodzenia, | *ob difficultatem par-*
tûs periclitari cæpit | przed samą śmierćią, swego * Benonem nazwała
syna: *Egrediente anima, imminente iam morte* * *vocavit nomen filij sui*
Benoni. Przećiwnie zaś, grzeszna dusza; niby wilczyca, | *fertur lupos*
Aristot. de natura animalium libr. 6. cap. 35 *omnes intra duodecem dies parere* | dla * łatwego porodzenia, *parturiit*
iniustitiam, peperit iniquitatem * zwyczaynie przy śmierći * *conci-*
pit dolorem, * przy śmierći * *egrediente animâ, imminente morte*, sta-
Psal. 7. 15. ie się Benonem *filius doloris* Pan Bog, *Deus totius consolationis* Aloi-
2. Cor. 1. 3. zemu, | *non* | * *paravit vasa mortis*, * y więcći * *non convertitur do-*
lor: eius in caput eius, nie staie się Benonem ale Beniaminem, smu-
tne nie nući lamentacye, ále wesołe intonuie hymny mowiąc, * *Con-*
Psal. eod. vult. *fitebor Domino*; a to czemu? bo *secundùm justitiam*; coz za tym? *&*
psallam nomini Domini Altissimi. *

Ten Psalm, ktory tymi kończy się słowy; y z ktorego tych kilka
applikowałem textow, w ten czas właśnie napisał Dawid; kiedy mu
Chuzi syn Jemini z pokolenia Beniaminowego razem y z Achimaasem
śmierć Absalona oznaymił; * *Psalmus David, quem cantavit pro*
Tit. Psal. 7. *verbis Chusi filij Jemini* | *id est Beniamin*. | Zwyczaynie | *Chuzy* to
iest *æthyops, niger*, | załobny morzącey śmierći *murzyn, niechyzy* kury-
er, nie poczesny bywa posłaniec, *non boni nuntij baiulus*. Ale ko-
2 Reg. 18. 22. musz? * *Chuzańskim* mieszkańcom | Chusan *id est, nigredo iniquita-*
Confer totũ caput. *tum* | grzechowym czernidłem zeszpeconym na sumnieniu * *æthyopom*
Co zaś niebieskim kandidatom, ulubionym Bogu Dawidom, (*Da-*
vid dilectus) *dobra powieść, kiedy mowia*, ze świata zeyść. Achimaas
Ex cantione S. Adalberti Bogarodźica (*frater consilij*) staie się im miłym konsiliarzem, wierną zgonu ży-
ćia radą; czemu? bo wiedzą co ich w Niebie czeka; tam miłość, tam
radość?; więc ten *lator absentium*; staie się im miły, ta śmierći denuncia-
2 Reg. 18. 27 cya wielką przynosi im radość. *Vir bonus est, & nuntium portans*
bonum Ten pożądany śmierći kuryer, sprawiedliwym Dawidom *in-*
ter seræ tædia vitæ zda się leniwy, Chuzy nie dość chyzy; świątem y
światłośćią się brzydzą; mowiąc *Phosphore* | *tolle* | *diem, quid gaudia*
nostra moraris; życiem sobie przedłużonym przykrzą mowiąc; *Quis*
2 Reg. 18. 33. *mihi tribuat! ut ego moriar!* Takim Aloizy kandidatem; y więc du-
Psal. 67. 32. szą się iak nayprędzey od ćiała rozłączyć y* z *æthiopia* termin bliskiey
duszkoszby mu anticipować śmierći; *æthiopia præveniet manus eius Deo*
A to czemu? bo wie dobrze że *manes* iego ćieszyć się z Bogiem będą;
ex Jubilo S. Bernardi. mowiąc *Mane nobiscum Domine*; wie dobrze że kiedy *mane tulit*
2 Reg. 18 33. *prædam, vespere dividet escas*, y więcći co Dawid po tey nowinie wstę-
Hymn. Corporis Ch. puie do wieczernika zasmucony, *contristatus ascendit cænaculum*, to
on wesoły ćieszy się, bo śpieszy się *ad cænam Agni mystici*. Ci się przy
Psal. 143. 8. śmierći smucą; ktorych prawica nieprawość; *dextera* * *eorum, dexte-*
ra iniquitatis; ći się weselą ktorych prawica sprawiedliwość; *justitiâ*

plena est dextera. Sprawiedliwego słuchaymy Dawida! *Si ambula-* Psal. 47. 11.
vero in medio tribulationis, vivificabis me! czemu? bo *Salvum me* Psal. 137. 7.
fecit * *dextera tua*. Aloizy stáie się * *Chuza*, | id est *videns, pro-* ibid.
phetizans | Duchem nátchnięty Prorockim, przy śmiertelnych angu-
stiách, (*in medio tribulationis vivificatus*) Wie dobrze, że go, iáko
Benjámina, *Filium dexteræ, salvum faciet dextera Dei*. Y więcći, iák
Paweł S. (z pokolenia Benjáminowego) przy śmiertelney *solucyi*,
z tą się oświadcza *rezolucya*: *Desiderium habeo dissolvi, & esse cum* Phil. 1. 23.
Christo, multò magìs meliùs, * (*Meliùs est dissolvi*) Y więcći co
Dawid Psalmy, to on ma *racya*, wesołe z *rezonem*, przy tey smutney
nowinie intonować hymny: *Cantavit* (*pro verbis Chusai* *) *filius*
Iemini, filius Benjamin.

Kiedy sumienny Spowiednik, niby niepoczesny * Chusai, *mali*
nuntii bajulus; świátowym *pacyentom*, á *penitentom*, smutny, przy
komplećie lat żyćia uczyni *komplement*, mowiąc, iák Izaiasz Ezechia-
szowi: *Morieris tu, & non vives*! ná táką sarkáią denuncyacyą, y Confer. 4. Reg. 20
tegoż násláduia Ezechiasza; *flevit fletu magno*: rzewnie płaczą, ná ibid. v. 3
drugą do śćiány odwroćiwszy się stronę, *convertit faciem suam ad* ibid. v. 2
parietem. Czemu? bo iák groch o śćiánę, słowa Bożego náśienie
rzucàli ná stronę; *Euntes ibant, & flebant*! czemu? bo *mittentes se-* Psal. 125. 5
mina. * Aloizy ná łożkowy, czyli (30.) Niebieski oczy obracá-
iąc suffit, ná táką uśmiecha się gazettę; czemu? bo *gazas pretiosas*, rzę-
sistą przynośi do Niebieskiego źniwa cnot świętych kornukopią,
* *veniens venit cum exultatione*, czemu? bo *portans manipulum su-*
um. Każdy z nas ná tákie podobno zdrętwiałby awizy, y swemu ibid.
rzekłby Monitorowi: *A verbis tuis formidavit cor meum*. Aloizy Psal. 118: 161
powstaie, y ták swemu Izaiaszowi Wincentemu Bruniemu, *Læta-* Psal. 121. 1
tus sum in his, quæ dicta sunt mihi, * (*de Letho*) przed Wincen-
tym *exultat*, bo *Victor captâ prædâ*. Przydaie daley w tym Psalmie
Psalmista: * *in domum Domini ibimus*. Aloizy beśpieczniey ieszcze,
bo *in præsenti* przydaie: *Lætantes imus*, y powtarzać nie przestaie,
Lætantes imus, lætantes imus. Y kiedysz proszę Aloizy *Lætantes i-* In vita citt
mus? kiedy *victores captâ prædâ imus*, kiedy *in domum Domini i-* pag. 111
mus. U Dawida, dopiero tám kiedyś *Venientes venient cum exul-*
tatione; u Aloizego iuż *Lætantes* * *imus, imus, imus*, czemu? bo
captâ prædâ, czemu? bo *portantes manipulos*, czemu? bo *portantes*
spolia sua.

Niech się Ezechiasz, fatalny *in peremptorio termino, pro statuitione*
ui odbieráiąc pozew, żali, smući, kwili, mowiąc: *Audivi, &* * Confer Ha.
conturbatus est venter meus, à voce contremuerunt labia mea. Aloizy bac 316. & seq. vers. *
podobnysz odbieráiąc mandat, ćieszy, ráduie, y rozwesela się; mo-
wiąc: * *Ego autem in Domino gaudebo, & exultabo in Deo JESU* * ibid. v. 18.
meo, * Niech śmierć Ezechiaszowi intimuiący obwieszczáiąc głos
Boski, niby boiaźliwą przysposabia Łánią; *Vox Domini confringentis*,

Pſál.28. 9. intercidentis, concutientis, præparantis cervos; * Aloizemu, wſzyt.
kim ludźiom ukryta, zátáiona, niezpenetrowána czáſu śmierći re-
welácya, prowokuiącym do Boga ſtáiąca ſię głoſem: * Vox Domini
ibid. revelavit | ipſi | condenſa, taki od niego odbiera ogłos, tákim on
Niebo obiia echem: Pánie! tyś moim w ſłábośći Ezechielem, (Eze-
Heb. 3. 19. chiel tłumaczy ſię Fortitudo * Domini) Deus Dominus * fortitu-
domea poſuiſti pedes meos quaſi * cervorum; oto, prawi, iák upragnio
na Łáni dla ochłody do wody; ták ná Niebieſkie iuż ſpieſzę, dążę,
pędzę gody; Quemadmodùm deſiderat * cervus ad fontes aquarum,
ita deſiderat anima mea ad te Deus. Niech ſię ná oſtátek Ezechiaſz
* figowym leczy kataplazmem; cùm attuliſſent maſſam ficorum, &
poſuiſſent ſuper ulcus, curatus eſt. Aloizy światowym figę ukazu-
Horat* oda. iąc marnośćiom, y mowiąc: Odi * profanum vulgus, & arceor!
1. l. 3. Schnie práwie od prágnienia, że przy błogoſłáwieńſtwie Bożym, nie
ták prętko uſycha, iáko owo maledikcia JEZUſową okryte * figowe
Márc.11. 21. drzewko, Ecce ficus, cui maledixiſti, aruit. Drzewko figowe w ten
czás uſycha, kiedy ná nim robaczywe obśiadſzy żywią ſię inſekta;
Aloizego źá to, że hoynie żywił, liczne zápowietrzonym rozdawał
pokarmy, epidemiczna warzy inſekta. (hæc) * ficus non florebit,
*Habac. 3. 17.ibid. bo arua attulerunt cibum; * Y tuć iuż Aloizy prawdźiwą owieczką,
* abſcindetur de ovili pecus; * prawdźiwie Izaiſzowym * pokazuie ſię
Iſai 53. 7. báránkiem, Oblatus eſt, quia ipſe voluit, * alećći z tą tylko rożnicą;
ibid. że co támten przed wilczkiem ſtaie ſię milczkiem, (Ovis) * coram
tondente ſe obmutuit, to tu Aloizy ovantes geminat, tum terq; qua-
terq; balatus, y ſwemu Oycu Duchownemu Wincentemu intonu-
Habac.3.19. iąc Te Deum, intimuie; * Super excelſa mea deducet me Victor in
pſalmis, (in hymnis) canentem.

* Izáiaſz tłumaczy ſię Salus Domini, á Ezechiaſz, Fortitudo Do-
mini. Aloizy że go Swięty Bog, Swięty mocny, * Swięty nieśmier-
telny, * od powietrza nie wybawia, że choć * Mocny, z tey go nie
wyprowadza niemocy; że choć * Nieśmiertelny, czyni go śmiertelnym,
Conf: Pſ.117. z tą przećiwnie Dawidowi oświadcza ſię pochwałą: Fortitudo mea, &
14. &.ſequ. laus mea Dominus, (non) factus eſt mihi in ſalutem, * y iáko Ben-
verſus. iamin Filius dexteræ, karzącą ſię całuie Boſką Práwicę; * Dextera
ibid. 16. Domini fecit virtutem, dextera Domini exaltavit me. * Dawid *
ibid 17. Non moriar, ſed vivam, * Aloizy przećiwnie mowi: Non vivam,
ibid. 18. ſed moriar; y przydáie: Caſtigans (peſte) caſtigavit me Dominus,
ibid 19. & morti tradidit me. Kontinuie dáley: Aperite mihi portas juſtitiæ,
Niebieſkie otwieraycie ſię brámy wiecznie zátaráſſowáne, roſtąpćie
ſię zápory; bo lætantes imus! imus! A kiedyż to Aloizy tę świętą
odprawiſz droſzkę? po trzech dniách; to ieſt w Oktáwę Bożego Ciá-
ła, ſwoiey translácyi zápowiada nam Wigilią. Ezechiaſzowi rzeczo-
4. Reg. 20.5 no: Sanavi te, die tertio aſceudens Templum Domini, Aloizy z tá-
ką ſię klaryguie predikcyą: Non ſanabor, die tertiò aſcendam Tem-
plum

plum Domini. á iáko Jędrzeyiowſki (31.) Nowicyuſz z ſąśiedz-
kim dokłada Jędrzeiem Avellinem: Meliùs eſt diſſolvi! Cupio diſſol- In vita citt: pag. 109
vi, & non avelli à Chriſto! Ibo, ibo, introibo ad Altare Dei, qui
lætificat juventutem meam. Y z kądże lætificat? bo Pan Bog diſcer- In vita And. A vellini
nit cauſam ejus de gente non ſancta; y z kądże to vox exultationis?
bo in tabernaculo juſti; y z kądże lætantes imus? bo ad Sancta ſan- Ex Miſſali Rom
ctorum puris mentibus introimus. Dźień ferialny, á ráczey feralny
Aloizego śmierći, nayſolennieyſzym ſtáie mu ſię Feſtem, czemu!
bo gęſte dobrych uczynkow ſwoich kornukopie, ná práwym Ołtarza
Pańſkiego widźi uſzykowane rogu; Conſtituit diem ſolemnem in con-
denſis uſq; ad cornu* Altaris. Rzekłem, Aloizy ſwoiey Translácyi
zápowiedźiał, czyli Prorockim duchem przepowiedźiał Wigilią, ále
nie z poſtem, Ná Niebieſkim Zodiaku, po Piſces Aries, po Ry-
bách idźie Baránek; po nie iuż czterdźieſtodniowey, ále dwudźie-
ſtotrzyletniey ná tym Swiećie abſtinencyi, ná wieczno trwałe Niebie-
ſkiey Jerozolimy (Templum illius Agnus) przy Wielkonocnym
Baránku przenośić ſię Aloizy gotuie gody, mowiąc: Poſt tres (cer- Rythmo vulgaris.
tè) dies, vileſcet piſcis & hoſpes - - - | Cæli fiam | Y Tákći oſtatni
dźień żyćia, Wielkonocą. czyli dniem Aloizemu ſtaie ſię wielkim,
gdy mowi: Hæc eſt dies, quam fecit Dominus, exultemus & læte-
mur in ea, y czemuż exultemus? bo venientes cum exultatione, y
czemuż lætemur? bo portantes manipulos; y czemuż lætantes ibimus?
bo manè tulimus prædam, á veſpere dividemus ſpolia.

Dawid Prorok chcąc wyraźić, iák wielką ná ſercu iego uczyniła
rádość impreſſya, tákiey zażywa expreſſyey: Lætabor ſuper eloquia
tua, ſicut qui invenit ſpolia multa. Aloizy w ten czás ſię naybar-
dźiey ćieſzy, kiedy inni ludźie z denuncyácyi śmierći ſmutek mieć
zwykli nayćiężſzy; á to czemu? bo Beniámina imię, lupi rapacis
nomen, ſtáie mu ſię bonum omen. Lupus ad dexteram commeantium
præciſo itinere, ſi plenô id ore fecerit, inter auguria nullum omnino præ-
ſtantius: nápiſał Piniuſz. Aloizy invenit ſpolia multa, tulit præ- in Hiſt-natu. Lib.8.cap.22
dam, plenò id ore fecit, á przytym wie dobrze, że ieſt z liczby ad pag. 134.
dexteram commeantium, że inter oves ſtatuetur in parte dextera; bo
Beniamin, Filius dexteræ, y więcći nie może mu Duchowny Hario-
lus, diſponuiący Haruſpex poćieſznieyſzcy przepowiedźieć wrożki;
augurium omnino preſtantius, iáko kiedy de præciſo itinere, o bliſkim
źiemſkiey iego podroży, (vita hominis peregrinatio) opowiada mu
przerwàniu. Nowy Izáiaſz, prawdźiwſzy Haruſpex, nowemu Eze-
chiáſzowi, Oćiec Duchowny Wincenty ſwemu ogłaſza penitentowi
Aloizemu: Præcipe domui tuæ, morieris enim tu, & non vives. Coż
ná to Aloizy: Penitentem bydź przeſtáie, nie żałuie żyćia, owſzem
ſię ćieſzy z śmierći, Lætabor ſuper eloquia tua, y czemuż? (quia) in- Pſ. 118. 162.
veni ſpolia multa. | Veſperi diviſi ſpolia | y czemuż? (quia) iniqui- Confer eund Pſal. ad finé. ibid.
tatem odio habui, & abominatus ſum, y czemuż? (quia) Legem tu-
am dilexi.

ibid. Po tych słowách, w tymże záraz przydaie Psalmista Psalmie: *
Septies in die laudem dixi tibi: Siedm rázy ná dźień pokutuiące Da-
wid odpráwuie modlitwy; á Aloizy łzámi zálánc w Krucifix wlepi-
wszy oczy, przez śiedm dni Oktáwy Bożego Ciáła, á swego termi-
nalnych żyćia, śiedm pokutne czytać sobie każe, y głęboką truti-
nuie meditácyą Psalmy. Coć Dawid nie dźiw, że *septies in die lau-
dem dicit*, że śiedm rázy ná dźień ná modlitwę upada, bo lub sprá-
wiedliwy, przećięć iest śiedmiorakiemu ná dźień podległy upadkowi;
Prov. 24.16. *Septies enim (in die) cadit justus*; * Ale Aloizy zá co przed śmier-
ćią śiedm rázy ná modlitwę klęka, kiedy się śiedmiorakiego śmier-
telnego upadku nie lęka? Już tu podobna nie kwadruie rácya, *
Ibid. 15. *Nè quæras impietatem in domo justi*. Záczyna Psalmy pokutne Aloi-
zy. Psalmy pokutne Aloizy? ieżeli pokuta dla grzesznikow, coż A-
loizemu z pokutnemi Psalmámi? *Quæretur peccatum illius, & non*
Psal. 10 5. *invenietur*. Słuchaymy spowiadáiącego się z Ludwikowey Spowie-
Confer. in vi dźi, iego Spowiednika Kardynáła Bellarmina! ten pod sumnieniem
tá citt. P. Gal niewinne iego zeznał sumnienie, *Confessus est (Confessionem) &*
luci pag. 142. *non negavit*, zeznał, y nie záparł, że skoro się raz Aloizy ná Chrzćie
143.
Joan. 1. 20 Swiętym, czárta, świáta, y ćiáła záprzał, nigdy się więcey do nich
nie przyznał; że cáłe Aloizego żyćie było iednym Zywotow Swię-
tych Owocem, y niby Rayskim samemu rezerwowanym Bogu
Drzewem, *Arbor scientiæ boni, (non) mali*, y owszem tákie by-
ło tego wielkiego Kontrowersisty, y innych, (*in Congregatione Ri-
tuum*, do Beatifikácyi nászego Ludwika, pod prezydencyą Cardiná-
idem ibid p. ła Ponenta Capponi Ludwika, kontrowertuiących Examinatorow.)
5.&143. bez kontrowersyi zdánie, że w Boskiey od obięćia rozumu, od śie-
dmiu lat był utwierdzony w łásce, *Septimus dies erit vobis sanctus*,
ia mowię: *Septimus Annus fuit huic sanctus*. A ieżeli ták iest, y coż
Exo. 35 v 2 Aloizemu z pokutnemi Psalmámi? oto rozumiałbym, że kiedy
przez cáłą Bożego Ciáła Oktáwę, zá widome y wiadome profanácye
y nieuszánowánia utáionemu w Przenayświętszym Sakramenćie
Ps. 67. 26. Bogu, solenną lud Chrześćiański *in choro & foro* czyni reparácyą:
y stánąwszy pięknym kołem, z adorácyą biie czołem, | *Prævenerunt*
ibid.
Ps. 148. 12. *Principes conjuncti psallentibus, in Ecclesiis benedicentes Deo Domi-
no*, * *qui est in Sancto* | * w ten czás Aloizy stáwa * *in medio Ju-*
ibid. *vencularum tympanistriarum*, (boć záwsze wespoł *Juvenes & Vir-*
ex cantilena
natalis Dni. *gines laudant Nomen Domini*) A iákże stáwa? * *Ibi Benjamin ado-*
ibid. *lescentulus in mentis excessu*; światowi exorbitanći, niby głupsze od
bydląt stworzenia, (boć przećię *cognovit bos & asinus, quòd ibi e-
rat Dominus*) niechcąc czerpać z pochodzącey od Niebieskiey Jero-
zolimy krynicy, * *de fontibus Israel*, ále ráczey we wszetecznych
kał nieprawośći łepcący kałużach, szkaradne *Læsæ Majestatis Divi-
næ*, przy zwykłych kontemptách, irrewerencyách, profanácyách,
popełniáią *excessa*, owosz Aloizy zá pokutę w głębokim Psalmy po-

kutne trutynuie entuzyazmie, *in mentis excessu*; toć Benjamin, á
Benjamin, nie *lupus rapax* lecz *Agnus occisionis, oblationis*, bo tym
sposobem razem się staie *Agnus exspirans y agnus peccata mundi im-
mundi expians*.

Po * psalmach pokutnych; * następuie Antyfona; *Ne reminiscaris*;
lecz Aloizy, pierwsza icy tylko, qwadruie ći połowa; Możesz wpraw-
dźie mowić; *Ne reminiscaris Domine delicta parentum nostrorum*;
ale druga do ćiebie nie reguluie się tak dalece kategorya *neq; vindi-* *Tob. 3. 3.*
ctam sumas de peccatis nostris; á choćby wielkie(czego nigdy niebyło) *In vita citt.*
znaydowały się u ćiebie grzechy; iużby ći dotychczas z Magdaleną *pag. 143.*
były odpuszczone. *Remittuntur tibi peccata multa: quoniam dilexisti mul-
tum*, (*quoniam dilectus es multum*).

Po siedmiu dniach *octavarij Corporis Christi* w Brewiarzu * krot-
kiego Aloizego żyćia terminalna następuie Oktawa; á po śiedmiu
Psalmach pokutnych w Brewiarzu, Kapłańskim idźie zaraz * *ordo
commendationis animæ*. Zbliża się ostatni śmierći termin, á Aloizy,
sercem, myślą, wprzod ieszcze niż duszą, iuż się od świata oddala, y
iako prawdźiwy Beniamin, wolą y chęć, styl y słowa, z Beniami-
nowym synem (*sum de tribu Beniamin*) z Swiętym, stosuiąc Paw- *Rom. 11. 1.*
łem; powtarzać nieprzestaie; *desiderium habeo dissolvi multo magis me-* *Confer. &*
lius: (*Melius est dissolvi*) Oto (mowi) „ Nayukochańszy JEZU *vitæ cit.*
„ iuż *septies Laudem dixi tibi*: przez 7 dni twego(Bożego Ciała) festu, *pag. 109.*
„ wielbiłem ćię na źiemi, teraz w niebie pragnę ćię wielbić woktawę:
„ *octava*; *spei meæ perfectio est*; Pragnę, pragnę, pragnę, *Cupio dissol-*
„ *vi*; *Concupivi salutare-Expectabo salutare tuum Domine*. (Tu w Psal- *S. ambros l*
„ mie 118. ostatnia alphatu Hebrayskiego przegradza Litera *Thau* *) *5. in Luc. 6* *Psal. 118. 174*
„ Naznacz Pánie przy konkluzyi, twego *Ciała* festu, znak na czele *&166*
„ moim zbawienny; á ponieważ przez Ezechiela *kazałeś*, y *zakazałeś*
„ *omnem, super quem videritis Thau, nè occidatis*; *à Sanctuario inci-* *Ezech. 9.6.*
„ *pite*, to ia tym zbawiennym nacechowany Znakiem, bespiecznie
umierać będę, *Expectabo* * (*Sanctuarium*) *salutare tuum Domine**, *Psal. 118. 16.*
„ Jużże tedy; * *Appropinquet* * *deprecatio*, -*intret* * *postulatio-mea in con-* *ibid. 169. &*
„ *spectu* * *tuo Domine!** „ *Zbliżyła* się przed Boskim konspektem go- *170.*
rąca Aloizego postulacya, y iuż się iuż od świata oddala; á solenny
przed Boskim obliczem sprawuie ingres, * *intrat in conspectu Domini*,
przy tym wspaniałym tryumfie, na źiemi zaczętą iuż w niebie za-
kończy hymnodią, * *Eructabunt labia eius hymnum*. Aloizy iuż u-
miera! y owszem niech umiera. Tu tylko BOGA chwalił, mowiąc *ibid. 171*
TeDeum Laudamus, * tam y BOGA za nas błagać będźie, mowiąc: *Sal-
vum fac populum tuum Domine*, y oraz chwalić go na wieki nie prze-
stanie. Y także iuż umierasz Aloizy? nie umieram, owszem żyć do-
piero zaczynam, * *Vivet anima mea, & laudabit te.** Dotych czas *ibid. 175.*
iak zabłąkana tułałem się owieczka; * *Erravi sicut ovis quæ perijt*, * *ibid. 176.*
teraz iuż z wybranemi owieczkami stałą na prawicy Boskiey odbie-

ram ſtacyą; *Inter oves ſtatuor in parte dextera, inter oves,* bom nie
był *lupus rapax; in parte dextera,* bom prawdźiwym był Benjami-
Loco citato nem, *Benjamin Filius dexteræ.*
cap. 6. poſt * Swięty Ambroży námienił: *Pro Octava multi inſcribuntur Pſal-*
initium. Pſal. 11. 1. * *mi,* á ia wymieniam dwa tylko, * 6. y 11. tym intytułowane nápi-
ſem: * *In finem * pro Octava,* z ktorych finalny ták ſię záczyna:
Salvum me fac Domine, quoniam defecit Sanctus. Już *tandem* Alo-
izy, |*in finem pro Octava*| finalny żyćia ſwego peryod, w ſamą
Bożego Ciáła znayduie Oktawę; *deficit Sanctus;* iuż finalnemi ży-
ćie ſwoie czyſte, oraz y ſolenną tey Oktawy Uroczyſtość konklu-
* Pſal. 11. 6. duie ſłowy: *Salvum fac - - - Salvum me fac Domine,* poki po
ſolenney w Niebie elewácyey; * *nunc exurgam,* nie przyidźie mu
zwyczaynym do Boga zá námi przyczyniać ſię ſtylem, *Salvum fac
populum tuum Domine,* * áby zá zbáwienną ná wſzyſtkie wſpoł o-
wieczki benedikcyą, * *benedic hæreditati tuæ;* Boży Báránek, *qui*
Joan. 12. 31. *tollit peccata mundi, dignetur omnibus diebus ſinè peccato nos cuſto-
dire,* á iáko zwykł záwſze, *omnia trahere ad ſe ipſum,* błądzące po
tey niźinie, ná tym pádole owieczki * *errantes ſicut ovis, quæ pe-
riit,* ná gorę Syon, do Niebieſkich ná wieki przeprowadźił wyſoko-
ści, * *& extolle illos uſq; in æternum,* *áby ták przy tym Bożym Bá-
Joan. 10 16 ranku *fiat unus Paſtor,* y przy tey niewinney Owieczce Aloizym,
fiat unum Ovile.

W Hymnie *Te Deum,* náſtępuie, **per ſingulos dies;* Aloizy oſtá-
tniego dnia żyćia ták ſwoią do Boga kontinuie *commendationem ani-
„ mæ* * „ Przez wſzyſtkie dni żyćia mego błogoſłáwiłem ćię ná źie-
mi Pánie! niechże ćię iuż wielbić w Niebie nie przeſtanę ná wieki.
„ *Per ſingulos dies benedixi te, laudem nomen tuum in ſæculum ſæculi.*
„ Dźiś twego Feſtu Oktawa JEZU! niechże iuż dźiś do Niebieſkiey
S. ambroſius „ przenioſę ſię Owczarni; *Dignare Domine die iſto (in Ovili tuo)*
Loco citt. „ *me cuſtodire.* W tey Oktawie cáłą pokładam nádźieię, (*Octava*
„ *ſpei * meæ perfectio eſt*) że * *fiat miſericordia tua ſuper me, quem-*
„ *admodum ſperavi in te, in te Domine ſperavi, non confundar* * in æ-*
„ *ternum.* „

Wielka náuka! á oraz wieczna tu nas potyka * konfuzya! My
żyć co raz dalcy chcemy, bo w grzechách żyiemy; á Aloizy bez
grzechu; więc choć dźiś, choć tego momentu umierać gotow. *Di-
gnare Domine die iſto me cuſtodire,* czemu? bo *ſinè peccato.* Aloizy
co moment umierać gotow, bo go nieomylny w Niebie czeka in-
greſs, bo *ovis fætoſa, abundans in egreſſibus ſuis;* my umierać nie-
Pſal. 143. 16. chcemy, bo nie mámy ſię z czym popiſać, przy náſzym ná tamten
Confer. ult. verſum Pſal Swiat ingreſſie; bo *in egreſſibus* graſſuiemy, błądźiemy, złą drogą
118 & 5. ſeq. idźiemy; *Erramus ſicut ovis, quæ periit.*

Co Pſalmiſta po tych oſtátnich naydłuższego Pſalmu ſłowách w
náſtępuiącym przydaie, to Aloizy dłuższą znieść nie mogąc żyćia

prolongácyą, powtarza: *Heu mihi! quia incolatus meus prolongatus* Pſal. 119. 5.
eſt, multùm fuit incola anima mea. A náſze też iákie przy śmierći
nárzekánia? w cále *toto Cælo diſtant,* bo do Nieba nie wyglądámy te-
ſkliwie, iák do dżdżu kánia. Czy nie tákaż náſza ſkrucha? *Heu mi-
hi! quia incolatus meus (abbreviatus) eſt, | parùm | fuit incola a-
nima mea!* To pewnie Aloizemu dalſze ſię iuż zprzykrzyło żyćie? Anagr.
iuż ſię iákiego oſmego doczekał krzyżyka? *Bynamniey* ten *Benia-
min,* dopiero *Adoleſcentulus,* dopiero 23. Rok pędźi, a iuż u mety
ſtáwa, *in (metæ) exceſſu.*

Co Job ćierpliwy, *Utinam conſumptus eſſem, nè oculus me vide-* Job. 10. 18. *
ret, * to Aloizy świątobliwie niećierpliwy, dalſze ſobie zprzykrzy-
wſzy żyćie- nárzeka: *Utinam conſumptus eſſem; ut oculus meus vi-
deret (Deum.)* A my iák? wcále opak, y przećiwnie! Podo-
bno nie ieden radby quitował z Nieba, áby tylko nie umierać, áby
ſię náżyć do woli ná źiemi; *Utinam oculus meus non videret Deum,
nè conſumptus eſſem.* Náſladuiemy owego, do żyćia przywiązáne-
go, á oraz ná wſzyſtkie złe drogi rozpáſanego Woluntaryuſza we
Włoſzech, nád ktorym iuż práwie konáiącym, gdy diſponuiący Ka-
płan oſtátnie *commendationis animæ* przemawiał ſłowa: *Proficiſcere
anima Chriſtiana de hoc mundo,* pokrzepiwſzy ſię nie co, y oſtátnie
zebrawſzy śiły, rázem *pianę* z gęby, y te do ſwoiey duſzy śmieſzne
wyźionął ſłowa: *Pian, piano anima mia.* Powoli, práwi: | nie śpieſz
ſię | moia duſzo! niby *pijany; Sta pes, nè labere mi pes,* y czemuż?
boć grzeſznicy *titubante pede* tę oſtátnią odprawuią druſzkę! bo *pæ-
nè moti ſunt pedes, pænè effuſi ſunt (in malum) greſſus, | quia |* Pſal. 72. 2 ibid.
non eſt reſpectus morti eorum. Już widzą, przeczuwáią, że *deſcendent* Pſ. 106. 27
uſq; ad abyſſos, zá to, że *anima eorum in malis tabeſcebat,* więc *tur-* ibid.
bati ſunt, & moti ſunt, ſicut ebrius. Y czemuż Aloizy podobney
nie wzdryga ſię wypráwy? bo wie, że Beniamin, *filius dexteræ,* że
mu mieyſce náznáczone ná práwey. *Exultavit* ten maleńki Benia- Pſal. 18. 6
min, iák iáki Goliath, *ut Gigas ad currendam viam;* czemu? bo *à
ſummo Cælo egreſſio,* y | *ad ſummum Cælum ingreſſio* | *ejus.* Pan
Bog na tym Swiećie niewinnego ſtał mu ſię Obrońcą żyćia, Pan Bog ná
támtym Swiećie do nieſkończoney ſtał mu ſię Zbáwićielem chwáły,
y więcći z Dawidem oſtátniemi Pſalmu 25. | *Pſalmi in finem* | y Titulus Pſalmi 25.
pierwſzemi ſłowámi, przy ſchyłku żyćia mowi: Przy pierwſzym ná
ten Swiat ingreſſie, *Ego in innocentia mea ingreſſus ſum, pes meus ſte-* Conf. ultimos duos verſus Pſ. 25. &
tit in directo. Y więcći przy oſtátnim ná tám ten egreſſie, *Dominus*
ſalus mea, quē timebo? Dominus Protector vitæ meæ, à quo trepidabo? primos duos
Kontinuie Job dálcy w oſtátniey *Officii Defunctorum* Lekcyi: Pſal. 26.
Fuiſſem quaſi non eſſem, de utero tranſlatus ad tumulum; więc y ia,
| po nim y Pſalmách pokutnych w Brewiarzu náſtępuiący | *Ordi-* * Job 10. 19
nem commendationis animæ, po wyiśćiu Duſzy Anielſkiey z Aloize-
go Ciáła kontinuie dalcy; *Subvenite Sancti Dei, occurrite Angeli*

Ordo Comẽ animæ *Domini, ſuſcipientes Animam ejus.* Y iużći Niebieſkie z mieyſca
ruſzćie ſię Hierarchie! iuż Anielſkie wyſworuyćie ſię Chory, ná przy
ięćie źiemſkiego wáſzego Kollegi; *ad ſummum Cœlum ingreſſio ejus,*
& occurſus ejus, uſq; ad ſummum eius, ktory w ludzkimći w pra-
wdźie był ćiele, ále *fuiſſet, quaſi non eſſet,* kiedy nienáruſzoną od
wnętrznośći maćierzyńſkich, aż do grobu dochował niewinność; *de*
utero tranſlatus ad tumulum. Złoſźćie go ná łonie Abraháma, bo był
prawdźiwym Abrahamowego Prawnuka Beniamina náśládowcą; *in*
ſinum Abrahæ Angeli deducant eum, niech Anieli złożą Aloizego Du-
ſzę ná Abraháma łonie, ia tym cząſem Ciáłu iego grob obmyślę ná
źiemi.

Abraham po śmierći żony Sary, w mieśćie Hebron. (*id eſt ſocietas*)
boiaźliwą do ſynow Heth (*id eſt timor, tremor*) nieſie ſupplikę;
Date mihi jus ſepulchri vobiſcum. na ktorą; pomyślną odbiera dekla-
Gen. 23. 4. racią; *In electis ſepulchris noſtris ſepeli mortuum Tuum.* *Powſtaię* y
ibid. ia na podobnąż, ćiała Aloizego *depozycya*; *ſurgo ad officium funeris*
y w Jezuſowym Hebronie, *in Societate JESU*; dla Jezuſowego So-
ciuſza, *o jus ſepulchri* ſamego; śmiele y odważnie upraſzać poważam
ibid. ſię JEZUSA; *Da illi jus ſepulchri tecum*;* boć nie mogę * *in magis ele-*
cto ſepulchro ſepelire eum. * Jakoż tak uczynię; * *nullus (me) pro-*
hibere poterit, quin in monumento ejus ſepeliam eum. Przy grobie JE-
ZUSOWYM *Anjeli,* mieyſce *mieli*; Aloizy; iſtotny Anjoł, więć podob-
ney godźien inſtallacyey; czyli inhumacyey; więc ſłuſznie, niby
przy grobie Jezuſowym; kiedy w Bazylice Fundatora Zgromadzenia
Euſeb. Hier. iego, niby przy Kalwaryey | od ludz kiey á według ſitu; Adamowey
cząſzki tam *złożoney*; tak nazwaney | kiedy przy Rzymſkim, Kapito-
lium, | od ludzkiey w fundamentach znaleźioney głowy tak rzeczo-
nego | niebotyczna potyka go mogiła: *miraculis Clara-tumba.* Aco na
Kalwariey *(podług zdania; Auguſtyna |*a*| Amcrożego |*b*| Hieroni-
a Ap. Greg. ſerũ de Cruce l. 1. c. 18. ma |*c*| Cypriana; Origeneſa, Tertulliana; Euzebiuſza) Sem ſyn Noe-
go po potopie, prorockim ćiało Adama złożył *duchem | ſpiritus carnẽ*
b in Luc. 23. *& oſſa fovet*:| aby tak na iednym mieyſcu y Protoplaſta y Reparator
c in Ephes 5. 14. & Ep. Paulæ ad Marcelli. plemienia Ludzkiego *uterq; Adam* ſąſiedzkie otrzymali groby; To
y Rzymſkie Capitolium podobneż *jus ſepulchri,* potyka; kiedy y
Plantator Zgromadzenia Jezuſowego Jgnacy y niby chwalebny w
Luc. 24. 39. świątobliwośći ſupplantator (bo Syn Jakubow, Beniamin) Aloizy; w
iednym że kośćiele *ſedibus ijſdem placidis in morte quieſcunt.* Ale wię-
cey powiem, kiedy rzekę, że * kalwaryą; Jezuſowym ſamże Aloizy
grobem. Znowu powtorną grzeſznicy na ćiele Jezuſa Eucharyſty-
cznym zwykli renowować mękę, *rurſum crucifigentes*; więc mu Alo-
izy; przy Oktawy Bożego Ciała *Komplećie,* (*tumulo Completa repo-*
nit) grob w Anjelſkich pierſiach wyſtawuie Pańſki; boć Boże Ciało-
Marcelli *non poterat tumulo nobiliore condi* y grobowym przy konkluzyi tey
uroczyſtośći ſtaie ſię Ciału Pańſkiemu tabernaculum *repoſitorium*; *ubi*
repo-

repoſitum fuit Corpus JESU. W tamtym grobie byli Anieli, tu ſą m
Anioł grobem; tamten grob czyſty, żadnego przedtym nie chował
rupa; á w tym grzechowe nigdy nie mieśćiły ſię ſćierwy, *monu-*
mentum novum, in quo nondum quiſquam (quidquam) poſitum *Marc. 6. 29.*
fuerat. Co o Chryſtuſowym Grobie prorokował Izaiaſz: *Ipſum gen-*
tes deprecabuntur, & erit Sepulchrum ejus glorioſum; to tu ſię zpełnia *Iſa. 11. 10.*
widzę zupełnie, kiedy ſtánąwſzy pięknym kołem, biią wſzyſcy czo-
łem, *per hunc, ipſum (Deum) deprecantur,* kiedy ná klęczkach u
grobu Aloizego; (*py*) *in circuitu ambulant*; owi to *Principes gentium*: *Pſal. 11. 9.*
Watykańſkie Arcy-Xiążęta, arcy-Kapłáni, *Principes Eccleſiæ* Rzymſcy
Purpuraći owi to Kardynałowie, Gonzagowie; Perettowie; Aſcolowie
Bellarminowie, Baroniuſzowie; *Principes terræ*; owi to Xiążęta Man-
tuańſcy, Montis ferrateńſcy; Kaſtylionſcy, Margrabiowie, Hrabiowie;
Baronowie;* *&c.* oſobliwie iednak u * *Baroniuſſa ſepulchrum Aloiſi y* *In vita cita*
glorioſum; bo ten *Congregationis Oratorij* Purpurat; oſobliwym u grobu *pag. 133.*
Aloizego był *Oratorem* (iakie teraz; do teyże kongregacyi Fundatora
S. Philippa Nereuſza grobu; w Aloizego kanonizatorze teraznicy-
ſzym Oycu S. upatruiemy nabożeńſtwo); albowiem ten Kośćielny
Annaliſta, całe tam trawił y przeklękiwał dńi y godźiny, y nawet
uważano; że przed śmierćią, przed ſwoią do grobu tranſlacyą, oſtatnią,
o cudzey (ſwoiey y nie mogąc) żanieſiony mocy, u grobu Aloizego zło-
żył wizytę. A tu *Włoſcy* Xiążęta cudzoźiemſkim *Lampada * tradunt,*
bo niemniey tyſiączne temuſz grobowi oddawali wizyty, Monarcho-
wie, Krolowie, Panowie poſtronni, *ſupplicia dona ferentes*; mie
dzy ktoremi niepośledńią w naykoſztownieyſzey * *Lampie* za
wieśił donatywę (włoſkie świadczy żyćie) iako ſwemu przyſpoſobione-
mu kolligatowi Zygmunt Myſzkowſki Marſzałek Wielki Polſki *ibid. p. 134.*
(od ktorego ta iuż teraz świata zlewa ſię (alliancia, w Dom wielki
w Polſzcze, kiedy iuż rozpadana; *podkowa* do *ſtarego* przypadła *konia*)
(32) albowiem Klemenſa 8* y Wincentego * Xiążęćia Mantuań-
ſkiego tak oſobliwą z woiennym (33) Zygmuntem łaſką, certowała
y tryumphowała przyiaźń * *Clementia vicit,* że ſię o nim ſłuſznie
mowić mogło; (*Lechia*) *te genuit,| Jtali |rapuere, tenet nunc Mantua*|34| *Epit Virgil.*
kiedy z całym domem ſwoim przez ſolenną |bo ten Akt, dwoch
Wincentego ſynow, y dwunaſtu przednieyſzych domu tego *ziedno-*
czył oſob: | przez ſolenną, mowię do Domu Gonzagow od nich zo-
ſtał, ziednoczony tak śćiśle, inkorporacyą, że oraz do herbow do
Familiey, do związku powinowactwa, y nawet do ſpadku wſzyſt-
kiego Państwa ze wſzyſtkiem potomſtwem | gdyby Domu Gonza-
gow nie ſtało| był przyięty y przypuſzczony | iako *his formalibus*
w naſzym doczytałem ſię *Wargockim* * y więćći co mędrzec * Pań- *in Epiſt. De. tranſl. Polon.*
ſki Salomon * napomina, *Laudet te alienus * & non os * tuum, ex* *Juſtni. Hiſt.*
*traneus * & non labia * tua*; to ia tu *przypominam*; ze tym bardźiey *Crac 1607.*
czćić kochać wychwalać Aloizego Polacy mamy; ponieważ niby *impr. p. m. 15.*

też

parvulus in gentem fortisſimam. Zoſtawuię tę queſtią bez decizyi.
W tym tedy małym *Kaſztelu*, czy wielkim *Kaſztileonie*, przeſzło
trzyſta, kilkadźieśiąt komputuię Cudow, ſkutecznych ſanacyi Aloi-
zego *Caſti Agni*, czyli *Caſti leonis*, boć ná Niebieſkim Zodiaku,
Leo & Virgo in una ſede morantur, |39.| á ná źiemſkim kiedyś hæ-
Iſai. 11. 6. miſpherze * *Leo & ovis*, | *agnus* | *ſimul morabuntur.* Y tákći zda
ſię, że tam Aloizy, ile dni do Roku, chćiał pacyentow leczyć, y uli-
czyć, gdźie záczął *numerum dierum*, láta ſwoie liczyć; ále y po dźiś
dźień, (z Polſkim * *Caſtileonem* náſzym Swiętym Kaźimierzem w
paragon czyſtośći y świątobliwośći wchodzącemu) ſwemu Ziomko-
wi, przez iego intercesſyą od Boſkich ná duſzy y ćiele plag wyba-
Hymn. S. Caſimiri. wiona cáła Kaſztiliońſka wyśpiewuie *plaga:* * *Omni die* | *iſtum lau-
dat filium* | *Mariæ*, | *horum corpus* | *anima, ejus Feſta, ejus geſta,
colit devotisſima.* Ale coż mowić o innych głownych, ſtołecznych
Mat. 9. 35. Miáſtach, łatwo doyść z Kaſtileonu *ex ungve * Leonem*, dość po-
wiedźieć, że *fama ſanctitatis*, á oraz *donum ejus curationis circuibat
omnes Civitates & Caſtella, curans omnem langvorem, & omnem in-
In director. Cauſarū. Canonizat. L. 1. c. 9. firmitatem:* dość powiedźieć, że poważny Author *Cepari*, ledwie mu
kogo w liczbie cudow znayduie do *pary*, iednym Cudotworcow
mianuiąc cudem, *portentum, miraculum, miraculoſorum.* Dość powie-
dźieć, że trudno wypowiedźieć, iák Bog przy grobie Cudotwornego
Aloizego cudowny, *mirabilis in Sanctis*, | *mirabilisſimus Deus in
hoc Sancto ſuo.* |
Pſal. 67.36 A tu iuż przy podźiemnym Aloizego grobie, wynioſłą Jego aż pod
Niebioſa; niech zważy każdy chwałę, * *Contemplare & mirare e-
jus celſitudinem*, ja tym czáſem wracam ſię do Chryſtuſowego, á
Marc. 16. 5. tam z Magdaleną zaſtawſzy | według Swiętego Márka | *Juvenem
Joan. 20. 12 ſedentem à dextris*, á według świętego Jána, *duos Angelos in albis ſe-
dentes, unum ad caput, & unum ad pedes*; przy finalney mowy o
Aloizym konkluzyi, krotką *à capite ad calcē* uczynię *rekapitulacyą.*

Naprzod przy pierwſzym żyćia poranku; pokazałem, że Syn
Marthy * Aloizy; * *Angelus in albis ad caput* Jesu, bo Chrześną un-
kcyą, niby koſztownym * *Magdaleny* oleykiem námaſzczony, á
przez nabytą białey ſukienki * inweſtyturę; *in albis*; tey głowy przy
ſpoſobionym ſtaiąc ſię członkiem; * źiemſki przy zachowaney odtąd
niewinnośći, á wywroconych ſzatańſkich *śiłach* y *śidłach* Anjoł; *tu-
lit qui prædam * tartari*; á zatym Beniámin; *mane tulit * prædam.*
Hym: Eccl. Powtore przy finalnym żyćia wieczorze; pokazałem że Aloizy *
Angelus in albis, ad pedes JESU; bo niby czołgaiący ſię z *Magdale-
ną* * u nog Jezusowych; (to ieſt ponizonych jego członkow *żebra-
kow*; ubogich) á z *Martą* źiemſkim pokarmem karmiący ich Anjoł,
| bo iako Chryſtuſowi Anjołowie; *Angeli miniſtrabant illi*, tak y
Mar. 1. 13. Chryſtuſowym członkom; *hic Angelus miniſtrabat eis.* | á *Angelus in
albis*, bo na zamian za ſtołowy obrus, śmiertelna potyka go koſzula
pogrze-

pogrzebowe prześćieradło; *involvit corpus* (co tam * *veſte* to tu *ſyn-
done* | *munda*) á zatym Beniamin, *veſpere * diviſit eſcas* (*tulit ſpolia
mortis.*)

Przebacz proſzę Aloizy; á ćierpliwym y w Niebie pokaz ſię być
Jobem, kiedy ſię z nim u mnie ſtaieſz; * *de utero tranſlatus ad tu-
mulum*; kiedy z kolebki proſto przenioſłem ćię do grobu; *ex lecto ad
lethum, ex thalamo ad tumulum, à capite ad calcem*, * *à mane ad veſpe-
re*; niewymierzone, miedzy temi, narodzenia y śmierći twoiey *epo-
chami pochwał* twoich pominąwſzy *intervalla.* Y takći *factum eſt
mane & veſperi dies unus:* Dźień tylko ieden nie całe wyprowadźi- Gen. 1. 8.
łem Aloizego żyćie | *nam* | *manè junctum veſperi diem vocari* | *expe-* Hyma. Ec.
dit | A y to ieſzcze iaki dźień; *non ne duodecim ſunt horæ diei?* |12. Joan. 11. 9.
noctis | á zkompendiowana; moia o Aloizym mowa, co miałá, przy
niewymierzonym, nigdy zupełnie *wykompasſowanym* pochwał iego
kompaſie, dwudźieſtoczterma przynamniey *kompenſować* godźinami; coś
tylko, poranek y wieczor, | *antelucanam prædam & veſpertina ſpolia* |
wtym *Kazaniu wſkazała*; *lingvâ * indice prodit*; á co w ięzyku Gre-
ckim: 23. Alphabet rachuie liter, to ia tyleż właśnie *pominąwſzy* lat A-
loizego żyćia, ſame tylko *wymieniłem* Alpha * y omega; Ioel Prorok
| *id eſt incipiens* |, *napiſał; clamate * Aaa diei*; ia od Alpha *zacząłem* Joe. 1. 15.
y zaraz ſię na omega *zaćiałem*; *Alpha diei, Omega nocti przypiſa-
łem*, ale ſię z inſzemi *popiſać* nie umiem Literami, co Jeremiaſz y E-
zechiel Prorocy tylko trzech A a a zliczyć nie umieli to ia całego 23.
litter alphabetu ſtaię ſię *neſcius inſipiens. A a a Alpha Beta neſcio lo-
qui.* Lubo *Łaćińſkim* czyli *Lakońſkim* ſobie poſtąpiłem trybem *ſtyli gau-
dent brevitate Latini* przećięż ledwo dwie tylko do tych czas zracho-
wać potrafiłem litery; y to Greckie A y O (to ieſt pod A hieroglifi-
kiem generacyi pierwſzey, *à ſpiraculo vitæ*, płaczu dźiećinnego ná
Adama nárzekáiącego * *aſpiracyi*; y pod O hieroglifikiem * *kor-
rupcyi* oſtátniey żyćia ludzkiego, przez śmiertelną *elizyą* annihila-
cyey) Alphę y Omegę, *principium & finem*, metę y centrum zu-
pełnego, żyćia Aloizego, biegu ledwie co wywiodſzy A, com miał
ad plenum vitæ syllabum; *wyśyllabizować, literas proximas * primæ Be* Mund Sym.
Ce De; * aliśći; chcąc co prędzey * *cedere loco*; zaraz mi mowić l. 19. c. 3.
przyſzło, iáko Aloizemu: *vitâ * decedere*; y do * przed oſtatniego
Greckiego Y* *ad vitæ humanæ bivium* (40) przywędrować przyſzło
(*litera, Pythagoræ diſcrimine ſecta bicorni, humanæ vitæ ſpeciem præ-* Virg. Epigr. in append.
ferre videtur) przyznaię ſzczerze, że przytym A y O! *miſ-
cui quadrata, rotundis*; kiedy do tego Rodyiſkiego (świętſzego Jo-
wiſza, Aloizego) koloſſu * ſame tylko dotychczas przyſpoſobiłem
capitella * y *piedeſtały*; * (*ſumma imis connectere tentans*) kiedy go
*à * capite, & ad * pedes JESU*; pokazawſzy; początek z końcem; *
národzenie z śmierćią; * świtanie zkoiarzyłem z wieczorem, á ieſzcze
in meditullio nie *ſtanałem, non tenui * medium Beati* (37) *beatæque vitæ*;

ſamą

diluculùm præparatus eſt egreſſus ejus; ſłuſznie ſpráwiedliwość Boſka,
cáłym mu płáći influencyi twoich potopem, iáſności wiekuiſtey po-
łudniem, ſplendorow Niebieſkich Słońcem.

* Roſſo! Słońce! Południe! nie mniey, y wy ſłuſznie wáſzemu
już błogoſłáwćie Stworzyćielowi, że was do ták koſztownego Aloi-
zemu deſtinował okupu; że go nie gwałtownym przepadáiącym de-
ſzczem, nie odmiánę ćierpiącym Xiężycem, nie Cymmeryiſkiemi
náſłał ćiemnośćiami; ále trwałą y miłą záwſze roſſą, w świátłośći nie-
odmiennym záwſze Słońcem, wypogodzonym záwſze obdarzył po-
Dan. 3. 64. łudniem. *Benedicite imber & ros, Sol & Luna, noctes & dies Do-
mino, benedicite omnia opera Domini Domino.* Naybárźiey iednak
błogoſłáwćie Bogu Aniołowie Swięći. y wſzyſtkie Niebieſkie Duchy,
Ibid. *Benedicite Angeli Domini Domino, benedicite omnes Spiritus Dei
Domino:* że wam nadprzyrodzonego, bo źiemſkiego do wáſzego
komputu záćiąga Anioła. *Wielkie* przy weyśćiu do Nieba ſpráwie-
dliwego człeka, ſpráwowáć ſobie zwykliśćie weſele; *większe* przy ná-
wroconego pænitenta ingreſſie; toć przy Introdukcyi ſpráwiedliwe-
go, á oraz zá cudze grzechy wypokutowałego, (y to Anioła) bydź
Luc. 15. 10. powinno naywiękſze; *Gaudium eſt coram Angelis Dei, ſuper uno pecca-
tore pænitentiam agente (maximum ſit gaudium ſuper Angelo, non pec-
catore pænitentiam agente.)*

Zoſtawuię tu nie przerywaiąc, weſelącycych ſię w niebie, á(wracaiąc
ſię do *przerwaney* máteryi) idę do owych przy grobie Chryſtuſowym
Iſa. 33. 7. płaczących Aniołow *Angeli pacis amarè flebant.* Z śmierći żyćie, z gro-
bu wyprowadzaiąc Aloizego żywot, *ex umbra lucem* pod tych Anio-
łow figurą (według ſituacyi od Magdaleny * upatrzoney | Aniel-
ſkie iego adumbrowałem akcye; pokazawſzy go *Angelum in albis ad
caput JESU,* tudźieſz y *ad pedes Jesu,* a tu trzebaby ieſzcze poka-
Gen. 23. 6. zać Aloizego *ſedentem àdextris Jesu,* ale tey S. Magdalenie de Pa-
ziś uſtępuię funkcyi. Pokazałem Aloizego w łożeczku dźiećinnym *ex
lecto* zaraz przenioſłem go *ad lethum; ad *ſepulchrum electum;* á tu iuż
Pſal. 18. 6. niby *ſponſum procedentem de tumulo ad thalamum ** niech go nam u
każe ta Chryſtuſowa Oblubienica. Moyzeſz taki Beniaminowemu po-
koleniu wrożył prognoſtyk: *Beniamin amantiſſimus Domini; habi-
Deut. 33. 12. tabit confidenter in eo, quaſi in * thalamo, tota die morabitur & inter
humeros illius requieſcet* * á co tam Moyzeſz wrożył, to Magdalena
w ſwoim upatrzyła Beniaminie Aloizym.

Kiedy iuż ſamo Aloizego chwałę ogłáſza niebo, (*Cæli enarrant glori-
am Dei* | *in eo* | kiedy roſſa, ſłońce, południe niebieſką z Bogiem na
niebieſkim firmamenćie oświadczaią mu ſtacyą; *opera manuum eius
anuntiant(ipſi) firmamentum;* niech każdy dźien zabrzmi Aloizego ſła-
wą, *dies diei eructet verbum ** niech każda noc umie, Jego doſta-
Confer. primo 7. ver. Pſal 18. tecznie opowiadać chwałę * *nox nocti indicet ſcientiam;* ia *diem ac
noctem, mane ac veſpere; principium virtutis in die, finem in nocte*

jáśnieiącego *in ſplendoribus Sanctorum,* pokazawſzy Aloizego; już
daley nie mam co o nim powiedźieć, * *Non ſunt loquelæ neq; ſermo
nes.* Już po cáłym Swiećie poprzedzaiącey w Niebie Kanonizácyi o-
bija ſię echo, * *In omnem terram exivit ſonus,* śmiele mowię: *Non
eſt platea, nec vicus, ubi non vocetur, & invocetur Ludovicus.* Już y
ná gránicach Swiáta *rewelowana* o nieograniczoney Aloizego chwale,
Swiętey Magdaleny *de Pazzis Rewelacya: Et in fines orbis terræ ver-
ba ejus..* A iákaż ta była Rewelacya? Oto że herbowny Gonzagow
Orzeł, w nad-Niebieſkim ſwoię Stolicę założył Słońcu, * *In Sole po-
ſuit tabernaculum ſuum,* (*habitabit confidenter in eo*) że Aloizy Bo-
ſki Kochanek, *amantisſimus Domini,* z Pánem JEZUſem *quaſi in
thalamo totâ die moratur;* przy JEZUſowych pieſzczotách, ſtáie ſię
**tanquàm Sponſus procedens de thalamo ſuo,;* a zátym, lubo * *exultavi
ut Gigas ad currendam viam,* lubo dopędźić chętnie umyśliłem cáłe
Aloizego *vitæ curriculum,* y wſzyſtie iego rozmierzyć drogi y śćie-
ſzki; przećieſz dość mi w ingresſie y egresſie, w przyśćiu ná Swiat,
y ze Swiáta zeyśćiu, terminalną iego biegu życia, á moiey o nim
mowy iuż założyć metę, * *à ſummo Cælo (curſus) egresſio ejus, & oc-
curſus, (ingreſus) ejus, usq; ad ſummum ejus.* Już w uwielbionym
Aloizy Ciele więcey mi ſię dotykać nie daie, y co Chryſtus tamtey
Magdalenie nie pozwala, to Aloizy tey tylko tego beśpieczeńſtwa ze-
zwala Madgalenie, *Nolo niſi à te tangi.* Zkładam tedy iuż nie u nog,
ále w ręce, iuż nie w uſta, ále w ſerce jey Aloizego; Już więcey S.
Pacowno! w ſwoich Ewangelizácyą, opowiadánie chwáły iego nie
zákładay nogách; Swięte twoie, ále iuż daremne zámyſły; *Specioſi
pedes evangelizantis *(Pacis.)* Już po cáłym Swiećie ſłyſzemy, *E-* Rom. 10. 15.
vangelizantium bona, (Aloiſii) *ſeſquipedalia verba, ac jugis jugera
laudis.* Zyczyłaś ſobie cały Swiáta okrąg *zwiedźieć,* áby od ćiebie cá-
ły Swiat mogł *wiedźieć* nieograniczoną Aloizego chwałę, **exultâſti ut
Gigas ad currendam viam ** ále czegoś pożądała, tegoś ſię już teraz
doczekała! Już ná Niebieſkim Firmamenćie Aloizego południeie
chwáła? * *In Sole poſuit tabernaculum ſuum,* y ná nim wſzyſtkich
żarliwośćią w ſłużbie Bożey, y w promowowániu chwáły ſwoiey
dogrzewa źiemianow, * *Nec eſt, qui ſe abſcondat à calore ejus.* Już be-
śpiecznie co Chryſtus Pan o Magdalenie pierwſzey, to ja o Aloizym,
mogę promulgować Magdalenie drugiey! *Ubicunq; prædicatum fue-* Mat. 26. 13.
*rit *Evangelium* * *in univerſo Mundo, & quod fecit, (hic, & quod
vidit) hæc, narrabitur in memoriam ejus.*

Ná * Ewangelią, celebruiący Kapłan z práwey ná lewą obraca ſię
ſtronę; więc y ia ſię do Staniſława obracam z práwey, od Aloizego
iáko Benjamina, *à Filio dextræ.* Wzwyſz mianowane Benjamino-
wego prognoſtyku ſłowa, * *habitabit in eo,* Gloſſa interlinearis czyta;
habitabit in ſua ſorte. Do zupełney y to przybywa Aloizego chwały,
że przy ninieyſzey Introdukcyi, * *In Sole (& Luna) ponit tabernacu-*

lum suum, kiedy pod dwoiákim ná Niebieſkim *Taborze* zoſtaie *Taborem*, námiotem, bo w kompánii z Koſtką, *habitabit cum sua sorte.* A kiedy Stanisław pod Choćimiem ſwoie, bo Polſkie, pod Ottomańſkim Xiężycem oſadźił námioty; co Aloizy *in Sole*, to on *in Luna posuit tabernaculum suum.* Y więcći już iák piękna ta Luminarzow Para! *Quàm bene conveniunt!* Tu cáły upatruię zgromadzony Zodiak, *Sol mihi sat solus, Luna sat una mihi*; Aloizy zá ſwoie *manè & vespere*, już *præest diei, præest meridiei*, więc *Luminare majus*; Stanisław *præfuit* oraz w tey okazyi, y *obfuit nocti*, więc *Luminare minus*. Co tam Samuelowi, (*id eſt posito à Deo*) przy pierwſzey w Izraelu ná Kroleſtwo inauguracyi, ná Benjaminowe *losy* y *kośći* padły Pokolenie? to *posito à Deo*, Boſkiemu Námieſtnikowi Oycu S. przy oſtatniey dnia y mieśiąca Roku oſtátniego, ná krolowánie wiekuiſte w gornym Sionie, Apoteoziey; ná Benjamina, ále y Jozefa ſzczęśliwie *Los, Koſtka* upadła; kiedy nam *Loiſa* (44.) Ludwika, urzućiła z *Koſtka: vix credo; unquàm alea fuerit quòd tam bene jacta*; á ták już widźiemy, *Los z Kośćia, Loiſa z Koſtka*, Benjamina złączonego z Jozefem. *Applicuit Samuel omnes Tribus Israel, & cecidit SORS su-*
Reg. 10. 20. *per BENJAMIN.* Kto przy *Koſtce* wątpił, to już przy tym *Lośie*; o nieporownanym *Societatis* niech nie powątpiwa ſzczęśćiu, kiedy *Pater Consociationis* Oćiec Swięty *opera digitorum eorum, u-*
Psal. 40. 12. *trumq; Indigetem* dla wſzelkich jey *indigencyey* ná Niebieſkim oſadźił Firmamenćie, (*in duobus*) *digitis appendit molem* (*Cæli.*) Już odtąd *Societas lube* z JEZUſem ponáwiać będźie śluby, kiedy ſię jey Anielſki Paranimph Koſtka, *digitus annularis*, pierśćiennym już ſtáie palcem, *ſponsalis arrha Coronæ*, kiedy *digito non altior uno*, (45.) Aloizy *Benjamin minimus*, oſtatnim naymnieyſzym zauſzniczym ſtaie ſię jey palcem, *digitus minimus auricularis.* * Już odtąd Prześwięte Societatis * *auditorium*, dalſzych nie obawiay ſię zárzutow, *ab auditio-*
Psal. 111. 7. *ne mala non timebis*, iákoby Stanisław nie był Jezuitą; kiedy ten pierśćienny palec z ſąśiedzkim zauſzniczym, złotolitym zobopolney Kanonizácyi, niby koſztowney Ignacego záuſznicy już zálito-
Joan. 1. 11. wany *ogniwem*; kiedy Stanisław dźiś tu *in propria venit, & sui eum recipiunt*; kiedy z Socyuſzem Gonzagą do ſwojey ſię wraca Familii, *noscitur ex socio, qwi non cognoscitur ex se.* Maſz zá co z Judithą wychwalać Boga Prześwięta Societas! | *Judith, id eſt laudans Deum* | że ćię wſzyſtkiemi, ktoremi ſię Judith w Betulii, | *id eſt domus parturiens Dominos* | záſzczycała, y przyozdabiała kleinotámi; Namieſtnik iego przy twoich z JEZUſem záręczynách; w Rzymſkiey Be-
Judit. 10. 3. tulii | *in domo parturiente Dominos, Sanctos* | przy Kanonizacyiney *Investiturze*, uſtraja, ozdabia, ubogaca, *Judith induit se vestimentis jucunditatis suæ, assumpsit dextrariola * & lilia * inaures * & annulos * & omnibus ornamentis suis ornavit se.* Niby bogatemi przy-
ozdabiaſz

ozdabiaſz ſię manellami, kiedy Aloizego za Beniamina przyimu-
iesz, *filium dextræ manûs, assumis * dextrariola.* Niby liliowym
wdźięczyſz ſię bukietem, kiedy Koſtkę za Liliowey czyſtośći wi-
taſz Jozefa, *assumis * Lilia.* Niby, nie ſłychaney piękności za-
ſzczycaſz ſię zauſznicami, *assumis * inaures* w Aloizym *in digito*
auriculari, w tym łaſkawe w intercessiach ſwoich maiącym ucho, y
niby też przy uchu Jezusowym, ſpoczywaiącym, Beniáminie. *In-*
ter humeros illius requieſcit. * Niby ſzlubnym á koſztownym kle-
iſz ſię pierśćieniem, *assumis * annulos* w Koſtce *in digito annulari*
w tym, zaſzlubionym z Maryą Paranimphie, y niby też, nowo-za-
konnym iey oblubieńcu Jozefie, *quaſi in thalamo totâ die mora-*
tur. ktory iuż ſobą, niby ſzlubnym pierśćieniem, z Niebieſkim
zaſzlubia ćię Oblubieńcem, *annulo suo* (*se*;) *subarrhavit te.* Tego
Oblubieńca *utraq; latera cingunt*, Aloyzy z Koſtką, Aloizy iako
Beniamin *filius dexteræ*, z práwey; za to że dobrze doczeſne odbył
mane & veſpere dni całe na wieki na niebieſkich z nim trawi delcy-
ach; *quaſi in thalamo tota die moratur*; Stanisław z *lewey* iako (Brat *Le-*
vi) Jozef z drugiego ſtawa boku *inter humeros illius requieſcit* á tak
iuż *Læva huius sub capite Jesu & dextera illius amplexatur eum.*
Lecz dźiśiay te iuż przerywaią niebieſkie, á źiemſkie czynią delicye
*Tanquam ſponsi procedunt de * thalamo suo.* * Nie máſz, tęgo, kto-
ryby ſię przy tym Processionalnym ingressie, na tryumphalne nie
zdobywał głoſy; *non sunt loquelæ, neq; sermones, quorum non audia-*
tur voces eorum. Cała tym Kanonizácyinym, applauzem; *zagrzmia-*
ła, runeła ziemia, * *in omnem terram exivit sonus*, y nayoddaleńſze
Jndyiſkie Krainy przyzwoity *Sanctorum Jndigetum* iuż im tytuł
daią, * *& in fines orbis terræ verba eorum.* Nie idę tak daleko,
ale w domowych Polſkiey Metropolii zawieram ſię ſzrankach. 1. Paral. 11.
Między walecznemi Woyſk Dawidowych Hetmanami, dwoch ni- 27. & seq.
by też *á Polonia* rzeczonych znayduię Polonites (46) zbroynych
Sarmatow. (*Polonites.* * *id eſt armatus*,) á oraz dwoch *Mazobi-*
tow * Obeda y Jaśiela, Maſobia tłumáczy ſię *ſtatio Domini*, * O-
bed, *opus*, * á Jaśiel *operarius * Domini*, iako y Hesrona *Carme-*
litem, * y Ethai *de filiis Beniamin*, * (*Heſron veſtibulum*, * *Ethai*,
adventus eorum) á miedzy, Jzraelſkiego Ludu, do obiecaney zie-
mi wchodzącego, wodzami, upatruię Jessui, *á quo Jeſuitæ*; Jessui zaś
tłumaczy ſię *æqualis*, Stanąwſzy iuż, *in * ſtatione Domini*, w obie-
caney gorney Paleſtyny Ziemi, ſtawaią tu, *inter * veſtibulum &*
altare, dway * rowni ſobie ż * Jessuickiey milicyi, Jgnacego Syno-
wie, do Polſki wielką maiący relacyą, * *Polonites armati*, Aloizy
y Stanisław; * *opera ac * operarij Domini*; Aloizy * *de filiis Benja-*
min, ale nie *lupus rapax*, lecz przy oſobliwſzey, do Karmelu in-
klinacyi (44) *Carmelites*, (*id eſt agnus circumciſus*) á Stanisław.
de filiis Joſeph; * *Polonites de * Maſobia*, Polſki Mazowiecki Juno.
N2. ſza

ſzá, młody Panicz (48) więc * *in adventu eorum*, iuż: tubalnym
Dan. 3. 5. intonuię y obwoływam głoſem. *Vobis dicitur populis, tribubus, & linguis, in hora qua audieritis ſonitum tubæ, & fiſtulæ & cytharæ, Sambucæ, & Pſalterij, & Symphoniæ, & omnis generis muſicorum. Cadentes adorate (Dominum in Sanctis ejus.)* Staniſław y Aloizy; ſą Jozef y Beniamin ſtaro-zakonnego Jakuba Synowie, á za-
ſuetonius tym 2. Nowo-zakonni *Boanergetes; filii tonitrui, ſunt filii.* Co
ſleidanus. Tiberyuſzowi napiſano; *in caſtris genitus, Patriis nutritus in armis,* to ia, każdemu z nich, przypiſzę; bo ći; *gemelli fætu* Swięci *in aſtris geniti*; iako; Pampeluneńſkiego Bohatyra wychowańcy byli *Patriis nutriti in armis*, y więc ći iuż tym *Domini Sabaoth, Domini exercituum.* Synom! w *Kotły*, iak do *boiu, nie chce* Pacowna, *pokoiu; w trąby polnego, Marſa bitnego uderzcie!* Już ci Warſzawſka Syreno! * *opowiadam*; że ci *woynę S. Pacowna wypowiada*, iuż cię Warſzawſki obywatelu, do batalii *wyzywam*; bo ſię ta; heroiczna *Amazonka*, niebieſká Aloizego *amazya*; z woiennym *odzywa* Claſſicum. Ale iakaż to woyna, o to *certamen amoris, & bellatori ſunt tibi bella thori.* Y iakież to Claſſicum? Oto *canitur tubâ in Sion,* * bo
Confer. Joel 2. 15 & 16. *egreditur* Aloizy, * *ſponſus de cubili ſuo*; y Staniſław *ſponſus de thalamo ſuo.* Y więc ći iuż, * *Vocate cœtum, congregate populum, co-*
ibid. *adunate ſenes*; czemu? bo * *Sanctificata Eccleſia (Societatis,)* bo w tuteczney Bazylice, *congregati ſunt parvuli, & ſugentes (Mariæ) ubera.* Na ten głos ſtawaią, y pięknemi iuż ſię wſzyſcy ſzykuią ſzeregami. Naprzod Sarmaccy Satrapowie, *Patriæ ſtatores, ac Reipublicæ, geruli, horum JESU filiorum bajuli*, pierwſzą w tey Trans-
Pſal. 67. 26. lacyi zabieraią ſtacyą; *Prævenerunt principes.* * Tuż zaraz tuteczni przybywaią y łączą ſię obywátele, z herbowną * Syreną, tryumphalne przyſpiewuiący Hymny, * *conjuncti Pſallentibus*; ſtawaią
ibid. wſzyſcy w Kośćiele iuz teraz wcale Gonzagowym, (bo od *Ludwiki* Krolowey dedykowanym, á *S. Ludwikowi* konſekrowa-
ibid. nym,) świątobliwych Swiętey *ſpiewaczki*, Matki *Chantali* |49| Corek; * *in medio juvencularum tympaniſtriarum*, y z tamtąd, * *Be-*
ibid. *niamin adoleſcentulum* Aloizego, tudzież y *Joſeph adoleſcentulum*
Joel 2. 17. Koſtkę *in mentis exceſſu*, z *exceſſyonalną*, umyſłu konſolacyą, do tuteczney wprowadzaią Bazyliki, *deducunt velut ovem Joſeph.*

Nie chciał * *inter veſtibulum & altare, latere, ſummus ſacerdos* Jaśnie oświecony y Nayprzewielebnieyſzy *S. Sedis* * *Legatus à Latere.* * Xiążę Jegomość PRYMASS, przy tey ſolenney *cultûs Duliæ*; promulgacyi; y tak, nie tylko ten Polſkiego *Jttaku* y Dulyi |50| Xiążę, Sarmacki Ulyſſes, (ktorego nam Boſka na Polſkim Vice-Reyſtwie oſadziła Ręka, y niby też, u maſztu *boni publici onera-*
Hor. ep. 1. 2. *riæ, ad veliferi robora mali* przywiązała, *quid virtus & quid ſa-*
Pſal. 57. 6. *pientia poſſit, utile, propoſuit nobis exemplar Ulyſſem*) na te przyiemne Warſzawſkiey * Syreny, *incantantis ſapienter*, nie iuż *incâ-*

tacye, ale *dekantacye*, Pańſkie *woskiem* *nie zatykał uſzy, ale owſzem, dawſzy publicznym łaſkawe ucho expoſtulacyom, á wyſokiey (*ex Atavorum editis Regum ac ſummi ſacerdotij* *(*ceris*) nie dogadzaiąc powadze, ſam w *oſobie* życzył *ſobie* iako Polonopolitanus Metropolitanus; tę ſolennizować apoteozyą; y *ad deſtinatam S.* * *ſedem*, do Bazyliki, tey ſtołeczney (Krolestwa Polſkiego á oraż Prowincij *Societatis* Litewſkiey) Metropolii, tych do Polſki relacyą maiących SS. poſągi, na *piaſtuiących Piaſtowſką* Monarchią przenieść , barkach, *Os, illis, voluit humeroſq; dare quæ ſummi ferunt faſtigia Regni*, aby tak ten Jozef y Beniamin, *amantiſſimi Domini*, przy ſwoiey; w herbownych iego Krzyżach, mieśćić ſię mogli introdukcyi, *inter humeros illius requieſcere*, lecz kiedy *dolor calculi*, * ſprawuie *Lithoſtrotos (id eſt | lectum, | ſtratum Lapidibus,)* y podiętą na ten Syońſki ingreſſ *drogę*, temu *drogiemu* Panu, *kamiennym* * tamuie y zagradza brukiem ſłuſznie *hoc* * *calculo, candidoq; donatur Lapillo; Primus, huius nominis Pontifex*, Staniſław Koſtka , *ſuccedaneus, Ludwika*, y *Dioeceſanus* Staniſława, á tak choć w cudzey Dyecezyi, przecież, *tych* Swiętych, *nominis et Loci-ordinarius* Paſterz, *Paſtor & Agnus*; Jakoż temu, ta właśnie przyzwoita funkcya Biſkupowi, w ktorego Katedrze; ſzczegulną w Polſzcze prerogatywą; w Prałac-
kich Prymaſſowſką godność ſtarożytność inſtallowała, ſtallach, kto- Ezech 17. 3.
ra po dziś dzień tę Xiążęcą Mitrę, *aquilæ grandis magnarum alarum ſibi inquilinæ*, miedzy domowemi zawſze u śiebie upatruię Jnfułatami, zwłaſzcza teraz, Jmię *Staniſława* * y *Koſtki* * wyrażaiących widzi *Antiſtites, (me indigno inter medio tantum) ſolij Canonico-Primatialis, ab utroq;* * *latere*, w ſwoich ſtallach *adſtites; ſpe-*
ctat binam cidarim | purpurâ coccoq; bis tinctam | * *Staniſława*, pier- Exod. 26. 3
wſza z nich Jnfuła *czerwona*, * bo w purpurze Krwi, y godnośći Antenata |47| zmaczana: * *Kamienieckiego* Biſkupa, quá opata * *Czerwinſkiego*, á druga, *Koſtki*, czyli Roſtkowſkiego, (*quod perinde eſt*) purpurowa; bo we krwi Domu Koſtkow naybliżſzey, przy
śćiśle Kolligackiey z tym S. *Philadelphiy, tincta per totum Phila-* Jerem. 13. 9
delphſkiego Jnfułata, iako urodzeniem, tak, y inklinacyą, prawdziwego S. Koſtki Philadelphczyka. (*Philadelphia id eſt Locus conceptionis; amor fratris.*) quá *dobrze* właśnie tey Dyecezyi zaſłużonego *Dobrzyńſkiego* * Archydyakona. Tey tedy Katedry, (gdźie y ia iako Pułtowſki, tą z S. Koſtką ktory ſię mianował *Staniſlaus* de *Pultovia* | 52 | rownie z Kolligacką | 49 | zaſzczycam ſię relacyą,) Tey mowię Katedry Biſkup, á Staniſława Koſtki niby ziemſkiey owieczki Paſterz, ſłuſznie w tey Polſkiey Metropolii, ſwego w tey mierze ſtaie ſię Suffraganem y Vices-gerentem Metropolita-
na, y *Te odore*, J. O. *Teodorze cùrrit in odorem ungventorum*, (Cant. 1. 3.
horum,) * á idzie y iako Senator (*á ſenibus nomen mite Senatus habet,*) kiedy iako naymłodſzy laty w Senacie; *hos adoleſcen-*

tulos, Jozepha y Beniamina naymilſzych y naymłodſzych, *puſil-*
los, *minimos*, ktorych, przy tey Jntrodukcyey * *adoleſcentulæ*, (
ibid. *juvenculæ tympaniſtriæ*,) *dilexerunt nimis*, niby też owieczki, *mi-*
Virg. *tes agnellos anniculos*, paſie y prowadzi; *Paſcebatq̃ ſuas ipſe Sena-*
tor oves, Jdzie y iako Paſterz, kiedy w iedney parze prowadzi, y
Aloizego iuż ugłaſkanego Beniaminowego Wilczka, y Staniſława
Jozephowego Junoſzę, baranka; *deducit velut ovem Joſeph*; Kiedy
tych Junoſzow, Paniczow młodych, Panieńſkich młodzieńcow, *a-*
doleſcentulos juvenculos, * niby paſtuſzkow; *braci miłych*: od Panien
Pſa. 22. 2. wyprowadza; á *in locum paſcuæ*: *ibi eos collocaturus* wprowadza,
Apoc.14. 4. *ſequuntur* (*Paſtorem*) *agnum*; | *lupus*; & *ovis*; *Beniamin* & *Joſeph* |
quocunq̃ ierit; *Virgines enim ſunt*.

Przy tey na oſtatek Jntrodukcyi, upatruię ieſzcze] *diligentes nimis*
tych S S. młodzieńcow, * *adoleſcentulos* ſzlazchetney młodzi Pale-
ſtrytow, *pietate*, *ac ſcientia*, *ab utroq̃ ubere*, *cum Lacte imbutos*, ze
Pſal. 112.1 ſwemi, Rodzicielſką władnącemi funkcyą, Profeſſorami, *Laudantes*
& ult. ver. *pueros*, *Dominum in Sanctis* (*pueris*) *ejus*, *qui habitare fecit Ste-*
rilem in Domo matrem filiorum lætantem. Y takci przytym z Rzy-
mu egreſſie, á do nas ingreſſie, *in exitu Jſrael domûs Jacob*, * tych
Confer Pſal dwoch * Jakobowych ſynow Jozefa y Beniamina, młodziuchnych
113.1. & ſeq. Junoſzow, młodoćianych iagniątek, nie tylko weſołemi obijaią ſię
ibid aż pod Niebioſa okrzykami, niebotyczne *Romæ Septicollis* gory,
montes exultaverunt ſicut arietes, ale też y pochyłe Polſki, (od
polney rowniny rzeczoney) pagurki á zwłaſzcza, tuteczny Rezy-
dencyalnego Maieſtatu, *circà campum Electoralem*, *Kollizeuſs*, & *col-*
les ſicut agni ovium. Ani, *de* * *populo*, *barbaro*, ten z Rzymu *per*
portam populi |54| egreſſ, ani *ad populum barbarum*, ten do ludz-
kiey zawſze Polſki ſtaie ſię ich ingreſſ. Wielką, widzę, z Aloi-
zym tamte Kraie obchodziły ſię ludzkośćią, bo ſkoro Magdalena
de Pazis, widziała tego Beniamina, *adoleſcentulum*, w zachwyce-
niu, *in gloriæ exceſſu*, tak zaraz Florencya widziała, *in medio ju-*
vencularum pietatis exceſſum. Jeſzcze *Roma*, ſtawała ſię *Mora*, po-
ſtępowała *pedetentim*, w pożądaney S. beatyfikacyi, á iuż mu na
Cant. 2. 12. *piedeſtałach* wyſtawuiąc *trofea*, y pięcią lat poprzedzaiąc ią; głośiła,
Florencia, * (*Sanctitatis*) * *flores apparuerunt in terrâ noſtra*; Tra-
fiło ſię że ſię śioſtra *Angela* dotknęła, reliqwią Aloizego na *czele*,
y w tym punkćie, boleſnych gangreny punktur pozbyła na *ćiele*,
obſerwowało ten wielki cud Anielſkie *S. Mariæ* * *Angelorum* Kar-
melitek *obſerwantek* zgromadzenie,y Swiętſzemu Æſculapiuſzowi, te-
mu Anjelſkiemu młodzieńcu tryumphalną na ołtarzowym piede-
Martial. ſtale wyſtawić umyśliło *Pyramidę*. A tu iuż, *Barbara Piramidũ*
ſileat miracula Memphis, cudownieyſze tu upatruię widowiſko,
bo wykonterfektowany od Mágdaleny z ſamego w Niebie widzia-
nego oryginału, Aloizego rytrakt, ktory po dziś dzień *konſerwu-*
ie,

ie, Rzymſkie tak nazwanych P P. * *Barbarynek conſervatorium*. Curtius
Nie chćiał Alexander Wielki, tylko chyba *ab Ariſtotele laudari*, *à*
Chryſippo fingi ab Apelle pingi; Nie iuż *credit Judeus Apella*, ale Balinghemin
wſzyſcy pobożni wierzą Katolicy, że Marya Panna, w Cudownym Calendario
tamże we Florencyi Zwiaſtowania Obraźie, Swoię twarz ludzką nie Mar.âno 25
zeżwoliła ręką, ale tylko Anjelſkim dała odmalować, miáſto ręki y mart. pag.
pędzla ſkrzydłem, *Regina Angelorum*. *Voluit nonniſi ab Angelo* 155.
pingi; owoſz znać y Aloizy, niechciał żadną chyba Panieńſką bydź
wykonterfetowany ręką; *virgo voluit non niſi à virgine pingi*; Tam A-
njoł Maryą Boga Wćielonego Matkę; tu náſza Marya Wćielo-
nego na źiemi maluie Anjoła. Nie chćiał Aloizy *pingi* & *laudari*,
tylko od Pacowney, aby ta (będąc z imienia pokoiem) na wzor A-
njołow; ktorzy na Niebie Chryſtuſową głoſili, Aloizego Niebieſką na
źiemi głośiła chwałę: *Gloriam in excelſis*, *in terra PAX*, Tego Ritra-
ktu kopią; *Miles in bello*; Swięty *militantis Eccleſiæ* Wielko Rządca;
przez tę Introdukcyiną przeſyła proceſſyą, *in exitu de Jſrâêl*, nie iuſz
ad populum barbarum; ale *hominibus bonæ voluntatis*; Ludzkośći peł-
nym y dobrey ku Aloizemu woli Polakom; boć do tey Kanonizacyi
y Polſkie dopomagały Proceſſy, Gnieźnińſki; Kaliſki, Lwowſki, Kra-
kowſki, Lubelſki y dwoiáki Poznańſki; á Roku 1605. czterma ie-
ſzcze przed Beatifikacyą mieśiącami | bo ta 26. Paźdźiernika ſtaneła|
ſolenną 21. Czerwcá Aloizemu konſekrował uroczyſtość *Kaliſs*. Jn vita cit. P. 124
Alećiuż teraz nie tylko polna Polſki niżina, *exultatione accingitur collis* Pſal. 64. 13
lecz cale wynioſła, od rádośći; że ſię w tym Rytrakćie doczekála *de-* Gen. 49.26
ſiderium collium æternorum, náſza w gorę podſkakuie źiemiá, *à fa-*
cie | *ſervi* | *Domini mota eſt terra*; *à facie* | *filii* | *Jacob*, | *Benjamin* |
Już co S. Pacowna głośiła woynę, to nam *Sanctiſſimus Miles in bel-* ibd. p. 152.
lo, pożądány | przy tey ſpokoyney y zgodney wilczká y Baránka In-
trodukcyi, | promulguie pokoy. *Pacificus ingreſſus eorum*. Przyimu-
iemy ćię z radośćią Swiętá tego ingreſſu Paranimpho Pacowna! *Pacem*
te poſcimus omnes; Przyimuiemy was z radośćią; *adoleſcentuli*, *iu-*
venculi ſervi Domini; zoſtaiący na zawołaniu ále y wyſłuchaniu u Jſa. 55. 12.
boku Chryſtuſowego; naymilśi: SS. pokoiowi. *Jn lætitia egredimini*
& *in PACE deducimini*; *montes* & *colles cantabunt coram vobis lau-*
dem: Przy tym ſpokoynym y pokoy obwieſzczaiącym ingreſſie; *Pa-*
cificus ingreſſus eorum;; trabalne Pilawy dęby; w oliwną; pokoy przy-
noſzącą przemieniaią y przemnieyſzaią ſię roſzczkę. Przy tym po-
koy obwieſzczaiącym ingreſſie; nie tylko *Principum turres* lecz y
humiles caſæ z radośći podſkakuią; * nie tylko wynioſłe cedry ale y
poniżone hyſſopy; *à cedro quæ eſt in libano*, *usq̃ ad hyſſopum*; nie
tylko wynioſłe deſtynowanego Jntroduktora: przy Herbowney Pi- 3 Reg. 4. 33.
lawie, libany; ále y poraſtaiące Jntroducentow latorośle, z radośći, na
applauz *filio dextræ* & *filio accreſcenti*, gałęziſtemi klaſkaią * rę-
koma, *Omnia ligna Regionis plaudunt manu*. Przy tym na oſta Jſai. ibid

tek zgodnym w pląſach, y applauzach, á zgodliwym bo Wilczka y Baranka ingreſſie; *Pacificus ingreſſus Benjamin minimi ac* * *Joſephi accreſcentis*, * wſzyſtkie naſzey Oyczyzny, *parva & prava; huius minima terræ*, prędką odmianą źmężnieią, zmożnieią, zpotężnieią y zpowa żnieią (*Concordia, res parvæ creſunt*, *(*minimæ*, * *accreſcent.*) * *Pro ſaliiunca aſcendet abies & pro urtica creſcet Myrthus.*

Ale tu iuż przy Niebieſkiey Jntrodukcyi nie poſpolitą obaczy-
Iſai. ibid. wſzy Aloizego w Niebie chwałę, *gloriam in excelſis*; tudzież przy ziemſkiey iego inaugaracyi (*me veriprovido augure*) upatrzywſzy pożądany na ziemi á Polſzcze deſtynowany pokoy, *in terra pacem, hominibus bonæ voluntatis*, iuż nie dáymy więcey ſobie pokoy, ale co żywo, na ochotnika, głośmy wſzyſcy: chwałę Bogu; *Gloria in excelſis Deo.*

S. Magdalena de Paſis cùm eſſet plena Spiritu Sancto, będąc w zachwyceniu widziała * *gloriam in excelſis Dei, vidit Cælos aper-*
Act. 7. 55. *tos*, á iako S. Szczepan, *Jeſum ſtantem á dextris Dei* tak *in mentis exceſſu; Beniamin adoleſcentulum*, Aloizego iako *filium dexteræ*, widziała ſtoiącego na prawicy Boga Oyca, ktory; *dixit Domino, ſede à dextris meis*, ſtoiącego na prawicy Boga *Syna* ktory według tey *inſinuacyi, ſed et ad dexteram Dei Patris*; ſtoiącego na prawicy Boga Ducha Swiętego, ktory ieſt, *digitus Paternæ dexteræ.* S. Magdalena, w ſwoiey reweluiąc nam Rewelacyi, że nie maſz w Niebie więkſzey nad tę ktorą ma Aloiyzy chwałę, niby rzec chciała, że *Deus Jacob: (id eſt Plantator)* Bog chwały Niebieſkiey *Plaſmator*, ktory trzema tylko Cały Swiat zawieśił palcami, *tribus digitis appendit molem terræ*; całą, wielowładną Aloizego
Iſb. 40. 12 chwałę uformował ręką, *totâ dextrâ appendit molem gloriæ* Aloizy; á tak w prawdziwego ſobie przeformował go Beniaminá *Beniamin filium dexteræ ſuæ Deus Jacob plantavit & incrementum dedit.* Y więc ci iuż, wychwalamy cię Wſzechmogący, y wſzelkie dobro czyniący Boże! za tę wſzechmocną Aloizego chwałę; *Laudamus Te, benedicimus Te, adoramus Te, glorificamus Te, gratias agimus Tibi, propter magnam gloriam* (*S* Aloiſij;) Aloizy Tyś *ultimogenitus Unigeniti filius*; Tyś *Agnus Agni Dei*, tyś *filius filii Patris*; Tyś Beniamin *filius dexteræ, ſtans ad dexteram; ſedentis ad dexteram Dei Patris*, więc *ora pro nobis*, więc *ſuſcipe deprecationē noſtrā*; więc: *multiplicatis interceſſoribus* z Staniſławem Koſtką, ktorego ci P. Bog niby Adamowi, kość ſprawuie, *in adjutorium ſimile*, modl ſię za nami, *ora pro nobis, quoniam tu (non) ſolus Sanctus; ora pro nobis*, abyśmy, przy rownaiącey, ſię z twoią, miłośći Bożey, zupełną grzechow naſzych; z Maryą Magdaleną otrzymali amneſtyą, *ora pro nobis, ut qui ſedet ad dexteram Dei Patris miſereatur nobis, in gloria Dei Patris Amen.*

EXPLIKACYA

Mieyſc do zrozumienia przytrudnieyſzych. Ktora referuie ſię do liczby w texćie znayduiącey ſię NB: liczbę kart naprzod trzeba zkońnotować zaczynaiąc od dedikacyi, á tak wyidźie 76. ſtron; y tym ſpoſobem łacno ſię zaraz każde numero znaydźie, bo Numery nie idą zawſze po ſobie y z nieoſtrożnośći w Druku ſą pomięſzane.

w DEDICACIEY

Pag: 1. (N. 1.) Frater germanus moderni Marchionis *Gonzaga Myſzkowſki Wielopolſki*, Palatini Cracovienſis, Ludovicus, Pincerna Regni, habuit conſortem *Potocka* Caſtellani Gracovienſis, ſupremi Exercituum Regni Ducis filiam.

Pag: 2. (N. 2.) Quatuor Archiepiſcopi Gneſnenſes titulo Cardinalitio exornati, recenſentur, *Vincentius Kot, Fridericus Princeps Regius, Bernardus Maćieiovius, & Michael Radżieiowſki*

(N. 3.) Primò, ex capite Joannæ Koſtka Staniſlai Franciſci Capitanei Lipinenſis (Joannis Palatani Sendomirienſis Candidati ad Regnum: abnepotis) filia, *Alexandro Tarło*, Caſtellańo Zawichoſtenſi, nupta, cuius filiam Tereſſiam deſponſavit *Alexander Potocki* Palatinus Smolenſcenſis, germanus frater Celſiſſimi Primatis. Secundo, ex capite dicti *Joannis* Palatini Sendom: qui ex *Odrowązowna* habuit filiam *Catharinam; Adamo Hieronimo Sieniawſki* Pocillatori Regni nuptam, cuius abnepos *Hieronymus* Notarius Regni, deſponſavit *Eliſabetham Potocka* Staniſlai Palatini tum Podoliæ ex poſt Gracovienſis filiam. Tertio ex capite *Sapieharum*; uti eſt apud Duryewſki. p. 57. 82. 88.

(N. 4.) *Camenecum*, paſſim antemurale Chriſtianitatis appellatur.

(N. 4.) Cardinales S. R. E. circa ſuam inaugurationem, *pares Regibus maiores Principibus* audiunt.

(N. 5.) Polonia; ethymon ſuum ex Sclavonica dictione *Pole* id eſt *campus* trahit.

(*N.* 6.) Gentilitia teſſera Domus. Jagiellonianæ eſt manipulus. Affinitas verò intercedit ex capite *Reginæ Mohilenidis* (Sororis *Mariæ* aviæ Celſiſſimi Primatis) quæ nupſerat Michaeli *Viśniovieccio* avo Regis *Michâëlis.*

Pag: 3. (N. 7.) Ex capitè primi in Pruſſia *Koſtkæ* filij, Domini de *Sztemberg* qui conſortem habuit *Barbaram Komorowſka*, ex *Ozarowſka* progenitam, cuius Barbaræ ſoror nupſit *Alberto Korycinſki* Palatino Lencicienſi huius verò filiæ *Kazanowſcio, Uchanſcio & Załuſcio* elocatæ ſunt (uti habet Duryewſki pag: 32.) Jtem ex capite Koniecpolſciorum. ibid p. 71. 79. Jtem ex capite Danieloviciorum ibid: pag: 57. 59. 80.

(N. 8.) Jnſigne gentilitium Domus meæ; vocatur vulgariter *Junoſza* (ex Germanico *Jung ſchaff* deſumpta voce,) quod ſonat Mazovitica dictione *Juvenis herus ſponſus*: Confer Paprocki in utroq; opere tum & Okolſki ac Potocki in operibus Stemmatographicis.

(N. 9.) S. Staniſlaus cum in Romano novitiatu in album Receptorum inſcriberetur, ita vocari voluit: *Staniſlaus de Pultovia.*

(N. 10.) *Roſtkowſciorum* Familia eſt eadem per omnia cum Domo *Koſtkarum*; nam & illo nomine prius Koſtkana Domus uſa eſt teſte

Duryewſki pag: 10. Bielſki p: 173. Unde modernus Jlluſtriſſimus Suffraganeus Luceorienſis, eandem cum S. Staniſlao originem trahit.

(N. 11.) Confer Bibliothecam ſcriptorum Societatis JESU editionis Sotvellanæ pag: 746. & Tylkowſki in vita B. Stan:

(N. 12.) Alluſio ad illud vulgare carmen *Os humerosq́;* dedit.

(N. 13.) Alluſio ad illum textum Geneſis, de Beniamino, *mane tulit prædam, veſpere dividet ſpolia.*

Pag: 6. (N. 14.) Tres tantum, in S. R. E. Cardinalium Elencho reperiuntur nomine *Theodori* inſigniti, *Theodorus Abbas* montis Caſſinenſis, *Theodorus Palæologus* Marchio - Montis ferratenſis & *Theodorus Trivultius* uti conferenti; Ciaconium; Oldoinum patebit.

Pag: 7. (N 15. Primus in ordine Cardinalis; habet annexum titulum Epiſcopatus *Oſtienſis.*

(N. 16. & 18.) Septemdecim vix Cardinales natione Polonos hucuſq́; recenſere valemus. 1. *Vincentius Kot*, à Felice antipapa Creatus & ex Polonis primus teſte Clemente Joanitio.

Hunc nova cardineo texit fortuna galero Sarmatico nulli quod dedit ante viro. Uti habet Paprocki pag: 178. ſecundi operis ſtemmatographici. 2. *Fridericus Caſimirus* Princeps Regius, 3. *Bernardus Maćieiowſki.* 4. *Michael Radzieiowſki* Archiepiſcopi Gneſnenſes. 5. *Zbigneus Oleſnicki* 6. Georgius Radziwiłł. 7. Joannes Albertus Princeps Regius Epiſcopi Cracovienſes. 8. *Staniſlaus Hoſius.* 9. *Andreas Bathori* Epiſcopi Varmienſes. 10. *Nicolaus Laſocki* Epiſcopus Vladiſlavienſis ab eodem Felice Antipapa creatus- 11. *Mathæus de Cracovia* ex Rectore univerſitatis Pragenſis; tum & Pariſino - Sorbonicæ; tum Cancellario Jmp: Ruperti Epiſcopus Vormatienſis. 12: *Alexander Zemovitus* Princeps Mazoviæ Patriarcha Aquileiæ, Epiſcopus Tridentinus. 13. *Jſidorus* Metropolita Kijovienſis. 14. *Venceſlaus* Princeps Lignicenſis. 15. *Albertus* Marchio Brandeburgenſis, Archiepiſcopus Moguntinus. 16. *Joannes Caſimirus* expoſt Rex Poloniæ. 17. *Joannes Caſimirus Donhoff* Epiſcopus Cæſenenſis. Jn quodam meo manu ſcripto perantiquo. ac rariſſimo cuiuſdam anonymi, de Teſſeris gentilitijs & familijs Pruſſiæ pag: 61.expreſſè habetur; *Alexandrum Sieniawſki* (filium ſupra memorati Adami Hieronimi Pocillatoris Regni ex *Catharina Koſtczanka* Joannis Koſtka Palatini Sendomirienſis filia prognatum) poſt obtentam Cardinalatus nominationem Romæ obijſſe. En genuina verba Authoris; *Trzećia Corka Jana Koſtki Woiewody Sendomirſkiego*
„ *Katarzyna była za Adamem Hieronimem Sieniawſkim Podczaſſym Koronnym*
„ *na Brzeżanach; herbu Leliwa z ktorą zoſtawił trzech Synow &c: drugiego*
„ *Alexandra, ktory Kardynałem nominatem w Rzymie zoſtawſſy umarł;* „
Epitaphium tamen eius à Starowolſki in Monumentis Sarmatarum recenſitum pag: 481. nullam horum facit mentionem.

(N. 17.) S. Staniſlaus Koſtka, A. 1550. ultimis Septembris natus An. verò 1568. 15. Aug: denatus 18. annorum ſpatio tantùm vixit.

(N. 19.) Si præfixus 72. Cardinalium numerus diſpeſcatur in 4. partes, quælibet pars habebit 18.

(N. 20.) Polonia paſſim antemurale Fidei contra Turcicam potentiam vocatur.

(N. 21.) Alluſio ad illum vulgarem verſiculum; *Porta patens eſto, nulli claudaris honeſto.*

(N. 22.) *Mercurius Hermes* dictus eſt *Triſmegiſtus*, id eſt ter Magnus eò quod ſimul Sacerdos; Rex, & Philoſophus fuerit.

(N. 23.) Jd eſt S. Joannis in Laterano.

Pag: 8. (N. 24. Signifiacatio *Exarchæ*; ſi pro dignitate Eccleſiaſtica ſumatur titulum Primatis refert. vid. *Moreri* in dict: Hiſt: ſub hac voce.

(N. 25.) *Mieciſlaus* Primus Poloniæ Princeps Chriſtianus fuit ultimus in Principatu, nam eius filius *Boleſlaus Chrobri* titulum Regis aſſumpſit.

(N. 26.) Jnſigne Gentilitium Familiæ *Koſtkarum* vulgari idiomate; dicitur *Dąbrowa* eſtq́; ſolea: Crucibus diſtincta.

(N. 27.) Malachias Archiep: Armacanus in ſymbolis Propheticis Pontificum Rom: modernum Benedictum XIII vocat *Militem in bello*

(N. 28.) Color purpureus Cardinalitiæ togæ,, denotat, eâ, indutos ad effuſionem ſangvinis uſq́; S. Romanam Eccleſiam defendere debere Pileus vero apud Romanos ſignum libertatis fuit

(N. 29.) Octodecim nec plus nec minùs Cardinales tituli S. Theodori in eorum Elencho reperio 1. Gauterius 2. Hugo Bononienſis 3. Albertus Theodoli 4. Ardicius Rivoltella 5. Joannes Malabranca 6. Bobo Romanus 7. Matthæus 8. Gregorius Creſcentius 9. Joan: Caietanus Urſinus 10. Theodorus Palæologus 11. Ferricus de S: Severino 12. Fran: Piſani 13. Nicol: Gaddi 14. Andr: Cornaro 15 Ludou: Cornaro 16 Ptolomæus Gallio 17 Julius Acquaviva; tum & 18 S, Carolus Borromæus quem Jacobus Typotius in Symbolis Principum pag: 125. tituli S Theodori Cardinalem Diaconum initio fuiſſe ſcribit:

Pag: 9. (N, 30) *Paulus Potocki* Caſtellanus Camenecenſis Parens Celſiſſimi Primatis genitus eſt ex *Maria Mobilenide* Mutiorum Romanorum, Batoreorum tum et Palæologorum Orientis Jmpp: nepte, filia verò *Jeremiæ Mobilæ* Palatini Moldaviæ. Nam Joannes Mutius Mohyla, Jeremiæ Pater deſponſaverat ſibi Deſpotæ Serviæ filiam & cum ea Paleologici ſangvinis florem. *Conſtantinus* enim; Palæologorum ultimus, Orientis Chriſtianus Jmp: reliquit duos fratres *Demetrium* & *Thomam* Sororesq́; duas *Helenam* & *Sophiam*, quarum hæc nupſit *Joanni* Moſoviæ Duci, illa vero *Lazaro* Deſpotæ Serviæ; illiusq́; neptis Joanni Patri Jeremiæ in matrimonium ceſſit.

(N. 31.) Die 31. Decembris *S. Sylveſtro* Sacra, celebrata eſt Canonizatio SS. *Staniſlai Koſtka* & *Aloizij Gonzagæ*, in Eccleſia Vaticana.

(N. 32.) Alluſio ad id quod *Lactantius* lib: 1. ćap: 10. ait; *Romuli Remiq́;* nutricem, lupam honoribus affectam fuiſſe divinis.

Pag: 11. N.34.S. *Carolus Borromæus* fuit Archiepiſcopus Mediolanenſis & exindè S. *Ambroſij* Succeſſor; Præſul Ambroſianus.

(N. 34.) *Ambroſia* ita dicta eſt ex Græci nominis ethimo; quaſi diceretur *ſine morte* ſignificatq́; immortalitatem nam credebatur omnes qui veſcerentur hoc deorum cibo immortales reddi.

(N. 35.) S, Ambroſius; natus eſt Anno 333. ſecundùm aliquos, probabiliùs verò 340 S. Gregorius Nyſſenus Anno 381. imò & Nectarius 330. inde conſtat ſingulos ſibi contemporaneos fuiſſe

Pag: 13. (N. 36.) Philomela polonice dicitur *Słowik*

w KAZANIU

(*N.* 1.) *We Francyi y w inßych kraiach, bywaią towarzyſtwa handlow mię-*
Pag: 15. *dzy rożnemi Kupcami; y zowie ſię to* Societas mercatorum.

(*N.* 2.) Teſton *włoſka moneta; ma ſwoię etimologią od* teſta *głowa.*

(*N.* 3.) *Takie ieſt ſymbolum Grzegorza XV. w propheciach Malachiaßa o Papiezach.*

Pág: 16. (*N.* 4.) *Paulo Paul, moneta włoſka; aliâs Juliuß.*

(*N.* 5.) *Takie ieſt ſymbolum Clemenſa X. tegoß Malachiaßa*

(*N.* 6.) Curtius *piße, że Alexander ſwoim wierßopiſom nadwornym za zły wierß policzkiem; á za kazdy dobry Oycowſką Phiippa płaćił monetą numiſma Regale philippos.*

(*N.* 7.) *Miedzy innemi predikciami o Krolach Polſkich; Staniſłâwa Reßki (âlias Reſcij) Opata Jendrzeiowſkiego ieſt, y ta:* manus Congregatorum *y denotuie* Sobieſkiego.

(*N.* 8.) Quatriny *moneta drobna Włoſka.*

Pag: 17. (*N.* 9.) *Tegoß Malachiaßa ſymbolum o teraźnieyßym Oycu Swiętym Benedikćie XIII.*

Pág: 18. (*N.* 10.) *Takie ieſt przyſłowie* Aſpettare è non venire *&c: &c:* è una coſa da far morire.

(*N.* 11.) *Znak zodiaczny: Liſtopada Strzelec.*

(*N.* 12.) *á zaś Grudnia Koźiorożiec.*

(*N.* 13.) Junoſza *z Mazowieckiego tłumaczy ſię Pan młody oblubieniec (vid. Nota* 8. *Dedikacyi)*

Pag: 19. (*N.* 14.) *Jmię pierwße J. W. J. X. Biſkupa Płockiego; ktory na mieyſcu Xćia JMśći Prymaſa ſolenizował* Jendrzey Stan: Koſtka. *á podobneß y Xćia JMśći po Theodorze drugie.*

(*N.* 15.) *Nowiciat Rzymſki gdzie obadway SS. Nowo Kanonizowani zoſtawali, zowie ſię S.* Andrea del Noviziato.

(*N.* 16.) *Czyniąc za doſyć poſłußeńſtwu* Petrus Faber, *w naywiękße gorąca: y o ten ćzas ktory cudzoźiemcom przybywaiącym bywa fatalny, do Rzymu; iechał, y z tey okazyi w krotce umarł, Drews in Faſtis pag:* 294.

N. 17. *Salmeron z Cardinałem Hoſiußem; po Sinodźie Tridenſkim przybył do Polſki; pierwßy w tych Kraiach widźiany Jezuita.*

Pag: 20. *N.* 18 *O tey oſobliwośći* Coduriuſza *świadczy* Orlandinus *l.* 3. *n.* 19 *z tą tylko dyſtynkcią, że nie iuß w dźień narodzenia; ale śćięćia S. Jana umarł.* 29. *Sierpnia. O iego śmierći miał obiawienie S. Jgnacy w ktorym dußę iego do Raiu prowadzoną od Anjołow widźiał.*

N. 19. Hoſius *mieyſce* Societatis JESU *naypierwße w niebie zaſiadł śmiercią ſwoią ießcze przed potwierdzeniem Zakonu wßyſtkich poprzedziwßy* 1538. *Jego dußę S. Jgnacy na gorze Kaſſynu dwa razy widźiał chwalebną raz iako ią Aniołowie w wielkiey iaſności do nieba nieśli, drugi raz iako w niebie, w wielkiey liczbie Swietych, oſobliwßą nad drugie wydawała ſię iaſnośćią.* Orlandinus. *l.* 2. *n.* 38.

N. 20. *Zachodzi relacya* S. Koſtki *do S.* Gonzagi *przez zkolligowany Dom* Gonzagow Myſzkowſkich *vid* Duryewſki *pag:* 88.

Pag: 26. *N.* 16. *Baran, znak zodiaczny Marca, od ktorego mieśiąca, Rzymianie zaczynali Rok rachować.*

N. 17. *w Pierwoćianym Kośćiele Katechumeni zaraz po Chrźćie S. w Wielką Sobotę, wdziewali białe ßaty; y nośili przez całą oktawę, z kąd Niedźiela* Quaſimodo *nażywa ſię* Dominica in albis.

Pag: 27. *N.* 17. *Piratow aliàs łupiezcow morſkich Francuźi ſpecificè nażywaią Korſami bo ich naywięcey z wyſpy* Korſyki.

Pag: 28. *N.* 18. *Alluſia do hymnu zwyczaynego Komplety tak ſię zaczynaiącego* Te lucis ante terminum.

Pag. 29. *N.* 19. *Societas JESU, ma tę prerogatiwę że używa wßyſtkich przywileiow od Papiezow czterem Zakonom* Mendicantium *rzeczonym nadanych.*

Pag. 30. *N.* 20. *w Pośćie Nießpor przed południem ſię mawia, Kompleta od tych ſię ſłow zaczyna* Noctem quietam &c:

Pag. 31. *N.* 20. *To ieſt ſymbolum Ceſarza L Aureliußa Commoda, vid:* Reyſneri *ſymbolorum Jmperatoriorum Claſ:* 1. *pag:* 74.

Pag. 32. *N.* 22. *Alluzya do owego textu o Obrzezaniu Pańſkim* carne minuitur nomine augetur.

Pag. 33. *N.* 22. *Jeſt ſentiment prawie wßyſtkich tłumaczow piſma S. że owa potrawa* pulmentum; *za ktorą Ezav ſtarßeńſtwa zbył Jakubowi była ſoczewicą*

Pag. 38. *N.* 24. *Alluſya do owego wierßyka* Si fueris quarum diviſor particularum, Hanc noſcas artem majorem ſumito partem:

N. 25. *Alluſya; do podobnych ſłow* Sinamus Sanctum pro Sancto laborare *ktore rzekł S. Thomaß Aquinas zaſtawßy S. Bonaventurę pißącego żyćie Swiętego Franćißka.*

Pag. 39. *N.* 26. *Po Francuſku oktawa Bożego Ciała, zowie ſię* La Petite Fête Dieu

Pag. 41. *N.* 27. *Alluzya do przyſłowia Polſkiego* kiedy trwoga to do Boga.

N. 28. *Jtem alluzya do zwyczayney expreſſij;* Poſzedł z ochotą iak do ślubu

Pag. 45. *N.* 27. *Alluzya do zwyczaiu niektorych Katedr gdźie podczas anniverſarzow kiedy ktory Prałat opoźni ſię aż do drugiego nocturnu, y aż po tych właśnie ſłowach czwartey antiſony Officij defunctorum* Jn loco paſcuæ *&c: przyidźie diſtribucyi Kapitulnych nie może bydz* participantem.

M. 28. *Crepuſculum po Francuſku zowie ſię właśnie tak* entre chien et Loup

Pag. 47. *N.* 30. *Wierzch łoßka, po Francuſku zowie ſię niebem łoßka* le Ciel du lit.

Pag. 49. *N.* 31. *vid: notam* 15. *pag:* 19.

Pag. 55. *N.* 32. *Herb* Myſzkowſkich *podkowa; á* Wielopolſkich *teraźnieyßych; Gonzagow Margrabiow Pinczowſkich zowie ſię* Stary Koń.

N. 33. *Zygmunta imię z niemieckiey etimologij pochodzi od ſig co ſię znaczy* wiktorya triumph.

Pag. 57. *N.* 36. *Łaciński ięzyk, na wyrazenie liczby niezliczoney zażywa tego terminu;* & ſexcenti alij.

N. 37. *Supplika po Francuſku zowie ſię* vn placet.

N. 38. *Alluzya do podobnego wierßyka ktory ieſt napiſany w Roterodamie; nad drzwiami, tego właſnie Domu; gdźie ſię rodził* Eraſmus-Hæc eſt parva Domus magnus qua natus Eraſmus.

Pag. 58. *N.* 39: *Lew ieſt znakiem zodiacznym Lipca á Panna Sierpnia więc podle ſiebie zoſtaią*

Pag. 59. *N.* 40. *Ta littera Y nażywa ſię* Pithagorica; *nie żeby ią miał inwentować, Pithagoras; (ieſt bowiem wynaleźiona od* Palamedeſa; *ktory iey wzor przeiął z lotu zorawiow ktore, troiaką linią lecąc taką wyrazaią litterę) ale że ten Filozof wßyſtkich rzeczy dwoiaki zakładał koniec Cnotę y Roſkoß; ktore ſię przez dwa końce tey littery wyrazaią:* Cicero l. de orat

N. 37. *Alluzya do wierßyka* medium tenuere beati

Pag. 60. N. 41 *Ten Psalm 29. zktorego się wzięte y tu applikowane dwa wiersse y 8 taki ma tytuł* Jn Dedicatione domus david.

N. 42. *Jozue po Grecku* Jesus *syn Nave.*

Pag. 61 N. 43. *Zwyczaynie przy Mssy Roratney w Adwenćie, siła świat*ła *po Kośćiołach*

Pag. 63. N. 44. *Ludwik po Francusku* Lovis *a Krol nass* Ludwik węgrzyn; *pisse się Lois iako widźieć w Laskiego Statućie.*

N. 45. *Alluzya do wierssyka o nassym Władisławie Łokietkus* cubito

Pag. 65. non altior uno.

N. 46. *Lubo w vulgacie iest* Phalonites Phelonites *w Hebrayskim iednak texćie iest y czyta się* Polonites *vid: Roberti Stephani Hæbreorum Chaldeorum &c: nominum explicatio pag: 224. edit: Paris* 1537.

N. 44. *S. Aloizy niż Niebieskim głosem do Zakonu Societatis JESU został powołany, miał wielką inklinacyą wstąpienia do Karmelitow Bossych Swiadczy P. Galucci w żyćiu iego włoskim pag: 26*

Pag. 66. N. 48. *vid: nota.* 13 *pag:* 18.

N. 49. *Fundatorka pierwssa Natka y Zakonnica Nawiedzenia N. P. zwała się* Joanna Franciszka Fremiot de Chantal *á tego ostatniego imienia*

Pag. 67. *derivacya* á cantando.

N. 47. *Stanisława Hoziussa Kardinała Biskupa Warminskiego*

N. 52. *vid: nota dedic; 9. pag: 3. w Katedrze Płockiey po Archidiakonie Dobrzynskim, idzie Pułtuski; á po Prałatach pierwsse przed Kanonikami, maią mieysce dway* Canonici *nati każdy Arcybiskup Gniezninski y każdy Opat Czerwinski.*

N. 49 *vid: nota dedic: 7. pag: 3.*

Pag. 68. N. 54. *Nayprincipalnieyssy do Rzymu wiazd* per viam Flaminiam *zowie się* Porta del Popolo.

W TITULE

(w 1. Kolumnie linij 4) in petto *iest termin włoski y znaczy dezygnowanego a ieszcze w Konsistorzu nie promulgowanego Kardinała niby* in pectore destinatum

Lin: 9. Jacob tłumaczy się supplantator

Lin: 16 Nowiciat Rzymski iest pod titułem Swiętego Jendrzeia

Lin: 17. Alluzya do tego że Kardinalstwa passim za nominacią rożnych Koron y Krolestw, bywaią dawane.

Lin: 19 Alluzya do tego że przy Konserowaniu Kardinalstwa dawane bywaią Jmiona rożnych SS. ktorych Kośćioły są przyłączone in titulum *Kardinalstwom, naprzykład Albaniego zowią dźiś* Cardinal di sant Agnese *dla tego że iego Tituł Cardinalstwa iest Kośćioł Swiętey Jagniesski.*

(*Lin: 21*) *Alluzya do tego że Kanonizacya tych SS. odprawiła się w wigilią Obrzezania Pańskiego*

(*Lin: 27.*) *Alluzya do Ceremonij nowych Kardinałow ktorą zowią* Apertio oris.

(w 2 Kolumnie Linij 4.) *Alluzya do owych słow Pharaona do Jozefa* Uno tantum Regni solio te præcedam *Gen:* 41. 40.

(*Lin 8.*) *Biskupi* Dei gratiâ. *a Kardinali w titułach pissą się* Miseratione Divina

(*Lin. 13.*) *Alluzya do purpury Kardinalskiey, ktora znaczy ze ći ktorzy ią maią, powinni do rozlania krwi bronić Wiary S. Katolickiey Rzymskiey.*

(*Lin. 16.*) *Tego Roku przypadło Swięto S. Stanisława Kostki 13 á S. Teodora 9. Listop:*

(*Lin. 17.*) *Allusia do Biretu Kardinalskiego.*

(*Lin. 20*). *Ta iest forma inauguracyi Kardinalskiey* Facio te parem Regibus maiorem Principibus

(*Lin. 21. Beniamin tłumaczy się według niektorych tłumaczow,* filius dierum *że się w starośći Jakuba rodźił.*

Lin. 22. Jozef żył lát 110 *Calmet dict. pág. m.* 441.

(*Lin. 23.*) *Teodor tłumaczy się* donum Dei, *dar Boży.*

ERRATA
w Dedykacyey
Sic Corrige

Pa[illegible]	Linea		Lege.
2.	37.	Soli	Solij
3.	17.	vestIs	VestIs
--	19.	partIbVs	partIb9
5.	29.	nsigniri	Jnsigniri
6	19.	deerare	dejerare
8.	5.	dum	cum.
--	16	PoLonis	Polonis
--	44	29.	(29)
10.	38.	enexe	enixe
--	39	gdecemnem	Octodecennem
11.	5.	Melicertam S. Poli S.	dele SS.
--	13.	Diodatis	Diodati.
--	35.	Euchattam	Euchaitam.
12	16	post decet	adde ut
--	21.	post Natus est.	adde at.
13.	3	Theodoreum	Theodororum
--	16.	post Princeps	adde Si
--	26	NN. AA. PP.	N.H. A.A. PP.

ERRATA
w Kazaniu

15.	29.	trzen	trzech.
17.	4.	dicier	ditior.
--	7.	kterego	ktorego
20.	32.	ex fiijs	ex filijs.
--	34.	Complectatur	compleatur.
--	36.	Ordinia mabilia.	Ordini Amabili.
21.	8.	Kaaetowic	Kadetowie
--	17.	Po lux	Pollux.
28.	37.	Dezolwnią	dezoluią.
--	45.	tatemnicy	taiemnicy.
31.	15	Pośćiałki	Pośćiołki.
--	41	opląćić	opłaćić.
32.	15	temi	adde Aloizy temi
--	26.	to Ezau alitum	tu Ezava alitus
33.	35.	terreus	terrenus.
--	34.	Chyba przestaniesz być żywy	Chyba chcesz przestać być żywym
35.	13.	abscondit	abscondité
36	4.	Wszystko	wysoko
--	15.	post potyka	adde go.
--	42	Thamnataa	Thamnataar
37.	43.	Thamnarij	Thamary
	3.	ante rozliczne	adde liczne
--	33.	Kontentuie	Komputuie
38.	19.	na Księstwo	Księstwa.
--	40	rewelowała	adde chwalebnie.
39.	22	raaximam	maximam
41	39	Złożona	Złożoną
44	5.	Alleruiacyą	allewiacyą
47.	12.	Aenjarain	Beniamin

48	43	ascendens	Ascendes
51.	26.	Alphatu	Alphabetu.
54.	25.	Situ	Siłu
--	32.	Reparator	Reparatora.
--		ad Marginem Marcelli	Martialis.
55.	3.	rupa	trupa.
--	9.	(py)	(pij)
57.	24.	Jnfiriatate	infirmitate.
59.	5.	Traanslatus	Translatus.
60	11.	stuszna	słuszna
61	26	Notrware	Nietrwałe
--	36.	tak choynie	tak hoyne
65	16.	Delcyach	delicyach
67	24	Jnfułatami	Infułami.
70.	5.	cresunt	crescunt

w Przestrodze do Czytelnika

71.	5.	a tym	a zatym
--	9.	magis	adde rerum
--	19.	kempozyeyi	kompozycyi
72.	2.	będą	będę
	8.	choc nie nalazało	choc nalezało
	11.	mianych iź,	mianych a iż
	16.	idących	idące
	17.	włozyć	ułozyć.

In notis Dedicationis

Citationes marginales S. T. U. deleantur, deinde verò usq finem dedicationis Litteræ citationum immutentur X in S, Y in U, B in Y, C, in Z, D in A, E. in B, F in C, ita ut ultima cit. præferat K postquam tres aliæ omissæ hic supplentur (L) in notatio Martyrologium Romanum ad 9. novem p. m. 712. (M) lib: 6. (N) roica Pòësi Ed: Prag 726.

L. I. C.